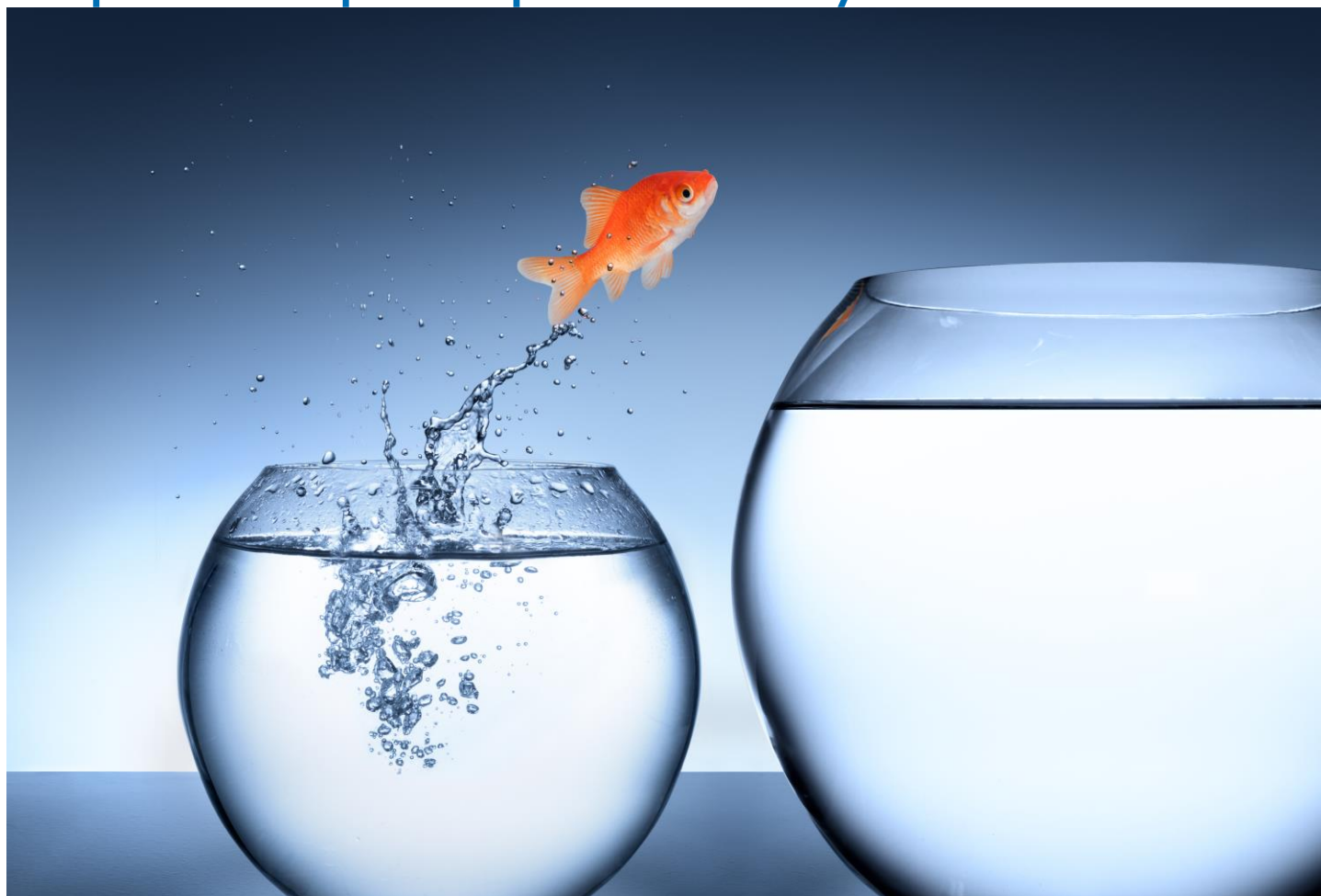

Európska migračná sieť

Súhrnná správa spracovaná na základe malej tematickej štúdie EMN za r. 2015

Zmeny v imigračnom statuse a účele pobytu: prehľad prístupov členských štátov EÚ

Na základe národných príspevkov 24 členských štátov EÚ: Rakúsko, Belgicko, Bulharsko, Chorvátsko, Cyprus, Česká republika, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Nemecko, Grécko, Maďarsko, Írsko, Taliansko, Lotyšsko, Litva, Luxembursko, Holandsko, Poľsko, Slovenská republika, Slovinsko, Španielsko, Švédsko a Spojené kráľovstvo.

Obsah

Vyhlásenie	4
Zhrnutie	5
Hlavné body	5
1 Úvod	6
1.1 Pozadie a ciele štúdie	6
1.2 Informácie o rozsahu	7
1.3 Štruktúra správy	10
2 Právny rámec eú a vnútroštátne migračné systémy v súvislosti so zmenami pobytového statusu	10
2.1 Právny rámec eú	11
2.2 Všeobecný prehľad národných migračných systémov v súvislosti so zmenami statusov	12
2.2.1 Národné migračné systémy	12
2.2.2 Diskusie na národnej úrovni týkajúce sa zmeny statusu	13
2.3 Hlavné motivácie / dôvody zmien statusu presadzované zákonodarcami	13
3 Zákonné možnosti zmeny pobytového statusu z územia členských štátov	15
3.1 Zákonné možnosti zmeny pobytového statusu z územia členského štátu	15
3.1.1 Zlúčenie rodiny	15
3.1.2 Štúdium	16
3.1.3 Zárobková činnosť	18
3.1.4 Pobyt na účel ochrany	22
3.1.5 Iné	24
3.2 Zmena rozsahu práv	24
3.3 Zapojené subjekty	25
3.4 Informácie o možnostiach zmeny pobytového statusu	26
4 Kritériá prijímania a právny základ	27
4.1 právny základ	27
4.2 Hlavné kritériá prijímania	27
4.3 pobytové Statusy, kde sa kritériá prijímania líšia od prvej žiadosti	30
4.3.1 Zmeny pobytu udeleného na účel štúdia alebo vedeckého výskumu	30
4.3.2 Zmeny pobytu udeleného na účel zlúčenia rodiny	31
4.3.3 Zmeny pobytu udeleného na účel zamestnania	31
4.3.4 Zmeny v postavení osôb s dlhodobým pobytom (vízum typu D)	31
4.3.5 Zmeny z postavenia žiadateľa o azyl	31
4.3.6 Zmeny iných statusov	31
4.4 Obmedzenie kvótami	32
4.5 Zjednodušenie postupov	32
5 Účinnosť, dôsledky a vnímanie národných politík v oblasti zmeny pobytového statusu	33
5.1 účinnosť a dôsledky vnútroštátnych politík	33
5.2 Vnímanie zmien statusov na národnej úrovni	34
5.3 Zmeny pobytového statusu a predchádzanie neregulárnym situáciám	35
6 Výzvy, osvedčená prax a poučenia zo zmien pobytového statusu	35

6.1	Výzvy pre vnútroštátne orgány a žiadateľov	35
6.2	Osvedčená prax a poučenia	36
7	Závery	37
Príloha č. 1 Minimálne štandardy práv pri statusoch upravených na úrovni EÚ a na národnej úrovni		40
Tabuľka A1.1 Minimálne štandardy práv pri statusoch upravených na úrovni EÚ		40
Tabuľka A1.2 Minimálne štandardy práv pri národných pobytových statusoch upravených legislatívou EÚ		44
Príloha č. 2 Zákonné možnosti zmeny statusu.....		45
Tabuľka A2.1 Zoznam zákonných možností zmeny statusu bez opustenia krajiny		45
Tabuľka A2.2 Podiel zákonných možností zmeny statusu v členských štátoch z celkového počtu krajín so všetkými migračnými statusmi		50
Príloha č. 3 Prehľad kritérií prijímania		51
Tabuľka A3.1 Prehľad spoločných kritérií prijímania		51
Príloha č. 4 Štatistiky.....		54
Tabuľka A4.1 Všetky platné povolenia na pobyt podľa dôvodu k 31. decembru a podiel povolení vydaných v členských štátoch podľa účelu/dôvodov (2010 – 2014)		54
Tabuľka A4.2 Počet a podiel žiadateľov o medzinárodnú ochranu (2010 – 2015)		62
Tabuľka A4.3 Počet a podiel vydaných modrých kariet EÚ (2012 – 2014)		63
Tabuľka A4.4 Vydané povolenia na zamestnanie kvalifikovaným a vysokokvalifikovaným zamestnancom (2010 – 2015)		64
Tabuľka A4.5 Celkový počet obetí obchodovania s ľuďmi (zistených a predpokladaných) podľa poskytnutej pomoci a ochrany: povolenie na pobyt na základe Smernice 2004/81 a iné udelené povolenia na pobyt (2010 – 2012)		64
Tabuľka A4.6 Počet zmien statusu podľa účelu pobytu (2010 – 2014)		66
Zdroj: Eurostat (migr_reschange), údaje stiahnuté 23. marca 2016		68
Tabuľka A4.7 Počet osôb, ktoré si zmenili pobytový status vo Francúzsku viac než jedenkrát (2010 – 2014)		69
Tabuľka A4.8 Priemerná doba spracovania zmeny statusu (obdobie medzi podaním žiadosti o zmenu statusu do schválenia zmeny statusu), podľa účelu pobytu v r. 2014.....		71

VYHLÁSENIE

Túto súhrnnú správu vypracovala Európska migračná sieť (EMN), ktorá zahŕňa Európsku komisiu, jej zmluvného poskytovateľa služieb (ICF International) a Národné kontaktné body EMN (NKB EMN). Obsah tejto správy nevyhnutne neodráža názory a stanoviská Európskej únie, zmluvného poskytovateľa služieb EMN (ICF International) alebo NKB EMN, ktoré nie sú žiadnym spôsobom viazané predkladanými závermi. Podobne, Európska komisia, ICF International ani NKB EMN nie sú zodpovedné za ďalšie použitie poskytnutých informácií.

Táto štúdia bola vypracovaná v rámci pracovného programu EMN na roky 2015 – 2016.

VYSVETLENIE

Táto súhrnná správa bola pripravená na základe príspevkov **24** NKB EMN (**Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Nemecko, Rakúsko, Slovenská republika, Slovinsko, Spojené kráľovstvo, Taliansko, Španielsko, Švédsko**). Príspevky (ďalej aj „národné správy/štúdie“) boli vypracované na základe spoločných špecifikácií EMN, ktorých sa jednotlivé NKB EMN pridŕžovali tak, aby sa zabezpečila čo najväčšia porovnateľnosť.

Pri príprave národných správ NKB EMN vychádzali z teoretickej analýzy existujúcich právnych predpisov a politických dokumentov, správ, akademickej literatúry, internetových zdrojov, ako aj z informácií získaných od vnútroštátnych orgánov. Zdrojom štatistík sú vnútroštátne orgány a iné(vnútroštátne) databázy. Zoznamy členských štátov uvádzané v súhrnnej správe boli zostavené na základe dostupnosti informácií od jednotlivých NKB EMN v národných štúdiách.

Treba poznamenať, že informácie obsiahnuté v tejto správe opisujú stav v členských štátoch do roku 2015 (vrátane) tak, ako bol uvedený v národných štúdiách vypracovaných jednotlivými NKB EMN. Podrobnejšie informácie o témach, ktoré sú predmetom tejto správy, môžete nájsť v národných štúdiách dostupných na webovej stránke EMN. Dôrazne vám odporúčame prečítať si aj tieto štúdie.

NKB EMN z ostatných členských štátov sa z rôznych dôvodov nemohli zapojiť do práce na tejto štúdii, participujú však na iných aktivitách a správach EMN.

ZHRNUTIE

HLAVNÉ BODY

Keď chce osoba migrovať do EÚ, členské štáty vo väčšine prípadov požadujú, aby štátni príslušníci tretích krajín podali prvú žiadosť zo zahraničia. Ak sa však štátny príslušník tretej krajiny už (oprávnene) zdržiava na území členského štátu, môže vo viacerých prípadoch požiadať o **zmenu existujúceho migračného statusu** bez toho, aby musel opustiť krajinu.

Štúdia skúmala rôzne právne rámce, konania a postupy v členských štátoch, ktoré umožňujú štátnym príslušníkom tretích krajín zmeniť migračný status, ako aj podmienky súvisiace s takýmito zmenami. Štúdia zároveň identifikuje existujúce prekážky a osvedčenú prax.

Všetky členské štáty majú **aspoň nejaké zákonné možnosti** zmeny migračného statusu. Niektoré členské štáty disponujú zákonnými možnosťami pre takmer všetky existujúce pobytové statusy, kým iné majú užšiu úpravu. **Hlavná motivácia** členských štátov umožniť takéto zmeny je najmä **ekonomického charakteru**. Väčšina sa týka **makroekonomických** dôvodov, napr. riešenia nedostatku pracovných síl a kvalifikácií, ako aj prilákania a udržania talentov. Niektoré členské štáty zvažujú aj **mikroekonomické** dôvody súvisiace so zvyšovaním nákladovej efektívnosti a flexibility svojich migračných systémov. Hlavné dôvody štátnych príslušníkov tretích krajín pri žiadaní o zmenu statusu sa týkajú „neodvratného“ uplynutia doby platnosti povolenia na pobyt, širšieho rozsahu práv ponúkaných v rámci iných statusov a zmeny ich „reálnej“ situácie.

Kritériá a podmienky prijímania pri žiadosti o zmenu účelu pobytu sa vo väčšine členských štátov veľmi nelíšia od kritérií a podmienok uplatňovaných pri prvých žiadostiach. V prípadoch, kde sa uvedené kritériá líšia, sú v porovnaní s prvými žiadosťami väčšinou menšieho rozsahu. V niektorých prípadoch sú však širšie, najmä v súvislosti so zmenou pobytu udeleného na účel zárobkovej činnosti.

Členské štáty najčastejšie povoľujú právne **zmeny pobytu pôvodne udeleného na účely vzdelávania** na iný status, pričom ide zároveň o zmeny, ktoré sa v EÚ vykonávajú najčastejšie (v r. 2014 zmenilo status 6 % držiteľov tohto druhu povolenia na pobyt). Vzhľadom na rastúci dopyt po vysokokvalifikovaných pracovníkov, ako aj – na druhej strane – potrebu

predchádzať zneužívaniu tohto migračného statusu bol tento druh zmeny pobytu predmetom intenzívnych diskusií a legislatívnych zmien vo viacerých členských štátoch.

Zmeny účelu pobytu zo zárobkovej činnosti na iný účel predstavujú druhé najčastejšie zmeny v EÚ (v r. 2014 zmenilo účel pobytu 4 % osôb s povolením na pobyt na účel zárobkovej činnosti). Členské štáty ponúkajú rôzne zákonné možnosti pri tomto druhu zmien, hoci niektoré prijali reštriktívnejší prístup k ochrane národných trhov práce v dôsledku ekonomickej krízy.

Aj keď je to právne možné, **zmeny pobytu udeleného na účel zlúčenia rodiny** sú najmenej časté (v rokoch 2010 až 2014 sa tento status zmenil len približne u 1 % osôb s týmto povolením na pobyt). Túto skutočnosť možno vysvetliť relatívne dlhou dobou platnosti povolenia na pobyt a súvisiacimi právami a výhodami, aj keď tie vo veľkej miere závisia od postavenia garanta.

Iba zopár členských štátov vyhodnotilo aj účinnosť a dôsledky vnútroštátnych politík umožňujúcich zmeny statusu. Zo štúdií spracovaných vo Francúzsku a v Španielsku vyplynulo, že legislatívne zmeny uľahčujúce zmenu statusu môžu **pozitívne prispieť k ekonomike** a zároveň môžu uľahčiť **integráciu**. Podobne, prieskum uskutočnený v Nemecku naznačil, že 55 % zahraničných študentov zostalo po ukončení vysokoškolského štúdia v Nemecku na základe zmeny statusu.

A nakoniec, členské štáty poukázali na niektoré **výzvy**, ktorým čelia, a to najmä v týchto oblastiach:

- ★ **absencia výskumu** zmien v pobytovom statuse (BG, LU);
- ★ **zneužívanie** zmeny účelu pobytu samotnými migrantmi alebo ich garantmi alebo zamestnávateľmi (CZ, LT, LU, LV, SE a UK);
- ★ **nedostatočný prístup k informáciám** o možnostiach zmeny účelu pobytu (BE, FR).

Osvedčená prax bola identifikovaná vo viacerých členských štátoch, a to najmä v súvislosti so schopnosťou udržať talentovaných pracovníkov ponúknutím možnosti zmeny účelu pobytu, najmä v prípade zahraničných študentov, ktorí úspešne ukončili štúdium (BE, EE, FR, IE, LT, NL, PL a SE).

1 Úvod

1.1 POZADIE A CIELE ŠTÚDIE

Členské štáty regulujú migračné toky vytváraním špecifických spôsobov migrácie na základe príslušnej legislatívy, z ktorých sa každý viaže na konkrétny účel pobytu. Každý „účel“ alebo „dôvod“ imigrácie je sprevádzaný súborom konkrétnych požiadaviek a podmienok, ktoré je potrebné splniť na získanie prístupu a pobytu na území členských štátov.

Štátni príslušníci tretích krajín majú možnosť zmeniť svoj právny status na iný status počas trvania oprávneného pobytu. V momente, keď štátni príslušníci tretích krajín s prechodným pobytom alebo vízom prestanú spĺňať podmienky vzťahujúce sa na príslušné povolenie na pobyt, sú povinní opustiť územie krajiny, alebo, sa ich pobyt stane neoprávneným. Štátni príslušníci tretích krajín prijatí na jeden účel však môžu byť v niektorých členských krajinách oprávnení zotrvať pod iným účelom pobytu a môžu tak požiadať o iný status s cieľom zostať oprávnení na území členského štátu (napr. zahraniční študenti s povolením na pobyt a hľadanie si práce, zamestnaní migranti meniaci svoj status na SZČO alebo podnikateľa, žiadatelia o azyl meniaci svoj pobyt na účel zamestnania alebo zlúčenia rodiny atď.). Motivácie členských štátov povoliť takéto zmeny môžu vyplývať zo zámeru dosiahnuť flexibilnejšie imigračné systémy, ktoré dokážu reagovať na nedostatok pracovných síl a zručností efektívnym spôsobom z hľadiska nákladov a času, aktivovať a uvoľniť potenciál existujúcich zručností migrantov a/alebo predchádzať tomu, aby sa pobyt štátnych príslušníkov tretích krajín stal neoprávneným, čo je jav, ktorý sa dnes rieši najmä reštriktívnymi opatreniami (návrat) alebo tzv. „legalizáciou“ alebo „amnestiami“.¹

Cieľom tejto tematickej štúdie EMN je poskytnúť prehľad a analýzu podmienok, ktoré upravujú zmeny statusu medzi jednotlivými kategóriami štátnych príslušníkov tretích krajín v 24 členských štátoch EÚ, ktoré predložili k tejto správe svoje národné štúdie.

V tejto správe je koncept zmeny účelu pobytu vykladaný skôr zoširoka a týka sa každej žiadosti o iný druh pobytu ako bol pôvodný, s rozdelením podľa jednotlivých kategórií štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorých (prechodný alebo dlhodobý) pobyt je v členskom štáte oprávnený. Štúdia sa týka týchto kategórií štátnych príslušníkov tretích krajín:

★ žiadatelia o medzinárodnú ochranu, vrátane:

- ✓ štátni príslušníci tretích krajín, ktorých pobyt je oprávnený z dôvodu prebiehajúceho azylového konania;
- ✓ štátni príslušníci tretích krajín po vydaní právoplatného zamietavého rozhodnutia;
- ✓ štátni príslušníci tretích krajín, ktorých návrat bol odložený a ktorých pobyt je „tolerovaný“.
- ★ Žiadatelia o iné druhy ochrany, napr. humanitárnu, lekársku ochranu atď., vrátane týchto kategórií žiadateľov:
  - ✓ štátni príslušníci tretích krajín, ktorých pobyt je oprávnený z dôvodu prebiehajúceho konania o ich žiadosti;
  - ✓ štátni príslušníci tretích krajín po vydaní právoplatného zamietavého rozhodnutia;
  - ✓ štátni príslušníci tretích krajín, ktorých návrat bol odložený a ktorých pobyt je „tolerovaný“²:
    - zamietnutí žiadatelia, ktorí sa nemôžu vrátiť/resp. nemôže byť vrátení,
    - iní štátni príslušníci tretích krajín, ktorí nepožiadali o azyl a ktorí majú postavenie „osoby, ktorá sa nemôže vrátiť, resp. nemôže byť vrátená“.
- ★ študenti (vrátane osôb podliehajúcich Smernici o študentoch č. 2004/114/ES³);
- ★ vedeckí pracovníci (vrátane osôb podliehajúcich Smernici o vedeckých výskumníkoch č. 2005/71/ES⁴);
- ★ imigranti, prijatí na účel zárobkovej činnosti, vrátane:
  - ✓ zamestnancov,
  - ✓ samostatne zárobkovo činných osôb (SZČO),
  - ✓ vlastníkov podnikov,
  - ✓ vysokokvalifikovaných pracovníkov v zmysle Smernice č. 2009/50/ES (Modrá karta)⁵;
  - ✓ vysokokvalifikovaných pracovníkov s národným povolením na zamestnanie pre (vysoko)kvalifikovaných pracovníkov;
  - ✓ sezónnych pracovníkov (vrátane osôb podliehajúcich Smernici o sezónnych pracovníkoch č. 2014/36/EU⁶);

² Dva rozsudky Súdneho dvora EÚ jasne rozlišujú medzi žiadateľmi o medzinárodnú ochranu a žiadateľmi o iné (národné) druhy ochrany: prípad C-542/13, M'Bodj a prípad C-562/13, Abdida, dostupné na <http://curia.europa.eu/>

³ Smernica č. 2004/114/ES z 13. decembra 2004 o podmienkach prijatia štátnych príslušníkov tretích krajín na účely štúdia, výmen žiakov, neplateného odborného vzdelávania alebo dobrovoľnej služby.

⁴ Smernica č. 2005/71/ES z 12. októbra o osobitnom postupe prijímania štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vedeckého výskumu

⁵ Smernica č. 2009/50/ES z 25. mája 2009 o podmienkach a vstupe a štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysokokvalifikovaného zamestnania

¹ Štúdia neskúma otázky týkajúce sa zneužívania týchto spôsobov, aj keď priznáva, že s dočasnými migrantmi sa môžu spájať riziká v podobe zneužívania tejto príležitosti a podkopania pôvodného účelu imigračných zákonov krajiny. Táto štúdia sa nezaobrá ani zmenami pobytového statusu v dôsledku spáchania trestného činu, napr. podvodom alebo vydieraním úradníkov.

- ✓ vyslaných zamestnancov v rámci vnútropodnikového presunu (ICT) (vrátane osôb podľa Smernice o ICT č. 2014/66/EU⁷);
- ★ investori;
- ★ rodinní príslušníci (s výnimkou štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú rodinnými príslušníkmi občanov EÚ);
- ★ držiteľia dlhodobých víz (typu D);
- ★ štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sa stali obeťami obchodovania s ľuďmi alebo prevádzach⁸;
- ★ iné osoby, t. j. štátni príslušníci tretích krajín, ktorých (dlhodobé) oprávnenie na pobyt nepodlieha Smernici o osobách s dlhodobým pobytom (2003/109/ES⁹).

Štúdia sa preto týka tých migrantov s „oprávnením/povolením na pobyt“, ktorí sa nenachádzajú v situácii, ktorá je v rozpore so zákonom (s výnimkou žiadateľov o medzinárodnú ochranu alebo iný druh vnútroštátnej ochrany, ktorým bolo vydané zamietavé rozhodnutie¹⁰) a všetkých situácií, kde sa **zmena statusu uskutočňuje v rámci územia** konkrétneho členského štátu bez toho, aby musela osoba najprv opustiť členský štát alebo sa vrátiť do krajiny pôvodu.

Táto štúdia sa osobitne zameriava na tieto hlavné body prieskumu:

- ★ Mapovanie vnútroštátnej legislatívy/politik vzťahujúcich sa na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú predmetom tejto štúdie, a práv, ktoré tieto štátni príslušníci tretích krajín nadobúdajú;
- ★ Identifikácia vnútroštátnych predpisov týkajúcich sa zmeny účelu pobytu, ktoré sa vzťahujú (môžu sa vzťahovať) na kategórie migrantov, ktorí sú predmetom tejto štúdie;
- ★ Preskúmanie rôznych práv, ktoré prináležia kategóriám migrantov s jednotlivými statusmi, a vplyvu zmeny statusu na práva týchto migrantov;
- ★ Porovnanie a posúdenie rozličných vnútroštátnych politik, ktoré sa týkajú zmeny účelu pobytu, s

identifikovaním hlavných motivačných faktorov z hľadiska zákonodarcov na národnej úrovni;

- ★ Identifikácia jednotlivých opatrení v členských štátoch na uľahčenie zmien v pobytovom statuse migrantov v kategóriách, ktoré sú predmetom tejto štúdie;
- ★ Analýza výziev súvisiacich s realizáciou týchto politik;
- ★ Zhromažďovanie osvedčenej praxe a skúseností z vytvárania bezpečných a administratívne nenáročných systémov na realizáciu zmien statusu zákonne prijatých štátnych príslušníkov tretích krajín.

Táto štúdia uvádza aj **štatistické údaje** z Eurostatu a členských štátov o počte štátnych príslušníkov tretích krajín so zmeneným statusom počas posledných piatich rokov (2010 – 2014).

Táto štúdia sa **nevzťahuje**¹¹ na osoby s dlhodobým pobytom v súlade so Smernicou č. 2003/109/ES a na osoby s postavením utečenca alebo osoby, ktorým bola udelená doplnková ochrana v rámci **prepracovanej smernice č. 2011/95/ES**¹². Táto štúdia nepokrýva ani zmeny v pobytovom statuse na základe **legalizácie**, t. j. zmien neoprávneného pobytu na oprávnený pobyt alebo „amnestiu“.

1.2 INFORMÁCIE O ROZSAHU

Nie všetky migračné statusy, ktorým sa venuje táto štúdia, existujú vo všetkých členských štátoch, čo však neznamená, že by tieto kategórie migrantov neboli prijímané do v iných členských štátoch, keďže môžu získať status v rámci iných existujúcich schém. Nižšie uvedená tabuľka 1.1 ponúka prehľad členských štátov a niektorých migračných statusov.

V niektorých členských štátoch sú statusy, ktoré v iných štátoch existujú ako osobitné statusy, združené do jednej kategórie. Napríklad v **Estónsku** a vo **Švédsku** neexistuje osobitný status pre vysokokvalifikovaných pracovníkov; týmto pracovníkom sa udeľuje rovnaký druh statusu ako iným pracovným migrantom. V iných členských štátoch zas neexistuje osobitný status pre niektoré kategórie migrantov, napr. vlastníka podniku, sezónneho pracovníka, ICT alebo investora, tieto kategórie však môžu získať status prostredníctvom iných existujúcich schém (napr. zamestnanec, SZČO, vysokokvalifikovaný pracovník atď.).¹³

Tabuľka 1.1: Prehľad existujúcich migračných statusov v členských štátoch, ktoré sú predmetom tejto štúdie

⁶ Smernica č. 2014/36/EÚ Európskeho parlamentu a Rady z 26. februára 2014 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účel zamestnania ako sezónni pracovníci

⁷ Smernica č. 2014/66/EÚ Európskeho parlamentu a Rady z 15. mája 2014 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín v rámci vnútropodnikového presunu.

⁸ Smernica č. 2004/81/ES definuje prevádzaných štátnych príslušníkov tretích krajín ako štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí boli predmetom konania umožňujúceho neregulárne prisťahovalectvo a ktorí spolupracujú s príslušnými orgánmi. Zo štúdií vyplýva, že len 10 členských štátov (AT, BE, CZ, EL, EE, LU, MT, PT, RO, SE) rozhodlo, že na povolenie na pobyt sú v zmysle tejto smernice oprávnené aj osoby, ktoré sa stali obeťami prevádzach.

⁹ Smernica Rady č. 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom.

¹⁰ Pod podmienkou, že vnútroštátna legislatíva im umožňuje zmeniť status, čo nie je prípadom napríklad Francúzska.

¹¹ Keďže udelené povolenie je trvalé, pre týchto štátnych príslušníkov tretích krajín nie je možnosť zmeny statusu potrebná.

¹² Smernica č. 2011/95/EÚ Európskeho parlamentu a Rady z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie).

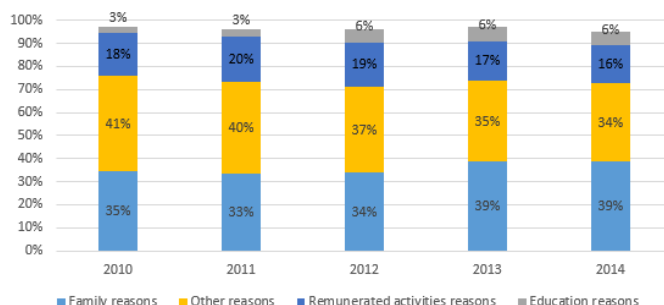
¹³ Podrobný prehľad všetkých právnych možností podľa jednotlivých migračných statusov a členských štátov je uvedený v Prílohe č. 2.

Migračný status	Členské štáty	
	Existuje	Neexistuje
Zlúčenie rodiny (24 ČS)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK, UK	
Štúdium (24)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK, UK	
Vedecký výskum (23)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	UK
Modrá karta (22)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	IE, UK
Vysokokvalifikovaný pracovník (15)	AT, BE, BG, CY, DE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LV, NL, SI, UK	CZ, EE, HR, HU, LT, LU, PL, SE, SK
Zamestnanie (24)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK, UK	
SZČO (21)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LU, LV, NL, SE, SI, SK	LT, PL, UK
Vlastník podniku (17)	BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, PL, SK, UK (s obmedzením)	AT, BE, FI, LU, NL, SE, SI
Sezónny pracovník (15)¹⁴	AT, CY, CZ, DE, EL, ES, FR, HR, HU, IT, LT, LV, NL, SI, SK	BE, BG, EE, FI, IE, LU, PL, SE, UK
ICT (16)¹⁵	AT, CY, CZ, DE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LT, LV, PL, SI, SK, UK	BE, BG, EE, FI, HU, LU, NL, SE
Investor (13)	BG, CY, EL, ES, FR, HR, HU, IE, IT, LV, NL, SI, UK	AT, BE, CZ, DE, EE, FI, LT, LU, PL, SE, SK
Držiteľ dlhodobého víza (typu D) (22)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	IE, UK
Žiadateľ o azyl (24)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK, UK	
Obeť obchodovania s ľuďmi a/alebo prevádzachstva¹⁶ (23)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	UK ¹⁷

Ku koncu roka 2014 malo platné povolenie na pobyt v členských štátoch EÚ 17,8 milióna štátnych príslušníkov tretích krajín. 82 % týchto povolení malo platnosť 12 mesiacov a viac, 15 % povolení bolo vydaných na dobu 6 až 11 mesiacov a 3 % na dobu 3 až 5 mesiacov. Väčšina povolení na pobyt bola vydaná z **rodinných** dôvodov (39 % resp. 6 917 324),

z **iných** dôvodov¹⁸ (34 % alebo 5 977 599) a z dôvodov súvisiacich so **zárobkovou** činnosťou¹⁹ (16 % resp. 2 923 932). Počet povolení na pobyt vydaných na účel štúdia sa postupne zvýšil z 506 303 v r. 2010 na 1,1 milióna v r. 2013 a 2014, ako vyplýva z grafu č. 1.1.

Graf 1.1: Podiel všetkých platných povolení na pobyt v EÚ podľa dôvodu, 2010 – 2014²⁰

Zdroj: Eurostat, stiahnuté 21. 3. 2016

Tabuľka č. 1.2 uvádza zoznam členských štátov s najvyšším podielom platných povolení na pobyt z celkového počtu povolení v EÚ podľa účelu v r. 2014. Niektoré členské štáty majú v niektorých kategóriách migračných statusov väčšie zastúpenie. Napríklad 29 % všetkých platných povolení na pobyt súvisiacich so zárobkovými činnosťami v EÚ bolo vydaných v **Taliansku**, kým 47 % všetkých povolení bolo vydaných v **Spojenom kráľovstve**.

Tabuľka 1.2: Členské štáty s najvyšším podielom platných povolení na pobyt z celkového počtu povolení v EÚ podľa účelu, 2014

Zlúčenie rodiny	Iné dôvody ²¹	Zárobková činnosť ²²	Štúdium
IT: 29% DE: 22% FR: 15% ES: 14%	DE: 28% ES: 23% FR: 20% AT: 6%	IT: 59% UK: 12% ES: 8% PL: 5%	UK: 47% FR: 13% DE: 13% IT: 5%

Zdroj: Eurostat, stiahnuté 21. 3. 2016

Z nižšie uvedeného obrázka č. 1.2 vyplýva, že počet zmien pobytového statusu od r. 2010, kedy dosiahol vrchol s vyše 700 000 zmenami za rok, klesal. V r. 2014 bolo vykonaných 310 372 zmien statusu. Relatívna váha jednotlivých kategórií zmien statusu sa za roky 2010 až 2014 tiež zmenila, keď podiel statusov

¹⁴ Termín na transpozíciu smernice o sezónnych pracovníkoch je 30. septembra 2016, čo môže vysvetľovať, prečo tento status (zatiaľ) neexistuje v Belgicku, Bulharsku, Luxembursku, Poľsku a Švédsku.

¹⁵ Termín na transpozíciu smernice o ICT je 29. novembra 2016, čo môže vysvetľovať, prečo tento status (zatiaľ) neexistuje v Belgicku, Bulharsku, Luxembursku a Švédsku. Poľsko zatiaľ netransponovalo smernicu o ICT. Vnútroštátne predpisy sa však zmieňujú o cudzincoch vyslaných na územie Poľska zahraničnými zamestnávateľmi.

¹⁶ Deväť členských štátov (AT, BE, CZ, EL, LU, MT, PT, RO, SE) považuje obeť prevádzachstva za oprávnené na povolenie na pobyt v zmysle smernice.

¹⁷ Obeť obchodovania s ľuďmi môže získať povolenie na pobyt na základe uváženia, neexistuje však osobitný status pre obeť obchodovania s ľuďmi.

¹⁸ Iné dôvody nezahŕňajú povolenia na pobyt pre osoby so statusom utečenca a s doplnkovou ochranou, ktoré predstavovali približne 2 % za obdobie rokov 2010 – 2014 (v absolútnych číslach zvýšenie z 256 068 v r. 2010 na 399 569 v r. 2014), resp. 1 % (192 297 v r. 2014) z celkového počtu za rok. Údaje v tabuľke zahŕňajú: humanitárne dôvody; maloletých bez sprievodu (nesúvisí s azylom); obeť obchodovania s ľuďmi; len pobyt; zvyšné kategórie.

¹⁹ Údaje podľa metadát Eurostatu zahŕňajú (http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/migr_res_es_ms_an6.pdf): vysokokvalifikovaných pracovníkov, držiteľov modrej karty EÚ, vedeckých pracovníkov, sezónnych pracovníkov, iné zárobkové činnosti (napr. zamestnané osoby a SZČO, platených stážistov a platené au-pair).

²⁰ K 31. decembru

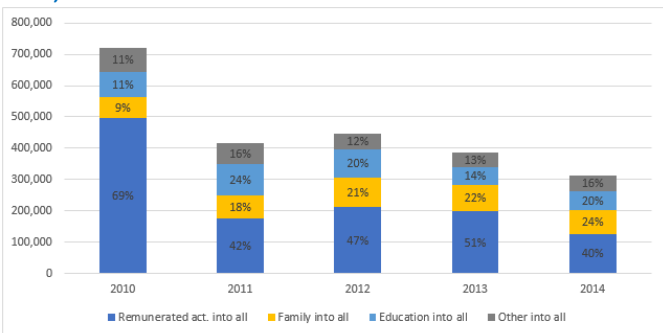
²¹ Pri zmene statusu sa údaje týkajú prítokových údajov, ktoré zahŕňajú: status utečenca a doplnkovú ochranu; humanitárne dôvody; maloletých bez sprievodu (nesúvisí s azylom); obeť obchodovania s ľuďmi; len pobyt; zvyšné kategórie.

²² Zahŕňa: vysokokvalifikovaných pracovníkov, držiteľov modrej karty EÚ, vedeckých pracovníkov, sezónnych pracovníkov, iné zárobkové činnosti (napr. zamestnané osoby a SZČO, platených stážistov a platené au-pair).

súvisiacich so zárobkovou činnosťou klesol z 69 % v r. 2010 na 40 % v r. 2014. Upozorňujeme však na to, že uvedené údaje neposkytujú komplexný obraz o zmenách statusu, keďže údaje Eurostatu sa týkajú len zmien medzi široko definovanými kategóriami, a preto nevyjadrujú zmeny pobytového statusu medzi jednotlivými druhmi zárobkových činností evidovaných členskými štátmi.

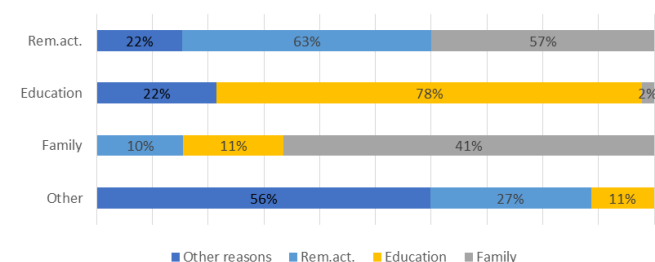
Graf č. 1.2: Celkový počet a podiel zmien statusu z dôvodu pobytu v EÚ, 2010-2014²³

Zdroj: Eurostat, cit. 21. 3. 2016

Nižšie uvedený graf č. 1.3 poskytuje prehľad zmien pobytového statusu v r. 2014. Zmeny účelu boli vo väčšine prípadov vykonávané zo štúdií na zárobkovú činnosť (63 %), zo zárobkovej činnosti na štúdium (78 %) a z iných dôvodov na zlúčenie rodiny (41 %).

Graf č. 1.3: Podiel zmien statusu na iný dôvod v EÚ,²⁴

Zdroj: Eurostat, cit. 21. 3. 2016

Nižšie uvedená tabuľka č. 1.3 uvádza členské štáty s najvyšším podielom zmien pobytového statusu v EÚ podľa účelu v r. 2014. Napríklad **Španielsko** evidovalo 52 % zmien zo zárobkovej činnosti na iný status, kým vo **Francúzsku** sa najčastejšie menil status pôvodne udelený na účel zlúčenia rodiny. Najviac zmien na zárobkovú činnosť a zlúčenie rodiny bolo zaznamenaných vo **Francúzsku**, kým na štúdium sa účel menil najčastejšie v **Nemecku** a v **Spojenom kráľovstve**. Údaje o „iných dôvodoch“ však treba interpretovať so zvýšenou obozretnosťou z dôvodu veľkých rozdielov v type zmien evidovaných členskými štátmi v tejto kategórii.

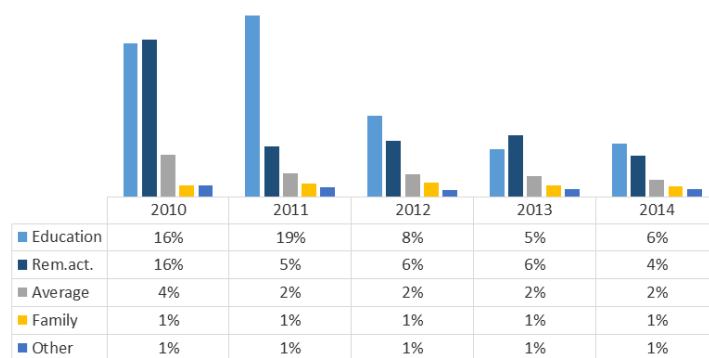
Tabuľka č. 1.3: Členské štáty s najvyšším podielom zmien pobytového statusu z celkového počtu zmien v EÚ s uvedením najčastejšej zmeny dôvodu, 2014

ZMENA ÚČELU Z			
Zárobková činnosť	Zlúčenie rodiny	Štúdium	Iné dôvody
ES: 52% PT: 16% FR: 10% CZ: 7%	FR: 49% ES: 26% DE: 13% CZ: 3%	FR: 33% DE: 20% UK: 19% ES: 6%	FR: 43% UK: 15% ES: 14% DE: 13%
ZMENA ÚČELU NA			
Zárobková činnosť	Zlúčenie rodiny	Štúdium	Iné dôvody
FR: 36% DE: 16% UK: 14% ES: 12%	FR: 41% UK: 19% DE: 15% ES: 14%	DE: 29% UK: 23% FR: 13% CZ: 11%	ES: 45% FR: 25% PT: 11% DE: 7%

Zdroj: Eurostat, cit. 21. 3. 2016

V období rokov 2010 – 2014 približne 2 % všetkých štátnych príslušníkov tretích krajín s platným povolením na pobyt ročne zmenilo status (pozri nižšie uvedený graf 1.4). Podiel zmien v priemere klesol zo 4 % v r. 2010 na 2 % v rokoch 2011 – 2014. Účel pobytu sa najčastejšie menil zo štúdií na akýkoľvek iný účel. To sa však postupne výrazne zmenilo. V r. 2011 si status zmenilo 19 % všetkých štátnych príslušníkov tretích krajín s povolením na pobyt na účel štúdií, kým v r. 2014 tento podiel klesol na 6 %. Klesol aj podiel zmien účelu zo zárobkovej činnosti, ktorý v r. 2014 dosiahol so 4 % najnižšiu úroveň.

Graf č. 1.4: Podiel zmien statusu z celkového počtu platných povolení na pobyt s uvedením pôvodného dôvodu pobytu v EÚ, 2010 – 2014

Zdroj: Eurostat, cit. 21. 3. 2016

Graf č. 1.5 predstavuje podiel zmien statusu zo všetkých platných povolení na pobyt²⁵ v r. 2014, ktorý sa pohybuje od menej ako 1 % do 7 %. V r. 2014 sa status najčastejšie menil v **Portugalsku** (6,9 %), na **Malte** (6,6 %), v **Českej republike** (4,7 %), v **Írsku**

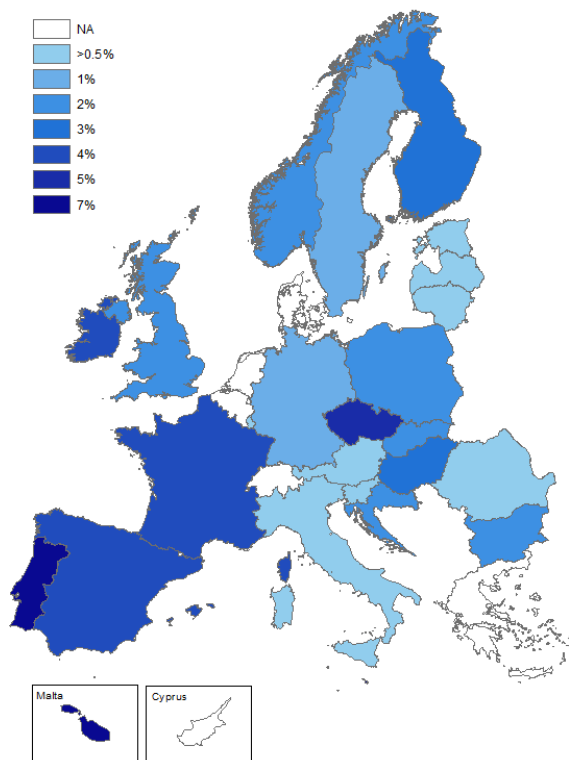
²⁵ Údaje Eurostatu týkajúce sa Spojeného kráľovstva nie sú úplne porovnateľné so štatistickými údajmi za ostatné krajiny. Štatistické údaje Spojeného kráľovstva nie sú postavené na záznamoch o vydaných povoleniach na pobyt (keďže Spojené kráľovstvo nemá systém povolení na pobyt), ale týkajú sa skôr počtu prichádzajúcich občanov z nečlenských štátov EÚ s povolením vstúpiť do krajiny v rámci vybraných imigračných kategórií. Podľa orgánov Spojeného kráľovstva ide o odhady založené na kombinácii informácií, ktoré sú publikované v štatistickom bulletin ministerstva vnútra 'Kontrola imigrácie: štatistiky, Spojené kráľovstvo [Control of Immigration: Statistics, United Kingdom]', a nepublikovaných informáciách o riadení migrácie. Zmeny statusu nepredstavujú podkategóriu vydaných víz, ale osobitnú kategóriu.

²³ Nezahŕňa údaje za r. 2010 od týchto krajín: BG, CY, HR, NL; 2011: BE, BG, CY, HR, NL; 2012: BE, CY, HR, NL; 2013: BE, CY, LT, NL; 2014: BE, CY a EL.

²⁴ Údaje za Belgicko, Cyprus a Grécko nie sú dostupné.

(3,9 %), v **Španielsku** (3,7 %) a vo **Francúzsku** (3,5 %).²⁶

Graf č. 1.5: Podiel zmien statusu z celkového počtu platných povolení na pobyt v r. 2014

Zdroj: Eurostat, cit. 21. 3. 2016; údaje o zmenách nie sú k dispozícii z Belgicka, Cypru a Grécka

V **Portugalsku** (99 % z celkového počtu zmien v členskom štáte), v **Českej republike** (69 %) a v **Španielsku** (65 %) sa účel pobytu najčastejšie menil zo **zárobkovej činnosti** na **iné dôvody**²⁷. Vo **Francúzsku** bol najväčší podiel zmien zo **zlúčenía rodiny** na iné dôvody (40 % z celkového počtu zmien v členskom štáte), kým v **Írsku** sa väčšina zmien vykonávala zo **štúdia** (49 %) na zárobkovú činnosť (46 %) a zlúčenie rodiny (36 %). Analýzu ďalších údajov je uvedená vo zvyšnej časti správy podľa relevantnosti.

1.3 ŠTRUKTÚRA SPRÁVY

2. kapitola ponúka prehľad legislatívy EÚ a vnútroštátnych migračných systémov v súvislosti so zmenami statusu. Zároveň poskytuje náhľad na vnútroštátnu interpretáciu zmeny statusu, jej premietnutie do diskusií na národnej úrovni a hlavné faktory, ktoré ovplyvňujúce vývoj a formulovanie legislatívnych rámcov členských štátov v súvislosti so zmenami pobytového statusu vo vzťahu k cieľom EÚ v oblasti legálnej migrácie stanoveným v Európskej migračnej agende.

3. kapitola ponúka prehľad zákonných možností zmeny pobytového statusu v členských štátoch a rozsahu práv upraveného v dôsledku uvedených zmien. Zároveň uvádza subjekty zapojené do tvorby politik pri zmene statusu a spôsoby šírenia informácií o možnostiach zmeny statusu.

4. kapitola poskytuje prehľad právnych rámcov pre konania o zmene statusu bez opustenia územia členských štátov, zoznam hlavných kritérií pre vydanie konkrétnych oprávnení na zdržiavanie sa na území štátu alebo povolení na pobyt, skúma prípady, kde sa kritériá na zmenu statusu líšia od postupov pri prvej žiadosti o povolenie, a uvádza kvótami obmedzujúce zmeny pobytového statusu, ktoré uplatňujú členské štáty. Táto kapitola súčasne ponúka prehľad postupov v členských štátoch zameraných na zjednodušenie zmien statusu v porovnaní s konaním o prvej žiadosti.

5. kapitola skúma dostupné dôkazy o účinnosti, dôsledkoch a vnímaní vnútroštátnych politik týkajúcich sa zmien pobytového statusu a rozsah, v akom tieto politiky prispeli k podpore alebo obmedzeniu zmien pobytového statusu v členských štátoch. Zároveň opisuje úlohu zmeny statusu v predchádzaní neregulárnosti.

6. kapitola je venovaná výzvam, prekážkam a osvedčenej praxi pri zmene statusu štátnych príslušníkov tretích krajín zotrúvajúcich na území členských štátov.

Závery tejto správy sú uvedené v **7. kapitole**.

Príloha č. 1 ponúka stručný prehľad minimálnych štandardov týkajúcich sa hlavných práv súvisiacich so statusmi upravenými na úrovni EÚ.

Príloha č. 2 ponúka podrobný prehľad všetkých právnych možností zmeny statusu v členských štátoch, ktoré sú predmetom tejto štúdie.

Príloha č. 3 poskytuje prehľad o hlavných „spoločných“ kritériách prijímania v členských štátoch platných pre prvých žiadateľov.

Príloha č. 4 obsahuje relevantné súbory údajov z Eurostatu a z národných správ, ktoré boli použité na analýzu v tejto správe.

2 Právny rámec EÚ a vnútroštátne migračné systémy v súvislosti so zmenami pobytového statusu

Táto kapitola ponúka prehľad príslušnej legislatívy EÚ (podkapitola 2.1) a vnútroštátnych migračných systémov v súvislosti so zmenami statusu (podkapitola 2.2). Zároveň poskytuje pohľad na vnútroštátnu interpretáciu zmeny statusu v praxi a všimá si, či zmena statusu je predmetom diskusií na národnej

²⁶ Nie sú k dispozícii žiadne údaje za Belgicko, Cyprus, Grécko a Holandsko.

²⁷ Podľa Eurostatu

úrovni. Posledná časť tejto kapitoly (podkapitola 2.3) prezentuje hlavné faktory ovplyvňujúce tvorbu právnych rámcov členských štátov týkajúce sa zmien statusu, aj v kontexte s cieľmi EÚ v oblasti legálnej migrácie.

2.1 PRÁVNÝ RÁMEC EÚ

Viacero migračných statusov, ktoré sú predmetom tejto štúdie, sú vo veľkej miere alebo čiastočne (v tom zmysle, že členské štáty môžu mať podobný národný status) upravené legislatívou EÚ, ako vyplýva z tabuľky č. 2.1.

Tabuľka 2.1: Migračné statusy upravené v legislatíve EÚ

Migračný status	Legislatíva EÚ	ČS, ktoré neuplatňujú túto legislatívu EÚ
Zlúčenie rodiny	Smernica o zlúčení rodiny č. 2003/86/ES ²⁸ a Smernica o jednotnom povolení č. 2011/98/EÚ ²⁹ (ak štátny príslušník tretej krajiny nemá oprávnenie pracovať)	Obe: DK, IE, UK
Štúdium	Smernica o študentoch č. 2004/114/ES Smernica o jednotnom povolení č. 2011/98/EÚ (ak majú prístup na trh práce)	Obe: DK, IE, UK
Vedecký výskum	Smernica o vedeckých pracovníkoch č. 2005/71/ES Smernica o jednotnom povolení č. 2011/98/EÚ	2005/71/ES: DK, UK 2011/98/EÚ: DK, IE, UK
Modrá karta	Smernica o modrej karte EÚ č. 2009/50/ES a Smernica o jednotnom povolení č. 2011/98/EÚ	Obe: DK, IE, UK
Sezónny pracovník	Smernica o sezónnych pracovníkoch 2014/36/EÚ	DK, IE, UK
ICT	Smernica o ICT č. 2014/66/EÚ	DK, IE, UK
Žiadateľ o azyl	Smernica o podmienkach prijatia č. 2013/33/EÚ ³⁰ Smernica o azylovom konaní č. 2013/32/EÚ ³¹	2013/33/EÚ: DK, IE, UK 2013/32/EÚ: DK, IE, UK IE a UK uplatňujú 2005/85/ES ³²
Obet' obchodovania	Smernica o obetiach obchodovania s ľuďmi č. 2004/81/ES ³³ a Smernica č. 2011/36/EÚ ³⁴	2004/81/ES: DK, IE, UK 2011/36/EÚ: DK, UK

Hoci žiadna z týchto smerníc neobsahuje ustanovenia súvisiace so zmenou statusu, každá z nich stanovuje minimálne štandardy práv udeľovaných štátnym

príslušníkom tretích krajín, ktorí získajú takýto status. Minimálne štandardy vzťahujúce sa na najdôležitejšie práva v kontexte tejto štúdie sú uvedené v Prílohe č. 1 a ďalej analyzované v podkapitole 3.2.

Smernica o zlúčení rodiny (2003/86/ES) má za cieľ stanoviť harmonizované pravidlá súvisiace s právom štátnych príslušníkov tretích krajín zlúčiť sa s ich rodinami. Vzťahuje sa na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú **povolenie na pobyt** aspoň na obdobie jedného roka a ktorí majú **skutočnú možnosť dlhodobého pobytu**. Smernica súčasne stanovuje podmienky, postupy, ako aj práva udeľované rodinným príslušníkom štátnych príslušníkov tretích krajín.

Smernica o jednotnom povolení (2011/98/EÚ) zavádza jednotné povolenie na pobyt a zamestnanie pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa uchádzajú o prijatie do členského štátu na účely **pobytu a zamestnania**, alebo štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí už **majú pobyt** v členskom štáte a majú **prístup na trh práce** alebo už **pracujú** v členskom štáte. Zároveň definuje súbor spoločných práv pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí podliehajú tejto smernici.

Smernica o študentoch (2004/114/ES) stanovuje harmonizované pravidlá a podmienky týkajúce sa prijímania štátnych príslušníkov tretích krajín do členských štátov na obdobie dlhšie ako tri roky na účely **štúdia, výmeny žiakov, neplateného vzdelávania** alebo **dobrovoľníckej služby**, ako aj minimálne práva udeľované osobám prijatým do členských štátov.

Smernica o výskumníkoch (2005/71/ES) zavádza osobitné postupy vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí prichádzajú do EÚ s cieľom **realizovať výskumný projekt** na viac ako tri mesiace.

Európsky parlament schválil 11. mája 2016 novelu **Smernice o vízach** (2016/801/EÚ)³⁵, ktorá harmonizuje pravidlá vstupu a pobytu pre študentov a výskumníkov z nečlenských štátov EÚ. Nová Smernica o vízach umožňuje študentom a vedeckým pracovníkom z nečlenských štátov EÚ zostať v krajine aspoň 9 mesiacov po ukončení štúdia alebo výskumu s cieľom nájsť si prácu alebo začať podnikáť; právo presťahovať sa v rámci EÚ počas pobytu bez povinnosti predložiť novú žiadosť o vízum pri presťahovaní sa z jedného členského štátu do druhého a právo pracovať aspoň 15 hodín týždenne počas obdobia štúdia. Výskumníci budú mať právo priviesť si so sebou

²⁸ Smernica Rady č. 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny.

²⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2011/98/EÚ z 13. decembra 2011 o jednotnom postupe vybavovania žiadostí o jednotné povolenie na pobyt a zamestnanie na území členského štátu pre štátnych príslušníkov tretích krajín a o spoločnom súbore práv pracovníkov z tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte.

³⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa ustanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu (prepracované znenie).

³¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach pri poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (prepracované znenie).

³² Smernica Rady č. 2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca.

³³ Smernica Rady č. 2004/81/ES z 29. apríla 2004 o povoleniach na pobyt vydaných štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obetami obchodovania s ľuďmi alebo ktorým bola poskytnutá pomoc pri nedovolennej imigrácii a ktorí spolupracujú s príslušnými orgánmi.

³⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady č. 2002/629/SVV.

³⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. (EÚ) 2016/801 z 11. mája 2016 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely výskumu, štúdia, odborného vzdelávania, dobrovoľníckej služby, výmenných programov žiakov alebo vzdelávacích projektov a činnosti au-pair (prepracované znenie).

rodinných príslušníkov, ktorí majú možnosť pracovať počas pobytu v Európe.³⁶ Členské štáty EÚ majú dva roky na schválenie zákonov a predpisov v súlade s uvedenou smernicou.

Smernica o modrej karte (2009/50/ES) sa vzťahuje na **vysokokvalifikovaných** štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí požiadajú o prijatie do členského štátu EÚ na viac než 3 mesiace na účely **zamestnania**, vrátane ich rodinných príslušníkov. Smernica stanovuje podmienky vstupu, postup pri prijímaní a minimálne práva.

Smernica o sezónnych pracovníkoch (2014/36/EÚ) sa vzťahuje na pracovníkov z nečlenských štátov EÚ, ktorých hlavné miesto pobytu je v nečlenskom štáte EÚ a ktorí vstupujú do členského štátu EÚ na účely dočasnej práce. Smernica vyžaduje od každého členského štátu spracovanie zoznamu odvetví, ktoré sú závislé od sezónnych podmienok (napr. cestovný ruch v letnom období alebo zber určitých plodín). Členské štáty musia transponovať túto smernicu do 30. septembra 2016.

Smernica ICT (2014/66/EÚ) sa vzťahuje na štátnych príslušníkov tretích krajín a ich rodinných príslušníkov, ktorí boli v rámci vnútropodnikového presunu **preložení spoločnosťou**, v ktorej pracujú, do jednej alebo viacerých pobočiek v rámci EÚ na obdobie dlhšie ako 3 mesiace. Smernica stanovuje mechanizmus, na základe ktorého môže preložený zamestnanec vykonávať svoje úlohy vo viacerých členských štátoch EÚ bez prerušenia a bez potreby opätovnej žiadosti o prijatie pri každom sťahovaní do inej krajiny. Členské štáty musia transponovať túto smernicu do 29. novembra 2016.

Štandardy práv **žiadateľov o medzinárodnú ochranu** sú upravené v dvoch legislatívnych nástrojoch EÚ, konkrétne v **Smernici o podmienkach prijímania** (2013/33/EÚ), ktorá stanovuje minimálne štandardy pre prijatie žiadateľov o azyl a práva udeľované pri ich prijatí, a v **Smernici o konaní o azyle** (2013/32/EÚ), ktorá zahŕňa procedurálne štandardy.

Smernica o obetiach obchodovania s ľuďmi (2004/81/ES) sa týka štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí vstúpili na územie EÚ legálne alebo bez oprávnenia. Stanovuje pravidlá a podmienky, na základe ktorých môže členský štát udeliť povolenie na pobyt. Smernica č. 2011/36/EÚ, ktorá stanovuje minimálne spoločné pravidlá pri zisťovaní trestných činov obchodovania s ľuďmi a trestanie páchatel'ov,

zároveň definuje opatrenia na posilnenie ochrany obetí.

2.2 VŠEOBECNÝ PREHĽAD NÁRODNÝCH MIGRAČNÝCH SYSTÉMOV V SÚVISLOSTI SO ZMENAMI STATUSOV

2.2.1 NÁRODNÉ MIGRAČNÉ SYSTÉMY

Keď chce osoba migrovať do EÚ, väčšina členských štátov požaduje, aby štátni príslušníci tretích krajín podali prvú žiadosť zo zahraničia. Ak sa však štátny príslušník tretej krajiny už zdržiava na území členského štátu, môže v niektorých prípadoch požiadať o zmenu existujúceho migračného statusu bez toho, aby musel opustiť krajinu.

Vo všeobecnosti vo všetkých členských štátoch aspoň pre niektoré kategórie štátnych príslušníkov tretích krajín s oprávneným pobytom zákonnú možnosť zmeniť svoj status bez opustenia krajiny (**AT, BE, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LU, LT, LV, NL, PL, SE, SI, SK** a **UK**). Niektoré z nich povoľujú využiť túto možnosť pre väčšinu kategórií štátnych príslušníkov tretích krajín s pobytom na ich území (**AT, BE,³⁷ EE, ES, FR,³⁸ HU, LT, NL, PL,³⁹ SK**), kým iné zaujali **reštriktívnejší postoj** a umožňujú zmeny len pre špecifické kategórie (**LU, SE**) alebo uplatňujú ďalšie obmedzenia pri zmene (**CZ, LV**), napr. potrebu zdržiavať sa v krajine určitý čas s iným povolením (**CZ**) alebo v prípade študentov ukončenie študijného odboru (**LV**). V **Španielsku** sú od r. 2013 zmeny pobytového statusu súvisiaceho s talentovanými pracovníkmi, podnikaním a investíciami možné zo všetkých kategóriách štátnych príslušníkov tretích krajín legálne sa zdržiavajúcich v krajine bez dodatočných požiadaviek (t. j. bez povinnosti zdržiavať sa určité obdobie v Španielsku). Podľa národnej správy tieto ustanovenia mali najpozitívnejší vplyv na zahraničných študentov, ktorí chcú zmeniť svoj migračný status na vysokokvalifikovaných pracovníkov a podnikateľov. V **Českej republike** sú napríklad zmeny statusu udeleného na účel zlúčenia rodiny možné len po uplynutí troch po sebe idúcich rokov pobytu v krajine, kým pri zmene účelu pobytu na podnikanie sa musí žiadateľ zdržiavať v krajine počas dvoch za sebou idúcich rokov. **Grécko** má v tomto smere prísnejšiu úpravu, ktorá zakazuje zmenu statusu pri väčšine kategórií štátnych príslušníkov tretích krajín (napr. investori, študenti, vedeckí pracovníci, vysokokvalifikovaní pracovníci, dobrovoľníci, poslucháči vojenských a iných podobných akadémií).

Niektoré členské štáty umožňujú zmeny statusu aj v prípade tých štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí

³⁶ Európsky parlament, tlačová správa (11. mája 2016): Nové pravidlá pre prilákanie študentov, výskumníkov a stážistov z nečlenských štátov EÚ do EÚ, dostupné na: <http://www.europarl.europa.eu/news/en/news-room/20160504IPR25749/New-rules-to-attract-non-EU-students-researchers-and-interns-to-the-EU>

³⁷ Nezahŕňa návštevníkov a štátnych príslušníkov tretích krajín s nevybavenou žiadosťou.

³⁸ S výnimkou 2 kategórií, ktoré sú predmetom tejto štúdie: sezónni pracovníci a ICT.

³⁹ Nezahŕňa napr. žiadateľov o azyl.

nemajú oprávnený pobyt v členskom štáte.⁴⁰ Napríklad **Fínsko** a **Švédsko** umožňujú zamietnutým žiadateľom o azyl získať pobyt na účel zlúčenia rodiny a niektoré formy zamestnania; v **Belgicku** majú zamietnutí žiadatelia o azyl možnosť zmeniť status na „rodinného príslušníka štátneho občana Belgicka“ (úplný zoznam v tabuľke A2.1), kým v **Rakúsku**, v **Českej republike**, v **Litve**, v **Poľsku** a v **Nemecku** osoby, ktoré nie je možné vrátiť do ich krajiny pôvodu, môžu získať „tolerovaný pobyt“ alebo humanitárny štatút. Nemecko môže umožniť zmenu statusu neskôr v prípade splnenia určitých požiadaviek.

Okrem mechanizmov bežných zmeny statusu, ktoré sú dostupné pre všetkých štátnych príslušníkov tretích krajín spĺňajúcich príslušné kritériá prijatia, niektoré členské štáty uplatňujú ad-hoc postupy, ktoré možno aplikovať v **špecifických prípadoch (BE, CY)**. Ide najmä o zmenu postavenia (zamietnutých) žiadateľov o azyl, môžu sa však aplikovať aj na iné osoby (**BE**).

Vo väčšine členských štátov (**s výnimkou DE, EL, LV, SE a UK**) sú podmienky pre žiadateľov, ktoré je potrebné splniť pri zmene statusu, veľmi **podobné tým pri prvých žiadostiach**, s tou výnimkou, že tu neplatí požiadavka na podanie žiadosti prostredníctvom zahraničných konzulátov a veľvyslanectiev alebo elektronicky zo zahraničia (**SE**). Niektoré členské štáty však uplatňujú osobitné ustanovenia (napr. „premostujúce“ povolenia⁴¹), alebo **zjednodušené postupy**, ktoré umožňujú štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sa už nachádzajú na území, zmeniť svoj migračný status. Tieto postupy sú bližšie opísané v 4. kapitole.

2.2.2 DISKUSIE NA NÁRODNEJ ÚROVNI TÝKAJÚCE SA ZMENY STATUSU

Rozsah, v akom sú diskusie na národnej úrovni v členských štátoch zamerané na zmenu statusu migrantov je rozličný. Vo väčšine členských štátov sa v rámci všeobecnejších diskusií o migrácii **nevedú verejné diskusie** o všeobecnej téme zmeny statusu (**AT, BE, BG, CY, EE, ES, FI, HR, HU, IE, LV, LT, LU, NL, PL, SE, SI, SK a UK**).

Napriek nedostatočnej verejnej diskusii však v niektorých členských štátoch **odborníci** zastupujúci

akademickú obec a odborníci z praxe diskutujú o konkrétnych aspektoch súvisiacich so zmenami statusu. V **Lotyšsku** sa vedú diskusie o dĺžke obdobia, počas ktorého môžu migrant požiadať o zmenu statusu, kým v **Litve** sa diskusia zameriava na požiadavky pri zmene statusu na vysokokvalifikovaných pracovníkov a vlastníkov podnikov. V **Poľsku** a vo **Švédsku** sa viedli diskusie o tom, či by študenti mali mať možnosť zmeniť status na pracovných migrantov. Táto diskusia vo **Švédsku** a v **Poľsku** viedla k zavedeniu povolenia pre uchádzača o zamestnanie pre absolventov škôl od r. 2014. Podobná diskusia sa vedie aj v **Španielsku**.

Zmeny zo statusu **študenta** sa vo verejných alebo odborných diskusiách objavujú najčastejšie, a to buď v súvislosti s právom študentov zdržiavať sa v krajine (**DE, ES, FR, IE, LU, PL, SE**) alebo v súvislosti s predchádzaním zneužívaniu migračného systému (**CZ, PL, UK**). Napríklad v **Spojenom kráľovstve** bolo zistené, že absolventi škôl z tretích krajín zastávali nekvalifikované pracovné miesta.

Obzvlášť kontroverzná diskusia prebieha ohľadom zmeny zo **(zamietnutých) žiadateľov o azyl** na ekonomických migrantov. Vo **Švédsku** bola táto otázka nastolená ešte pred súčasnou migračnou situáciou a týkala sa žiadateľov o azyl, ktorí už začali pracovať v krajine,⁴² ale ktorých žiadosť o azyl bola nakoniec zamietnutá. V r. 2008 legislatívna zmena umožňovala zamietnutým žiadateľom o azyl, ktorí v krajine pracovali aspoň 6 mesiacov, zmeniť status. V r. 2014 sa minimálna doba výkonu práce skrátila na štyri mesiace v úsilí ďalej zjednodušiť tento druh zmeny pobytového statusu. Podobnú diskusiu v **Nemecku** vyvolala súčasná migračná situácia. Akademici, politici a širšia verejnosť v súčasnosti diskutujú o tom, či by (zamietnutí) žiadatelia o azyl mali vôbec mať možnosť požiadať o status ekonomických migrantov. V prípade dobre integrovaných mladých ľudí a dospelých s tolerovaným pobytom, ako aj osôb, ktorých vyhostenie bolo odložené a ktorí sa trvalo integrovali do spoločnosti, boli možnosti zmeny právneho postavenia zjednodušené novelizáciou Zákona o pobyte s účinnosťou od augusta 2015.

2.3 HLAVNÉ MOTIVÁCIE / DÔVODY ZMIEN STATUSU PRESADZOVANÉ ZÁKONODARCAMI

V kontexte **Stratégie EÚ 2020** je migrácia za prácou vnímaná ako jeden zo spôsobov podpory hospodárskeho rastu s komplexnými, adaptívnymi politikami v oblasti pracovnej migrácie poskytujúcimi možnosti na lepšie napĺňanie potrieb trhu práce⁴³. V

⁴⁰ Legalizácia, konkrétne postupy štátu, na základe ktorých štátni príslušníci tretích krajín s neoprávneným pobytom získavajú oprávnený pobyt, nie sú predmetom tejto štúdie.

⁴¹ Napríklad Nemecko vydáva povolenie pre uchádzača o zamestnanie pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí ukončili nemeckú univerzitu, a to na obdobie 18 mesiacov (Zákon o pobyte 16(4), resp. povolenie pre uchádzača o zamestnanie pre kvalifikovaných štátnych príslušníkov tretích krajín s platnosťou do 6 mesiacov (Zákon o pobyte 18c). Na premostenie statusov pri zmenách Estónsko nedávno pristúpilo k legislatívnej zmene (platnej od januára 2016), podľa ktorej pri uplynutí povolenia na pobyt je stanovená prechodná doba na pobyt, ktorá umožňuje migrantovi nájsť si iný základ pre nové povolenie na pobyt. Takáto prechodná doba trvá zvyčajne 90 dní, predlžuje sa však na 183 dní v prípade študentov, výskumníkov a lektorov. V prípade Španielska po požiadaní o zmenu statusu zostáva predchádzajúce povolenie v platnosti do skončenia administratívneho procesu. Počas toho zostáva oprávnený pobyt migrantov zachovaný počas celého procesu.

⁴² V rozsahu povolenom Smernicou o podmienkach prijímania č. 2013/33/Ú.Ú.

⁴³ Európska komisia (2010), Európa 2020. Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, KOM(2010) 2020 <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%202007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>

Európskej migračnej agende z r. 2015⁴⁴ prišla Európska komisia s novým prístupom k legálnej migrácii ako jedným zo štyroch pilierov lepšieho riadenia všetkých aspektov migrácie, ktoré by mali pomôcť EÚ prilákať pracovníkov s požadovanými zručnosťami a čeliť dlhodobým ekonomickým a demografickým výzvam. Všetky európske ekonomiky zápasia s nedostatkom zručností a s klesajúcim počtom obyvateľov v produktívnom veku. V tomto kontexte je migrácia základným prvkom na zabezpečenie udržateľného rastu európskych ekonomík.

Je zaujímavé, že členské štáty, ktoré aktívne uľahčujú zmenu migračných statusov, často sledovali podobné ciele ako sú ciele stanovené v Agende (viac informácií o členských štátoch, ktoré uľahčujú zmeny statusov, sú uvedené v podkapitolách 4.3 a 4.5). Veľká väčšina členských štátov umožňuje migrantom zmeniť svoj status v prospech všeobecnej ekonomiky (**makroekonomické dôvody**), keďže to prispieva k riešeniu nedostatku pracovných síl, udržaniu talentovaných migrantov a zabezpečeniu využitia zručností, ktoré sú v rámci územia krajiny k dispozícii (**AT, BE, BG, CY, DE, IE, EE, ES, FR, HU, IT, LT, LU, NL, PL, SE, SK a UK**). Takéto zmeny sú vo väčšine prípadov možné u študentov, ktorí sa chcú stať ekonomickými migrantmi, alebo v rámci ekonomických kategórií (**AT, BE, CY, DE, IE, EE, ES, FR, LT, LU, NL, PL, SE, SK a UK**). Napríklad **Belgicko**, motivované ekonomickými dôvodmi, najprv zaviedlo legislatívne zmeny, ktorými umožnilo študentom požiadať o status ekonomického migranta, a následne rozšírilo túto možnosť na takmer všetky kategórie migrantov. **Holandsko** ponúka možnosť štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí ukončili štúdium v Holandsku, zostať v krajine počas jedného roka, počas ktorého sa môžu ako vysokoškolsky kvalifikované osoby zorientovať. Za predpokladu, že migrácia je jedným z faktorov podpory hospodárskeho a sociálneho rastu, sú zmeny statusu v **Španielsku** v súčasnosti považované za strategický nástroj na udržanie talentov a na zaplnenie nedostatku pracovných síl odborníkmi s medzinárodným pozadím.

Niektoré členské štáty uviedli, že umožnením zmeny statusu v krajine sa migračné konania stali nákladovo efektívnejšími a celý migračný systém sa stal flexibilnejším (**mikroekonomické dôvody**) (**BE**,⁴⁵ **ES, IT, LU, SE, SK**). Tieto členské štáty poukázali na nižšie administratívne náklady, keďže žiadosti o zmenu statusu si vyžadovali oveľa kratší čas na spracovanie a menej prostriedkov ako v prípade prvých žiadostí. Zároveň zdôraznili prínosy pre zamestnávateľov, ktorí nemuseli čakať na to, kým migrant opätovne podá žiadosť, keďže môže zostať na území krajiny počas vybavovania žiadosti. V tomto zmysle možno zmeny

statusu považovať za pragmatické riešenia potenciálne komplikovaných situácií.

Okrem makroekonomických a mikroekonomických dôvodov sa niektoré členské štáty domnievajú, že umožnením zmeny statusu podporili **integráciu** migrantov do hostiteľskej spoločnosti (**DE, ES, FR, SE**) a **zabránili tomu, aby sa ocitli v neregulárnej situácii** (**AT, IT, EL, ES**). Podobne aj **Luxembursko** spomenulo väčšiu osobnú autonómiu migrantov pri zdôvodnení zmien účelu pobytu zo zlúčenia rodiny na „osobné dôvody“⁴⁶. Najmä v súvislosti so zmenami z postavenia (zamietnutých) žiadateľov o azyl a tolerovaného pobytu sa členské štáty odvolávali na **humanitárne dôvody** (**BE, DE, IE, PL, SE**).

Rámcom zastrešujúcim externú migráciu a azylovú politiku EÚ je od r. 2005 **Globálny prístup k migrácii a mobilite** (GAMM)⁴⁷, ktorý je založený na spoločných politických zásadách a solidarite. Agenda GAMM je postavená na štyroch prioritách zdôrazňujúcich lepšie organizovanú **legálnu migráciu**, ako aj riadenú mobilitu, predchádzanie a boj proti **neregulárnej migrácii**, podporu **medzinárodnej ochrany** a maximalizáciu **rozvojových** dôsledkov migrácie a mobility. Niekoľko členských štátov v tejto súvislosti spomenuli **zábery súvisiace s rozvojom** ako faktor motivujúci zmeny statusu, s uvedením viacerých motivačných faktorov. Napríklad zabránenie úniku mozgov bol dôvod, prečo **Luxembursko** umožnilo študentom končiacim štúdium získať pracovné skúsenosti počas maximálnej doby dvoch rokov, ktorú už nie je možné predĺžiť, s cieľom zabezpečiť, aby sa migranti vrátili do svojich krajín pôvodu a boli prínosom pre vlastné spoločenstvo. **Švédsko** uviedlo, že umožnením absolventom zostať v krajine na účely zamestnania po skončení štúdia počas neurčitej doby prispelo k rozvoju ich krajiny pôvodu z hľadiska remitencií a transferu zručností a pracovných skúseností i z hľadiska vytvorenia hospodárskych a kultúrnych prepojení medzi Švédskom a inými krajinami.

Niektoré členské štáty boli motivované dôvodmi, ktoré nemajú politické pozadie. Napríklad **Lotyšsko** a **Bulharsko** uviedli harmonizáciu s legislatívou EÚ ako dôvod zmeny vnútroštátnych zákonov v oblasti zmien pobytového statusu (viac podrobností v národných štúdiách). Vysoký počet osôb, ktoré z rôznych dôvodov nie je možné vrátiť do krajiny pôvodu, vyvolal

⁴⁴ Európska komisia (2015), Európska migračná agenda, KOM(2015) 240 v konečnom znení http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_en.pdf

⁴⁵ Mikroekonomické dôvody sa nepriamo vzťahujú aj na Belgicko, nie však ako hlavný motivačný faktor.

⁴⁶ Oprávnenie na pobyt na „súkromné účely“ možno udeliť v prípade, ak štátny príslušník tretej krajiny dokáže vyžiť z vlastných prostriedkov; ak štátny príslušník tretej krajiny nespĺňa podmienky na zlúčenie rodiny, ale má osobné alebo rodinné väzby, ktoré sú natoľko dôležité, že neudelením povolenia na pobyt by bolo porušené jeho právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života neúmerným spôsobom v porovnaní s dôvodmi zamietnutia. Viac informácií na: <http://www.guichet.public.lu/entreprises/en/ressources-humaines/recrutement/ressortissant-pays-tiers/raisons-privees/index.html>

⁴⁷ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/international-affairs/global-approach-to-migration/index_en.htm

v **Nemecku** diskusie o ďalšom zjednodušení zmeny statusu z „tolerovaného“ pobytu⁴⁸ na pobyt na účel zamestnania. Niektoré zjednodušenia boli zavedené už počas uplynulých rokov. **Francúzsko** a **Írsko**⁴⁹ zdôraznili, že umožnením zmeny migračného statusu v prípade zahraničných študentov po ukončení štúdia sa zvýšila atraktivnosť systému vysokého školstva krajiny.

A nakoniec, **Spojené kráľovstvo** uviedlo dôvody na zjednodušenie i obmedzenie zmeny statusu – v prípade migrantov, ktorí spĺňajú podmienky na zmenu statusu zo štúdia na zamestnanie, bola jedna z možností zrušená po rozsiahlom zneužívaní týchto možností. V r. 2012 Spojené kráľovstvo zrušilo možnosť zmeny statusu po ukončení štúdia v rámci 1. úrovne (Tier 1)⁵⁰, ktorá umožňovala študentom požiadať o pobyt na účel vysokokvalifikovaného zamestnania. Táto možnosť bola zrušená vzhľadom na to, že mnohí absolventi škôl, ktorí využili túto možnosť, napokon nepracovali na kvalifikovaných pracovných pozíciách a v dôsledku toho nebol účel schémy napĺňaný. Dôsledok týchto zmien je ďalej analyzovaný v podkapitole 3.1.2.

3 Zákonne možnosti zmeny pobytového statusu z územia členských štátov

Táto kapitola ponúka prehľad zákonných možností pre štátnych príslušníkov tretích krajín v členských štátoch zmeniť svoj status a informácie o tom, či sa pri získaní nového pobytového statusu menia aj ich práva. V tejto kapitole prinášame aj údaje z Eurostatu o zmenách statusu, ale len pre širšie zadefinované kategórie, ako je zárobková činnosť, zlúčenie rodiny, štúdium a iné (vrátane na účely ochrany). A nakoniec, táto kapitola prináša poznatky o rôznych subjektoch, ktoré sú zapojené do formulovania politík a postupov súvisiacich so zmenou statusu.

3.1 ZÁKONNÉ MOŽNOSTI ZMENY POBYTOVÉHO STATUSU Z ÚZEMIA ČLENSKÉHO ŠTÁTU

Všetky členské štáty, ktoré sa zapojili do tejto štúdie, umožňujú určité zmeny statusu z územia členského štátu, na ktorom majú štátni príslušníci tretích krajín oprávnený pobyt. Tieto zmeny sú povolené na špecifickom právnom základe alebo na základe zavedených politík/postupov (viac v podkapitole 4.1). Podrobný prehľad všetkých právnych možností podľa jednotlivých migračných statusov a členských štátov je uvedený v Prílohe č. 2. Táto kapitola prináša zhrnutie týchto možností, ako aj štatistické informácie o rozsahu zmien statusu.

⁴⁸ Tolerovaný pobyt nie je právo na pobyt, ale dočasné odloženie vyhostenia cudzinca. Vyhostenie sa odkladá na krátku dobu a opakovane sa predlžuje dovtedy, kým nie je možný návrat alebo kým príslušná osoba nespĺní osobitné požiadavky na oprávnený pobyt.

⁴⁹ Investovanie do globálnych vzťahov: Medzinárodná stratégia Írska v oblasti vzdelávania na roky 2010 – 2015, dostupné na: www.education.ie/en/Publications/Policy-Reports/Írsko-s-International-Education-Strategy-2010-2015-Investing-in-Global-Relationships.pdf

⁵⁰ Tier 1 (1. úroveň) je spôsob migrácie dostupný pre investorov, podnikateľov, vyštudovaných podnikateľov a výnimočné talenty.

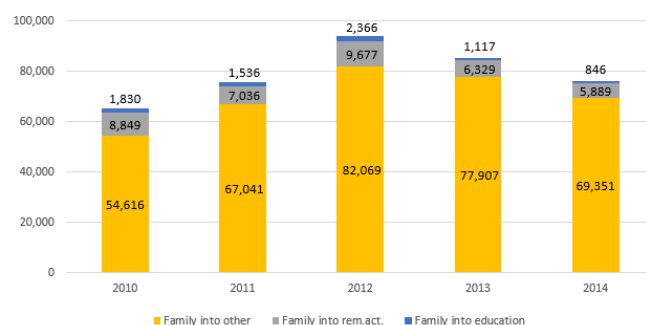
3.1.1 ZLÚČENIE RODINY

Všetky členské štáty, ktoré sa zapojili do štúdie, umožňujú zmeny pobytu udeleného na účel **zlúčenia rodiny**. Ide teda o jediný migračný status, ktorý možno meniť v rámci celej EÚ (úplný zoznam zmien je uvedený v tabuľka č. A2.1).

V rokoch 2010 až 2014 zmenilo pobyt udelený na účel zlúčenia rodiny len 1 % štátnych príslušníkov tretích krajín s platným povolením na pobyt. Išlo tak o najzriedkavejšiu zmenu statusu v porovnaní so zmenami pobytu udeleného na účel štúdia (6 %) a zárobkovej činnosti (4 %). Tento nízky podiel možno čiastočne vysvetliť zvyčajne dlhou dobou platnosti vydaného povolenia a množstvom práv súvisiacich s pobytom udeleným na účel zlúčenia rodiny (aj keď, ako je ďalej uvedené v podkapitole 3.2, práva udelené v zmysle Smernice o zlúčení rodiny (2003/86/ES) sa vo väčšine prípadov spájajú s právami udelenými garantovi⁵¹).

Podľa Eurostatu sa účel pobytu väčšinou mení zo **zlúčenia rodiny** na **iný** imigračný status (pre ktoré nie je k dispozícii podrobnejšie delenie). Zmeny pobytu udeleného na účel zlúčenia rodiny dosiahli najvyšší počet v r. 2012, keď bolo evidovaných 94 112 zmien. V r. 2014 podiel zmien účelu na zárobkovú činnosť zostal vo všeobecnosti na rovnakej úrovni ako v r. 2013, keď vykázal mierny nárast z 7,4 % na 7,7 % zo všetkých zmien pobytov udelených na účel zlúčenia rodiny, kým podiel zmien na štúdium klesol z 2,5 % v r. 2012 na 1,1 % v r. 2014.

Graf č. 3.1: Zmeny pobytu udeleného na účel zlúčenia rodiny v EÚ, 2010 – 2014⁵²

Zdroj: Eurostat, údaje stiahnuté 2. 3. 2016

Medzi členské štáty, ktoré evidovali najvyšší počet zmien pobytu udeleného na účel zlúčenia rodiny v r. 2014 v EÚ, patria **Francúzsko** (37 158), **Španielsko** (19 737), **Nemecko** (10 269) a **Česká republika** (2 011). Vysoký počet zmien v **Španielsku** možno vysvetliť relatívne krátkou dobou platnosti povolenia na pobyt na účel zlúčenia rodiny. Hoci zmeny účelu

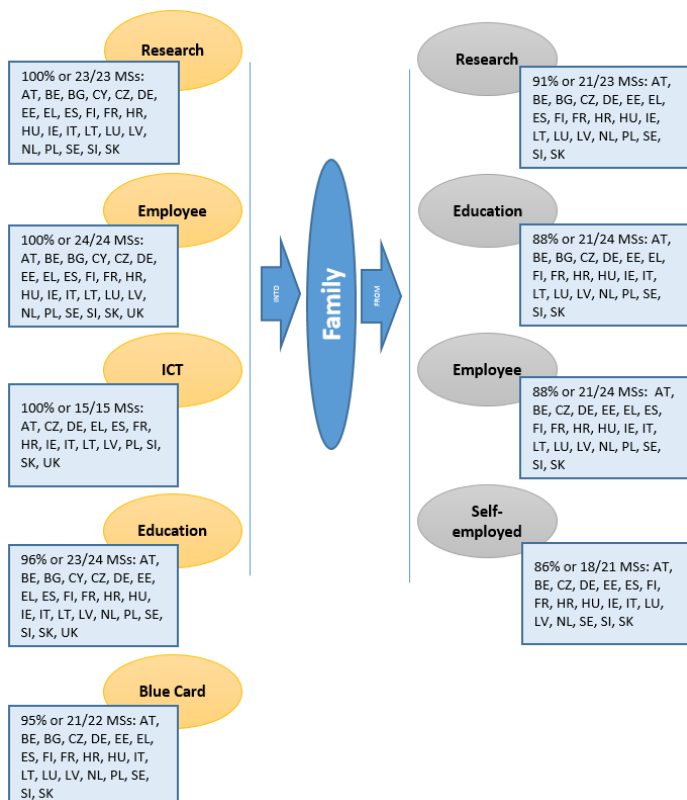
⁵¹ „Garant“ je štátny príslušník tretej krajiny oprávnený sa zdržiavať v členskom štáte, ktorý žiada alebo rodinní príslušníci ktorého žiadajú o zlúčenie rodiny, aby sa k nemu mohli pripojiť.

⁵² Nezahŕňa údaje z r. 2010 z týchto krajín: BG, CY, HR, NL; 2011: BE, BG, CY, HR, NL; 2012: BE, CY, HR, NL; 2013: BE, CY, LT, NL; 2014: BE, EL, CY

pobytu na štúdium sú najmenej časté, v niektorých členských štátoch je tento podiel výraznejší. Napríklad v r. 2014 podiel všetkých zmien pobytu zo **zlúčenia rodiny** v jednotlivých členských štátoch na **štúdium** dosiahol 36 % v **Írsku**, 28 % v **Slovenskej republike** a 11 % v **Poľsku**.

Graf č. 3.2 uvádza najčastejšie zákonné možnosti zmeny statusu z a na rodinné dôvody. Úplný zoznam obsahuje tabuľka č. A2.1.

Obr. 3.2: Zákonné možnosti zmeny statusu z/na zlúčenie rodiny⁵³

Pozn.: strop pre zmenu účelu na zlúčenie rodiny je >95 % a zo zlúčenia rodiny >85%

Hoci veľká časť členských štátov disponuje zákonnými možnosťami, niektoré členské štáty stanovujú určité požiadavky, ktoré je potrebné splniť pred tým, než sa štátny príslušník tretej krajiny stane oprávneným na zmenu účelu pobytu z/na zlúčenie rodiny. Tieto možnosti sú podrobne uvedené v podkapitole 4.3.2.

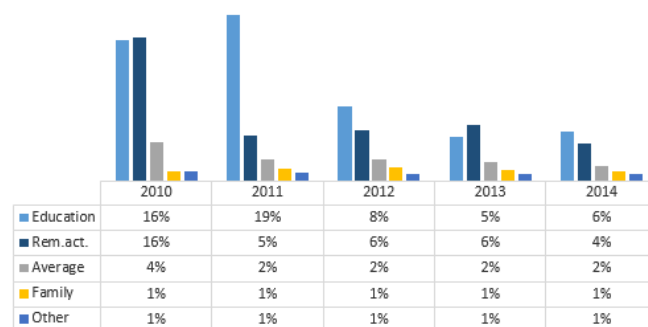
3.1.2 ŠTÚDIUM

Všetky členské štáty, ktoré sa zúčastnili na tejto štúdii (**AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, NL, PL, SE, SI, SK, UK**), umožňujú opakované zmeny účelu z/na **štúdium**, s výnimkou **Luxemburska** a **Španielska**. V **Luxembursku** je zmena účelu zo štúdia na zamestnanie možná po

vypršaní statusu študenta len na obmedzené obdobie dvoch rokov, ktoré nie je možné predĺžiť. Pobytu udelený na účel štúdia nie je možné meniť na iný druh pobytu. V **Španielsku** sú štátni príslušníci tretích krajín s platným povolením na pobyt oprávnení študovať bez zmeny statusu. Z tohto dôvodu zmeny účelu na štúdium v Španielsku de facto neexistujú (úplný zoznam možných zmien je uvedený v tabuľke č. A2.1).

Vysoký podiel zákonných možností zmeny účelu pobytu zo štúdia sa prejavuje aj v štatistických údajoch. Pri porovnaní s celkovým počtom platných povolení na pobyt v EÚ sú najpopulárnejšie zmeny účelu pobytu **zo štúdia**. V r. 2014 si status zmenilo 6% štátnych príslušníkov tretích krajín s platným povolením na pobyt udeleným na účel štúdia, ako vyplýva z grafu č. 3.3. Túto skutočnosť možno vysvetliť tým, že pobyt na účel štúdia ako taký má dočasný charakter, t. j. uplynie skončením štúdia. Preto ak chce osoba zostať v členskom štáte, vždy sa vyžaduje zmena účelu pobytu.

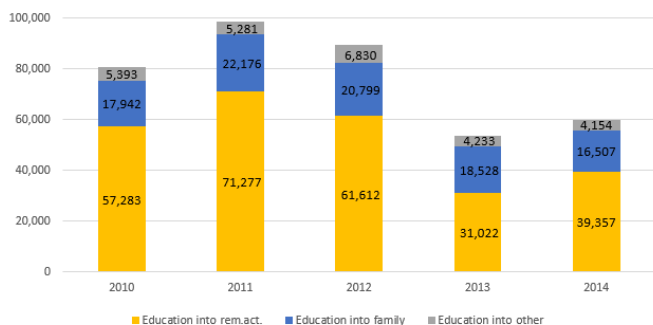
Graf č. 3.3: Podiel zmien statusu z jedného dôvodu pobytu na iný z celkového počtu platných povolení na pobyt podľa účelu v EÚ, 2010 – 2014

Zdroj: Eurostat, stiahnuté 21. 3. 2016

Počet zmien účelu pobytu zo štúdia sa v období rokov 2010 – 2014 zmenil. Kým najvyšší počet bol evidovaný v r. 2011 s 98 734, resp. 24 % všetkých zmien, tento počet v priebehu rokov výrazne klesol. V r. 2014 počet a podiel opäť mierne stúpol na 60 018, čo predstavuje 19 % zo všetkých zmien. V r. 2014 bol **najvyšší podiel zmien pobytu udeleného účel štúdia** evidovaný vo **Francúzsku** (19 843 resp. 33 % zo všetkých zmien zo štúdia v EÚ), v **Nemecku** (12 150 resp. 20 %) a v **Spojenom kráľovstve** (11 677 resp. 19 %), čo celkovo predstavuje 72 % všetkých zmien pobytu udeleného na účel štúdia v EÚ.

⁵³ Percento je vypočítané ako podiel členských štátov, ktoré umožňujú zmenu na základe zákona, zo všetkých členských štátov, ktoré udeľujú príslušný migračný status. Úplný zoznam je v tabuľkách č. A2.1 a A2.2

Obr. 3.4: Zmeny pobytu udeleného na účel štúdia v EÚ, 2010 – 2014⁵⁴

Zdroj: Eurostat, stiahnuté 2. 3. 2016

V **Nemecku** sa štúdium najčastejšie menilo na zamestnanie⁵⁵ (31 %), zlúčenie rodiny (31 %) a držiteľa modrej karty (17 %).⁵⁶

V **Spojenom kráľovstve** možno pokles počtu zmien účelu pobytu zo štúdia čiastočne vysvetliť zmenami vo vnútroštátnych politikách a v následnom obmedzení zákonných možností, keď počet zmien pobytu pôvodne udeleného na účel štúdia klesol o 31 348 v r. 2013 v porovnaní s r. 2012 (čo predstavuje celkový pokles počtu zmien pobytu udeleného na účel štúdia o 89 % v r. 2013 oproti r. 2012). Zmeny v zákonoch vo **Francúzsku** nemali rovnaký účinok. V r. 2011 Francúzsko vydalo obehník, ktorým sa obmedzil prístup zahraničných študentov na trh práce. V súčasnosti môžu o povolenie na prechodný pobyt žiadať len osoby, ktoré absolvovali magisterské štúdium. Po prijatí obehníka vznikli obavy, že študenti, ktorí sa vzdelávali a študovali vo Francúzsku, sa zamestnajú v iných západných krajinách a nebudú sa chcieť vrátiť do Francúzska. V súčasnosti sa rokuje o návrhu nového zákona o štátnych príslušníkoch tretích krajín, ktorý čaká na predloženie do parlamentu, vrátane návrhu na rozšírenie povolenia na prechodný pobyt pre ďalšie kategórie študentov a ďalšie druhy povolení na pobyt podľa kategórií osôb, napr. vedeckých pracovníkov alebo SZČO. Zmeny v zákonoch v r. 2011 však **nemali vplyv na počet a podiel zmien pobytu udeleného na účel štúdia vo Francúzsku**.⁵⁷

Podľa Eurostatu sa ako účel pobytu najčastejšie menilo **štúdium na zárobkovú činnosť**. V rokoch 2010 až 2014 sa 67 % zmien týkalo zmeny účelu pobytu zo štúdia na zárobkovú činnosť. Tento podiel výrazne klesol z priemerného podielu 71 % v r. 2010 – 2012 na 58 % v r. 2013.

Možnosti zmeny pobytu udeleného na účel štúdia boli pred r. 2013 v **Španielsku** obmedzené. Všeobecnou podmienkou zmeny účelu zo štúdia na zárobkovú činnosť bol predchádzajúci pobyt v trvaní 3 rokov. Najpopulárnejšie kurzy ponúkané obchodnými školami však trvali jeden alebo dva roky. V dôsledku toho zahraniční študenti nemohli zmeniť svoj status na zárobkovú činnosť a Španielsko tak nemohlo prilákať a udržať si zahraničné talenty. Po zmapovaní osvedčenej praxe a analýze SWOT⁵⁸ v r. 2012 Španielsko zmenilo legislatívu v r. 2013 a zrušilo požiadavku predchádzajúceho pobytu pri zmene účelu pobytu na status vysokoškolských odborníkov a inovatívnych podnikateľov. Na základe hodnotenia vykonaného v r. 2014 **Holandsko** zlúčilo dve schémy pre vysokoškolských pracovníkov – „rok na zorientovanie sa pre absolventov škôl“ a „schému pre vysokoškolských migrantov“ – v rámci nariadenia „Rok na zorientovanie sa pre vysokoškolské osoby“. Cieľová skupina tejto schémy bola rozšírená – aj na vedeckých pracovníkov, ktorí ukončili výskum, a štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí ukončili postgraduálny program v Holandsku alebo na jednej z top 200 univerzít.

Spojené kráľovstvo zmenilo svoju legislatívu po zistení opakovaného zneužívania imigračného systému. V rokoch 2008 až 2012 mohli absolventi škôl zostať v krajine počas dvoch rokov po skončení štúdia a pracovať alebo hľadať si prácu v rámci schémy zamestnania po skončení štúdia. Táto možnosť však bola zrušená na základe dôkazov, že migranti sa po skončení štúdia nezamestnali na kvalifikovaných pracovných pozíciách, čo bolo cieľom príslušného imigračného programu. Zmena sa prejavila priamo v štatistikách, keďže počet zmien účelu pobytu zo štúdia na zárobkovú činnosť klesol z 38 505 v r. 2012 na 6 235 v r. 2013. Študenti môžu aj v súčasnosti pracovať po skončení štúdia v rámci nových, selektívnejších programov pre kvalifikovaných pracovníkov, vyštudovaných podnikateľov a programov odborného vzdelávania a stáží.

Graf č. 3.5 predstavuje najčastejšie zákonné možnosti zmeny účelu pobytu z/na štúdium. Úplný zoznam je uvedený v tabuľke A2.1.

⁵⁴ Nezahrňa údaje za tieto krajiny za r. 2010: BG, CY, HR, NL; 2011: BE, BG, CY, HR, NL; 2012: BE, CY, HR, NL; 2013: BE, CY, LT, NL; 2014: BE, EL, CY

⁵⁵ Zamestnanie (§18 a 18a*** Zákona o pobyte)

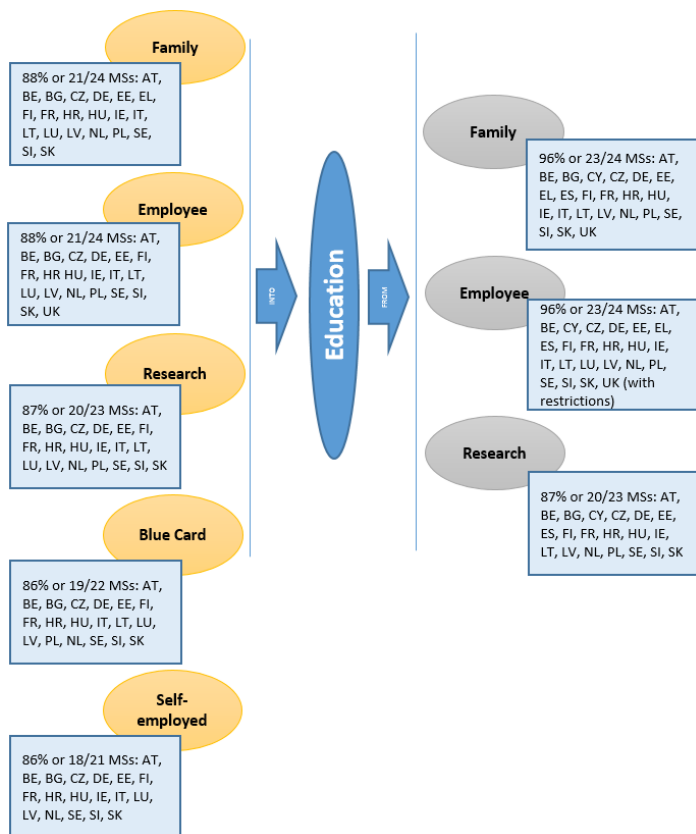
⁵⁶ Zdroj: národná správa

⁵⁷ V r. 2011 bolo vo Francúzsku evidovaných 14 803 zmien účelu pobytu zo štúdia, čo je 18 % všetkých zmien v krajine; v r. 2012 tento počet vzrástol na 16 935 resp. 20 % a v r. 2014 až na 19 843 resp. 22 %. V r. 2014 bol počet zmien pobytu udeleného na účel štúdia na zárobkovú činnosť vyšší ako kedykoľvek predtým. 75 % všetkých štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí menili pobyt udelený na účel štúdia, si zmenili účel pobytu na zárobkovú činnosť.

⁵⁸ SWOT – silné stránky, slabé stránky, príležitosti, riziká

Graf 3.5: Najčastejšie zákonné možnosti zmeny statusu z/na štúdium⁵⁹

Pozn.: strop na zmenu účelu pobytu z/na štúdium je >85%

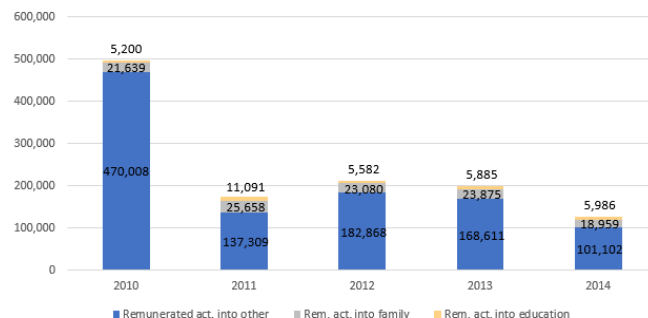
3.1.3 ZÁROBKOVÁ ČINNOSŤ

Zmeny účelu pobytu **zo zárobkovej činnosti** sú po štúdiu **proporcionálne druhou najčastejšou zmenou statusu** štátnych príslušníkov tretích krajín s oprávneným pobytom v EÚ. V r. 2014 si status zmenilo 126 047 resp. 4 % všetkých štátnych príslušníkov tretích krajín s platným povolením na pobyt na účel zárobkovej činnosti (2 923 932). V absolútnych číslach ide o najčastejšiu zmenu v EÚ. V r. 2010 sa pobyt na účely zárobkovej činnosti menil v 69 % (496 471) z celkového počtu zmien (720 822). Postupne sa tento podiel znížil na 40 % (resp. 125 607 z 310 372) v r. 2014. Tieto údaje však treba interpretovať s obozretnosťou. Eurostat eviduje zmeny len medzi zoširoka definovanými kategóriami (zlúčenie rodiny, štúdium, zárobková činnosť), a nie medzi podkategóriami.

Podľa nižšie uvedeného grafu sa pobyt na účel **zárobkovej činnosti** vo väčšine prípadov (80 % v r. 2014) mení na **iný** migračný status (podrobnejšie údaje na ďalšiu analýzu nie sú k dispozícii). Približne 15 % štátnych príslušníkov tretích krajín si zmenilo tento status na zlúčenie rodiny a 5 % na štúdium.

⁵⁹ Percentuálny podiel je vypočítaný ako podiel členských štátov so zákonnými možnosťami zmeny pobytu z celkového počtu členských štátov, ktoré majú relevantný migračný status. Úplný zoznam je uvedený v tabuľkách A2.1 a A2.2.

Graf č. 3.6: Zmeny statusu zo zárobkovej činnosti v EÚ, 2010 – 2014⁶⁰

Zdroj: Eurostat, stiahnuté 2. 3. 2016

Pobyt na účely zárobkovej činnosti sa v r. 2014 najčastejšie menil v **Španielsku** (66 119), v **Portugalsku** (20 209), vo **Francúzsku** (12 468), v **Českej republike** (8 448) a v **Nemecku** (6 216). Vo väčšine prípadov išlo o zmenu na iný účel, s výnimkou Francúzska, kde sa účel v 64 % prípadov menil na **zlúčenie rodiny**, a v Nemecku, kde najvyšší podiel 38 % sa týkal zmeny účelu na **štúdium**.

Niektoré krajiny sú „otvorenejšie“ voči integrácii štátnych príslušníkov tretích krajín na trhu práce a umožňujú osobám, ktorí prišli na účel zárobkovej činnosti, zmeniť účel pobytu, ako aj osobám s iným druhom pobytu požiadať o pobyt na účel zárobkovej činnosti a zároveň zjednodušujú takúto zmenu statusu. Možno to vnímať ako záväzok členských štátov rozšíriť okruh pracovníkov a prilákať a udržať si talenty. Napríklad **Taliansko** nevyžaduje formálne postupy pri zmene niektorých účelov pobytu. Povolenie na pobyt vydané na účel zamestnania a samostatnej zárobkovej činnosti sa napríklad môže využiť aj na iné povolené činnosti.⁶¹ Tieto povolenia sa nazývajú „multifunkčné“. Podobne ani v **Nemecku** nemusí štátny príslušník tretej krajiny zmeniť svoj pobyt na pobyt na účel zamestnania, ak jeho platné oprávnenie na pobyt explicitne zahŕňa právo na zamestnanie. Aj v **Českej republike** a v **Poľsku** môže byť štátny príslušník tretej krajiny zamestnaný bez zmeny statusu na zárobkovú činnosť, pod podmienkou, že stále spĺňa podmienky vzťahujúce sa na schválený účel pobytu (napr. štúdium alebo zlúčenie rodiny). V **Estónsku**, v **Poľsku**, vo **Švédsku** a v **Španielsku** je zamestnanie možné takmer u všetkých druhov pobytov. Zmena účelu na zamestnanie je nevyhnutná len v prípade skončenia platnosti predchádzajúceho povolenia.

Zdá sa však, že iné členské štáty obmedzujú zmeny týkajúce sa tohto účelu pobytu, stanovujú ďalšie kritériá alebo rušia prístup k iným druhom statusov.

⁶⁰ Nezahŕňa údaje za r. 2010 z týchto krajín: BG, CY, HR, NL; 2011: BE, BG, CY, HR, NL; 2012: BE, CY, HR, NL; 2013: BE, CY, LT, NL; 2014: BE, EL, CY

⁶¹ Článok 14(1) vykonávajúcich predpisov (Prezidentských dekrét č. 394/1999) konsolidovaného Zákona o prisťahovalectve upravuje niektoré špecifické prípady, ktoré by sa mohli označiť ako „tichá konverzia“. V týchto prípadoch sa konverzia deje v čase obnovenia povolenia na pobyt zmenou účelu, na ktorý sa povolenie na pobyt žiada.

Tento prístup možno do určitej miery vysvetliť hospodárskou krízou. V dôsledku toho členské štáty zavádzajú opatrenia poskytujúce väčšiu ochranu svojim občanom na trhu práce (**BG, CZ**).

Podrobnejší prehľad o zákonných možnostiach zmeny účelu pobytu v súvislosti so zárobkovou činnosťou je uvedený v ďalšej časti.

Modrá karta

Najviac modrých kariet spomedzi členských štátov EÚ vydáva **Nemecko**. Ostatné členské štáty aj naďalej využívajú najmä národné povolenia v rámci programov pre vysokokvalifikovaných pracovníkov (pozri aj tabuľku A2.1). V r. 2014 bolo len v Nemecku vydaných 12 108 povolení, čo predstavuje 88 % z celkového počtu povolení vydaných v EÚ. V r. 2014 takmer 17 % týchto povolení (2 031) bolo vydaných na základe zmeny pobytu pôvodne udeleného na účel štúdia⁶². Len veľmi málo osôb si zmenilo účel pobytu z modrej karty: v r. 2014 si 36 osôb zmenilo status držiteľa modrej karty na zlúčenie rodiny a 26 na štúdium.

22 členských štátov (**AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK**) potvrdilo, že využíva migračný status držiteľa modrej karty a každý z nich s výnimkou **Cypru** ponúka zákonné možnosti zmeny účelu pobytu z tohto statusu na iný alebo **na** tento status (úplný zoznam je v tabuľke A2.1).

★ Zmena statusu Z držiteľa modrej karty:

21 členských štátov umožňuje zmenu tohto statusu na **zlúčenie rodiny** (s výnimkou Cypru) a veľká časť členských štátov (86 % resp. 19 z 22 ČŠ) umožňuje zmenu účelu na **štúdium** (AT, BE, BG, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, PL, NL, SE, SI, SK) a **výskum** (AT, BE, BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK), a 82 % resp. 18 z 20 ČŠ umožňuje zmenu statusu na **zamestnanie** (AT, BE, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK).

★ Zmena statusu NA držiteľa modrej karty:

väčšina členských štátov umožňuje zmenu účelu pobytu zo **štúdia** (82 % resp. 18 z 22 ČŠ: AT, BE, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, LT, LV, NL, PL, SE, SI, SK), **zlúčenia rodiny** (77 % resp. 17 z 22 ČŠ: AT, BE, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, LU, LV, NL, PL, SI, SK), **zamestnania** (77 % resp. 17/22 ČŠ: AT, BE, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, SK) a **samostatnej zárobkovej činnosti** (73 % resp. 16 z 21

ČŠ: AT, BE, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, LU, LV, NL, SI, SK).

Do r. 2015 mala **Litva** reštriktívny prístup a zmeny statusu na držiteľa modrej karty neboli možné bez opustenia krajiny⁶³. Po zmene zákona si od r. 2016 môžu štátni príslušníci tretích krajín zmeniť účel pobytu vydaný na účel štúdia alebo zamestnania na držiteľa modrej karty bez opustenia krajiny.

Vysokokvalifikované zamestnanie a vedecký výskum

Podľa vnútroštátnych údajov **Spojené kráľovstvo** (90 697 vydaných povolení v r. 2014)⁶⁴ a **Nemecko** (45 532) vydávajú spomedzi členských štátov najviac národných povolení kvalifikovaným alebo vysokokvalifikovaným štátnym príslušníkom tretích krajín.⁶⁵ V prípade Nemecka tento počet zahŕňa aj povolenia na pobyt vydané vedeckým pracovníkom.

15 členských štátov (**AT, BE, BG, CY, DE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LV, NL, SI, UK**) udeľuje migračný status „vysokokvalifikovaného pracovníka“. Všetky tieto štáty umožňujú do určitej miery zmenu statusu (úplný zoznam zákonných možností je v tabuľke A2.1). V ďalších členských štátoch (napr. EE, HU, PL, SE) neexistuje špecifický národný status pre vysokokvalifikovaných pracovníkov – namiesto toho sa im udeľuje rovnaký status ako ostatným pracovným migrantom.

★ Zmena ZO statusu vysokokvalifikovaného pracovníka:

účel pobytu možno najčastejšie meniť na **zlúčenie rodiny** (87 % resp. 13 z 15 ČŠ: AT, BE, BG, DE, ES, FI, FR, IE, IT, LV, NL, SI, UK), **štúdium** (80 % resp. 12 z 15 ČŠ: AT, BE, BG, DE, FI, FR, IE, IT, LV, NL, SI, UK), **výskum** (73 % resp. 11 z 15 ČŠ: AT, BE, BG, DE, ES, FI, FR, IE, LV, NL, SI) a **zamestnanie** (73 % resp. 11 z 15 ČŠ: AT, BE, CY, DE, ES, FI, FR, IE, LV, NL, SI).

★ Zmena NA statusu vysokokvalifikovaného pracovníka:

účel pobytu možno najčastejšie meniť zo **štúdia** (80 % resp. 12 z 15 ČŠ: AT, BE, CY, DE, ES, FI, FR, IE, LV, NL, SI, UK (s obmedzeniami)), **výskumu** (73 % resp. 11 z 15 ČŠ: AT, BE, CY, DE, ES, FI, FR, IE, LV, NL, SI), **zamestnania**⁶⁶ (73 % resp. 11 z 15 ČŠ: AT, BE, CY, DE, ES, FI, FR, IE, LV, NL, SI)

⁶³ Zmeny boli možné len v obmedzenom počte prípadov (napr. pri vyplácaní vyššej mzdy, pri zmene zamestnávateľa počas prvých 2 rokov).

⁶⁴ Víza 2. úrovne (Tier 2) (kategória víz pre kvalifikovaných migrantov s pracovnou ponukou) v tomto prípade predstavujú kvalifikovaných pracovníkov a zahŕňajú 2. úroveň – všeobecní pracovníci, 2. úroveň – cirkevní zamestnanci, 2. úroveň – športovci a ICT. Údaje sa týkajú víz vydaných mimo územia krajiny (nie sú sem zahrnuté osoby, ktoré si zmenili tento status).

⁶⁵ Z 13 členských štátov s dostupnými údajmi.

⁶⁶ V prípade Spojeného kráľovstva je hlavnou kategóriou zamestnancov 2. úroveň (Tier 2), ktorá v tejto štúdii predstavuje vysokokvalifikovaných pracovníkov; zmeny preto nie sú uvedené.

⁶² Štúdium I: vysokoškolské štúdium, žiadosť o účasť na vzdelávacom kurze, hľadanie práce po absolvovaní štúdia alebo školského vzdelania zameraného na získanie odbornej kvalifikácie (§16 Zákona o pobyte).

a **samostatnej zárobkovej činnosti** (73 % resp. 11 z 15 ČŠ: AT, BE, CY, DE, ES, FI, FR, IE, LV, NL, SI).

Aj **Španielsko** umožňuje zmeny na status vysokokvalifikovaného odborníka, ak štátny príslušník tretej krajiny má zodpovedajúcu ponuku na zamestnanie. V tomto prípade sa vykonáva individuálna kontrola s cieľom overiť, či uvedená osoba naozaj bude pracovať ako vysokokvalifikovaný odborník.

Vedecký výskum je migračný status, pri ktorom – podobne ako v prípade štúdia a zlúčenía rodiny – väčšina členských štátov umožňuje zmenu. Všetky členské štáty s týmto migračným statusom umožňujú štátnym príslušníkom tretích krajín zmeniť pobyt pôvodne udelený na účel vedeckého výskumu (**AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK**) a všetky členské štáty s výnimkou **Talianska** umožňujú aspoň určité zmeny účelu pobytu na vedecký výskum (úplný zoznam je v tabuľke A2.1).

★ **Zmena statusu Z vedeckého výskumu**⁶⁷: všetky členské štáty (23 z 23 s týmto statusom) umožňujú zmeniť tento účel pobytu na **zlúčenie rodiny**. Veľká časť ČŠ zároveň umožňuje zmenu účelu na **štúdium** (87 % resp. 20 z 23 ČŠ: AT, BE, BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK), **zamestnanie** (87 % resp. 20 z 23 ČŠ: AT, BE, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK) a **samostatnú zárobkovú činnosť** (86 % resp. 18 z 21 ČŠ: AT, BE, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LU, LV, NL, SE, SI, SK).

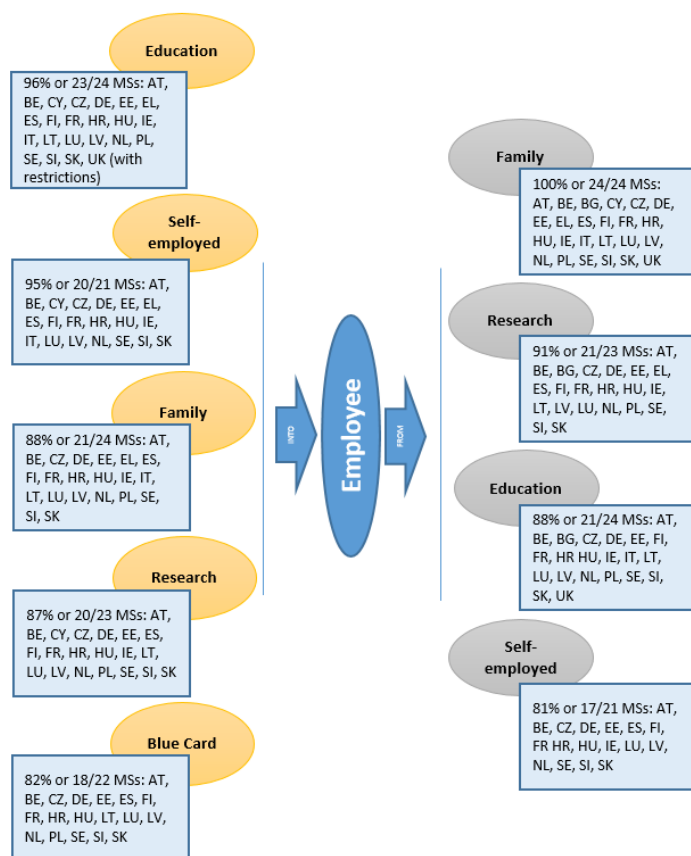
★ **Zmena statusu NA vedecký výskum**: podobne ako v prípade štúdia je najčastejšie umožnená zmena účelu pobytu zo **zlúčenia rodiny** (91 % resp. 21 z 23 ČŠ: AT, BE, BG, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK), **zamestnania** (91 % resp. 21 z 23 ČŠ: AT, BE, BG, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LV, LU, NL, PL, SE, SI, SK), **štúdia** (87 % resp. 20 z 23 ČŠ: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LV, NL, PL, SE, SI, SK), **držiteľa modrej karty** (86 % resp. 19 z 22 ČŠ:) AT, BE, BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK) a **samostatnej zárobkovej činnosti** (86 % resp. 18 z 21 ČŠ: AT, BE, BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LU, LV, NL, SE SI, SK).

Zamestnanie

Všetkých 24 členských štátov (**AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK** a **UK**⁶⁸) má jeden alebo viac migračných statusov na účel **zamestnania** (úplný zoznam je uvedený v tabuľke A2.1).

Graf č. 3.7 ukazuje najčastejšie zákonné možnosti zmeny účelu pobytu v súvislosti so zamestnaním. Úplný zoznam je uvedený v tabuľke A1.1.

Graf č. 3.7: Najčastejšie zákonné možnosti zmeny statusu v súvislosti so zamestnaním⁶⁹

Pozn.: strop na zmenu účelu pobytu "z" a "na" zamestnanie je >80%

Samostatná zárobková činnosť

Samostatná zárobková činnosť ako migračný status existuje vo všetkých členských štátoch (**AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LU,**

⁶⁸ 2. úroveň – všeobecní pracovníci (Tier 2 General) je hlavná zamestnanecká kategória v Spojenom kráľovstve a je použitá aj v tejto správe.

⁶⁹ Percentuálny podiel je vypočítaný ako podiel členských štátov, ktoré zo zákona umožňujú zmenu statusu, zo všetkých členských štátov, ktoré majú príslušný migračný status. Úplný zoznam je v tabuľke A2.1.

⁷⁰ Program pre start-up podnikateľov (Start Up Entrepreneur Programme, STEP) je írsky status, ktorý spĺňa túto definíciu samostatnej zárobkovej činnosti do momentu, keď podnikateľ so startupovými aktivitami zaregistruje spoločnosť. Povolenie na pobyt STEP trvá aj po registrácii firmy a v írskom kontexte sa daná osoba ešte stále považuje za samostatne zárobkovo činnú osobu. Osoba, ktorá chce zmeniť povolenie STEP na iný status, je individuálne posudzovaná imigračným úradníkom.

⁶⁷ Výskum ako osobitná kategória v Spojenom kráľovstve neexistuje.

LV, NL, SE, SI, SK) s výnimkou **Litvy, Poľska**⁷¹ a **Spojeného kráľovstva**,⁷² a všetky členské štáty, v ktorých takýto status existuje, ponúkajú možnosť zmeny z/na tento účel pobytu (úplný zoznam je v tabuľke A2.1).

- ★ **Zmena statusu ZO samostatnej zárobkovej činnosti:** najčastejšie majú členské štáty zákonné možnosti zmeny tohto účelu pobytu na **zamestnanie** (95 % resp. 20 z 21 ČS: AT, BE, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LU, LV, NL, SE, SI, SK), **zlúčenie rodiny** (90 % resp. 19 z 21 ČS: AT, BE, BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LU, LV, NL, SE, SI, SK), **štúdium** (86 % resp. 18 z 21 ČS: AT, BE, BG, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LU, LV, NL, SE, SI, SK) a **vedecký výskum** (86 % resp. 18 z 21 ČS: AT, BE, BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LU, LV, NL, SE SI, SK).

- ★ **Zmena statusu NA samostatnú zárobkovú činnosť:** najčastejšie majú členské štáty zákonné možnosti zmeny na tento účel pobytu zo **zlúčenia rodiny** (86 % resp. 18 z 21 ČS: AT, BE, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LU, LV, NL, SE, SI, SK), **výskumu** (86 % resp. 18 z 21 ČS: AT, BE, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LU, LV, NL, SE, SI, SK), **štúdiu** (81 % resp. 17 z 21 ČS: AT, BE, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LV, NL, SE, SI, SK) a **zamestnania** (81 % resp. 17 z 21 ČS: AT, BE, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LU, LV, NL, SE, SI, SK).

Vlastník podniku

17 členských štátov má migračný status pre vlastníkov podniku (**BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FR, HR, HU, IE**,⁷³ **IT, LT, LV, PL**,⁷⁴ **SK**,⁷⁵ **UK**) a všetky ponúkajú zákonné možnosti zmeny s výnimkou **Cypru**. Tento status neexistuje v 7 členských štátoch (**AT, BE, FI, LU, NL, SE** a **SI**). Na tento účel však je možné získať pobyt v rámci iných migračných statusov. Napríklad v **Rakúsku**, v **Holandsku** a vo **Švédsku** „vlastník podniku“ znamená to isté ako „samostatne zárobkovo činná osoba“. (Úplný zoznam možných zmien je v tabuľke A2.1).

- ★ **Zmena statusu Z vlastníka podniku:** podobné iným zárobkovým činnostiam; väčšina

členských štátov má zákonné možnosti na zmenu tohto účelu pobytu na **zlúčenie rodiny** (94 % resp. 16 z 17 ČS: BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, PL, SK, UK), **štúdium** (82 % resp. 14 z 17 ČS: BG, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, PL, SK) a **vedecký výskum** (82 % resp. 14 z 17 ČS: BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LV, PL, SK).

- ★ **Zmena statusu na vlastníka podniku:** členské štáty najčastejšie umožňujú zmenu účelu pobytu zo **štúdiu** (76 % resp. 13 z 17 ČS: BG, CZ, DE, EE, ES, FR, HU, IE, LT, LV, PL, SK, UK (s osobitným financovaním)), **zamestnania** (76 % resp. 13 z 17 ČS: BG, CZ, DE, EE, ES, FR, HU, IE, LT, LV, PL, SK, UK), **zlúčenia rodiny** (71 % resp. 12 z 17 ČS: BG, CZ, DE, EE, ES, FR, HU, IE, LT, LV, PL, SK) a **vedeckého výskumu** (71 % resp. 12 z 17 ČS: BG, CZ, DE, EE, ES, FR, HU, IE, LT, LV, PL, SK).

Sezónna práca

15 členských štátov (**AT, CY, CZ, DE, EL, ES, FR, HR, HU, IT, LT, LV, NL, SI, SK**)⁷⁶ má **sezónnu prácu** ako migračný status a všetky s výnimkou **Francúzska**⁷⁷ **Litvy** a **Španielska** majú zákonné možnosti na zmenu z/na tento status (úplný zoznam je uvedený v tabuľke A2.1).

- ★ **Zmena statusu ZO sezónnej práce:** zmeny statusu sú najčastejšie možné na status **obete obchodovania s ľuďmi** (67 % resp. 10 z 15 ČS: CY, CZ, DE, EL, ES, HR, HU, LV, SI, SK), **zlúčenie rodiny** (67 % resp. 10 z 15 ČS: CZ, DE, EL, ES, **FR**, HR, HU, IT, SI, LV), **štúdium** (40 % resp. 6 z 15 ČS: CZ, DE, HR, IT, LV, SI), **vedecký výskum** (40 % resp. 6 z 15 ČS: CZ, DE, HR, HU, LV, SI) a **zamestnanie** (40 % resp. 6 z 15 ČS: CY, DE, HR, IT, LV, SI)
- ★ **Zmena statusu NA sezónnu prácu:** zmeny statusu sú najčastejšie možné zo **štúdiu** (47 % resp. 7 z 15 ČS: AT, CY, CZ, HR, LV, SI, SK), **zlúčenia rodiny** (40 % resp. 6 z 15 ČS: AT, CZ, HR, LV, SI, SK), **vedeckého výskumu** (40 % resp. 6 z 15 ČS: AT, CZ, HR, LV, SI, SK), **držiteľa modrej karty** (40 % resp. 6 z 15 ČS: AT, CZ, HR, LV, SI, SK) a **SZČO** (40 % resp. 6 z 15 ČS: CZ, CY, HR, LV, SI, SK).

⁷¹ V Poľsku neexistuje osobitný status pre samostatne zárobkovo činné osoby. Táto kategória osôb však môže získať pobyt prostredníctvom existujúcej schémy pre vlastníka podniku.

⁷² Migračné status 1. úrovne (Tier 1) však ponúkajú možnosť samostatnej zárobkovej činnosti.

⁷³ Povolenia na účel podnikania boli zrušené s účinnosťou od 16. 3. 2016 do odvolania. To nemá vplyv na súčasných držiteľov povolenia a žiadosti doručené do 16. 3. 2016.

⁷⁴ V Poľsku tento status zahŕňa aj SZČO a investorov.

⁷⁵ Vlastník podniku sa považuje za to isté ako SZČO, v dôsledku čoho zmeny statusu navzájom nie sú možné.

⁷⁶ Sezónni pracovníci v Poľsku zvyčajne dostávajú povolenie na pobyt na účely zamestnania, v dôsledku čoho neexistuje osobitný status. V Estónsku môžu sezónni pracovníci pracovať v rámci schémy krátkodobej registrácie.

⁷⁷ Výnimočne v prípade zmien statusu na zlúčenie rodiny za určitých podmienok.

Zamestnanci vyslaní v rámci vnútropodnikového presunu (ICT)

16 členských štátov (**AT, CY, CZ, DE, EL, ES, FR,**⁷⁸ **HR, IE, IT, LT, LV, PL,**⁷⁹ **SI, SK, UK**) má **ICT** ako migračný status.⁸⁰ Všetky tieto členské štáty s výnimkou **Cypru** majú určité zákonné možnosti na zmenu tohto statusu (úplný zoznam je uvedený v tabuľke A2.1).

★ **Zmena statusu Z ICT:** zmeny statusu z ICT sú najčastejšie možné na **zlúčenie rodiny** (94 % resp. 15 z 16 ČS: AT, CZ, DE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LT, LV, PL, SI, SK, UK), **štúdium** (63 % resp. 10 z 16 ČS: AT, CZ, HR, IT, LT, LV, PL, SI, SK, UK) a **zamestnanie** (63 % resp. 10 z 16 ČS: AT, CZ, HR, ES, IE, LT, LV, PL, SI, SK).

★ **Zmena statusu NA ICT:** zmeny statusu na ICT sú najčastejšie možné zo **zlúčenia rodiny** (50 % resp. 8 z 16 ČS: AT, CZ, EL, HR, LT, LV, PL, SK), **štúdiu** (44 % resp. 7 z 16 ČS: AT, CZ, HR, LT, LV, PL, SK), **vedeckého výskumu** (44 % resp. 7 z 16 ČS: AT, CZ, HR, LT, LV, PL, SK), **držiteľa modrej karty** (44 % resp. 7 z 16 ČS: AT, CZ, HR, LT, LV, PL, SK) a **zamestnania** (44 % resp. 7 z 16 ČS: AT, CZ, HR, LT, LV, PL, SK).

Investor

13 členských štátov (**BG, CY, EL, ES, FR, HR, HU, IE, IT, LV, NL, SI, UK**) uvádza **investora** ako migračný status a všetky s výnimkou **Slovinska** umožňujú určité zmeny (úplný zoznam je uvedený v tabuľke A2.1).

★ **Zmena statusu Z investora:** zmeny zo statusu investora sú najčastejšie možné na **zlúčenie rodiny** (92 % resp. 12 z 13 ČS: BG, CY, EL, ES, FR, HR, HU, IE, IT, LV, NL, UK), **vedecký výskum** (69 % resp. 9 z 13 ČS: BG, CY, ES, FR, HR, HU, IE, LV, NL) a **zamestnanie** (69 % resp. 9 z 13 ČS: CY, ES, FR, HR, HU, IE, LV, NL, UK).

★ **Zmena statusu NA investora:** zmeny na status investora sú najčastejšie možné zo **štúdiu** (77 % resp. 10 z 13 ČS: BG, CY, ES, FR, HR, HU, IE, LV, NL, UK) a **zamestnania** (77 % resp. 10 z 13 ČS: BG, EL, ES, FR, HR, HU, IE, LV, NL, UK).

⁷⁸ Tamže.

⁷⁹ Poľsko zatiaľ netransponovalo tzv. *Smernicu o vyslaných zamestnancoch v rámci vnútropodnikového presunu*. Vnútroštátne predpisy sa týkajú výlučne cudzincov vyslaných na územie Poľska zahraničným zamestnávateľom. Zmeny z ICT na štúdium, výskum a samostatnú zárobkovú činnosť sú v Írsku možné, ale len na základe individuálnych okolností, ktoré posudzuje imigračný úradník na individuálnom základe.

⁸⁰ V Estónsku a vo Švédsku ICT zvyčajne získavajú povolenie na pobyt na účel zamestnania, a preto tu neexistuje osobitný status.

Zneužívanie tohto migračného statusu bolo zistené v **Lotyšsku**, kde bol zaznamenaný vysoký podiel zmien statusu z investora na zlúčenie rodiny a naopak. Dôvodom je, že investície nie sú dostatočné na splnenie požiadaviek na udržanie si povolenia na pobyt. To veľmi často vedie k situácii, keď z rodinného príslušníka sa stane investor zmenou charakteru investície a hlavný žiadateľ (predtým investor) získava status rodinného príslušníka. Zneužívaniu tejto možnosti má zabrániť plánovaná novelizácia zákona o prisťahovalectve.

Držiteľ dlhodobého víza (typu D)⁸¹

V mnohých členských štátoch štátni príslušníci tretích krajín nemôžu získať vízum počas pobytu v krajine, keďže za bežných okolností musia o vízum požiadať mimo územia krajiny. Jedine **Lotyšsko** a **Litva** umožňujú zmenu z niektorých statusov počas pobytu v krajine na dlhodobé vízum (typu D). **Belgicko** povoľuje takúto zmenu len obetiam obchodovania s ľuďmi.

★ **Zmena statusu Z dlhodobého víza (typu D):** 16 členských štátov uvádza, že z dlhodobého víza (typu D) je možné vykonať určité zmeny. 59 % členských štátov, kde dlhodobé víza (typu D) existujú, umožňujú zmenu statusu na **zlúčenie rodiny** (13 z 22 ČS: BG, DE, EE,⁸² EL, ES, FR, HU, IT, LT, LU, PL, SI, SK) a status **obete obchodovania** (13 z 21 ČS: BE, DE, EE, ES, FR, HU, LT, LU, LV, PL, SE, SI, SK), a 53 % na **vlastníka podniku** (9 z 17 ČS: BG, DE, EE,⁸³ ES, FR, LT, LV, PL, SK). (Úplný zoznam je uvedený v tabuľke A2.1).

3.1.4 POBYT NA ÚČEL OCHRANY

Žiadateľ o medzinárodnú ochranu (označovaný aj ako „žiadateľ o azyl“ a obeť obchodovania s ľuďmi sú dve z hlavných situácií súvisiacich s ochranou osôb analyzovaných v tejto štúdii.

Postavenie **žiadateľa o azyl** je dočasný/predbežný status, o ktorý môže požiadať ktorýkoľvek štátny príslušník tretej krajiny v ktoromkoľvek členskom štáte (zvyčajne v prvom členskom štáte, do ktorého príde), v súlade s právom EÚ a s medzinárodným a vnútroštátnym právom. Zmena z oprávneného pobytu na postavenie žiadateľa o azyl môže byť pre ľudí legitímnu cestou (t.j. keď osoba študuje v zahraničí a požiada o azyl), keď ich krajina prestane byť bezpečnou. Môže byť zároveň spôsobom ako predĺžiť pobyt v krajine po vyčerpaní zákonných možností. Keďže toto právo ponúkajú všetky členské štáty EÚ, štúdiu neanalyzuje možné zmeny na postavenie žiadateľa o azyl, ale len zmeny, ktoré sú

⁸¹ Neexistuje v Írsku a v Spojenom kráľovstve.

⁸² V niektorých prípadoch je zmena možná.

⁸³ V niektorých prípadoch je zmena možná.

možné zo statusu žiadateľa o azyl na iný migračný status.

Počet žiadateľov o azyl v EÚ v posledných rokoch výrazne vzrástol a v r. 2015 dosiahol 1,3 milióna v dôsledku situácie s utečencami. Podľa Eurostatu väčšinu utečencov prijalo **Nemecko** (36 %), **Maďarsko** (13 %), **Švédsko** (12 %), **Rakúsko** (7 %), **Taliansko** (6 %) a **Francúzsko** (6 %). To naznačuje množstvo osôb, ktorí by mohli mať potenciálny záujem o zmenu statusu na iný ako azyl. Len dva členské štáty – **Fínsko** a **Švédsko** – poskytli údaje o zmenách zo statusu žiadateľa o azyl, čo signalizuje, že takéto zmeny sú v praxi relatívne zriedkavé.

Tabuľka 3.1: Vnútroštátne údaje o zmenách statusu zo žiadateľa o azyl

Zmeny z azylu na:	2010	2011	2012	2013	2014
Zamestnanie (SE)⁸⁴	505	325	325	151	172
Zlúčenie rodiny (FI)⁸⁵		6	10	4	3
Štúdium (FI)			1		

Zdroj: Národné správy

17 z 24 členských štátov (**AT, BE, CZ, CY, DE, EE, ES, FI, HU, IT, LT, LV, LU, PL, SE, SI, UK**) má určité zákonné možnosti na zmenu statusu žiadateľa o azyl. Najčastejšie ide o zmenu statusu na **obeti obchodovania s ľuďmi** (61 % resp. 14 z 24 ČŠ: **AT, BE, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, HU, LT, LU, LV, PL, SE**), **zlúčenie rodiny** (46 % resp. 11 z 24 ČŠ: **DE, EE, ES, FI, HU, IT, LT, LV, SI, SE, UK**), **vedecký výskum** (29 % resp. 7 z 23 ČŠ: **DE,⁸⁶ EE, ES, FI, HU, LT, LV**) a **zamestnanie** (29 % resp. 7 z 24 ČŠ: **DE,⁸⁷ EE, ES, FI, IT, LV, SE**). 5 členských štátov umožňujú aj zmenu na iný druh pobytu súvisiaci so zamestnaním – **samostatnú zárobkovú činnosť** (**EE, ES, FI, IT, LV**), **vlastníka podniku** (**EE, ES, LT, LV**), **držiteľa modrej karty** (**EE, ES, FI, LV**) a **ICT** (**LT, LV**). **Nemecko** má veľmi obmedzené možnosti zmeny statusu zo žiadateľa o azyl. Takáto zmena je možná len vo výnimočných prípadoch so súhlasom najvyššieho krajinového orgánu. V **Litve** môžu žiadatelia o azyl zmeniť svoj status, len ak príslušná osoba disponuje platným cestovným dokladom, jej totožnosť bola overená a boli splnené podmienky určené pre nový status. V praxi je zmena tohto statusu mimoriadne zriedkavá, keďže osoby nedokážu splniť tieto požiadavky.

O rozsahu **povolení na pobyt vydaných obetiam obchodovania s ľuďmi** v zmysle Smernice č. 2004/81/ES je k dispozícii veľmi málo údajov. Z dostupných údajov za r. 2011 a 2012 vyplýva, že

počet povolení na pobyt vydaných z uvedených dôvodov, je veľmi nízky. Napr. v r. 2012 bolo v rámci EÚ vydaných 1 953 povolení na pobyt, najviac v **Taliansku** (1 038), v **Holandsku** (400) a vo **Francúzsku** (196).⁸⁸ Len **Fínsko**, **Francúzsko** a **Nemecko** uviedli prípady, keď si obeť obchodovania s ľuďmi zmenili status, čo naznačuje, že zmeny tohto účelu pobytu sa vykonávajú veľmi zriedkavo. Za obdobie rokov 2011 – 2014 **Fínsko**⁸⁹ uvádza jednu zmenu účelu na zlúčenie rodiny a 16 zmien na zamestnanie. Vo **Francúzsku** sa tento status najčastejšie menil na zlúčenie rodiny (24 v r. 2010, 12 v r. 2011, 23 v r. 2012, 31 v r. 2013 a 36 v r. 2014). **Nemecko**⁹⁰ uviedlo 6 prípadov v r. 2012 so zmenou účelu pobytu na zlúčenie rodiny a menej ako 3 zmeny účelu pobytu na zlúčenie rodiny a štúdium v r. 2014:

V súlade s požiadavkami práva EÚ všetky členské štáty^{91,92} umožňujú **obetiam obchodovania s ľuďmi**, ktoré spolupracujú s orgánmi činnými v trestnom konaní, získať povolenie na pobyt. Všetky členské štáty (**AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK**) umožňujú v zmysle zákona zmenu tohto statusu na iný a naopak.

★ **Zmena statusu Z obeť obchodovania:** 23 členských štátov (**AT, BE, BG, CZ, CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, NL, PL, SE, SI, SK**) umožňuje zmenu statusu z obeť obchodovania s ľuďmi. Členské štáty najčastejšie umožňujú zmenu tohto statusu na **zlúčenie rodiny** (83 % resp. 19 z 23 ČŠ: **BE, BG, CZ, DE, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, NL, PL, SE, SI, SK**), **štúdium** (78 % resp. 18 z 23 ČŠ: **BE, BG, CZ, DE, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, NL, PL, SE, SK**), **zamestnanie** (78 % resp. 18 z 23 ČŠ: **AT, BE, CZ, DE, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, NL, PL, SI, SK**) a **vedecký výskum** (74 % resp. 17 z 23 ČŠ: **BE, BG, CZ, DE, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LV, NL, PL, SI, SK**).

★ **Zmena statusu NA obeť obchodovania:** 20 členských štátov (**AT, BE, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK**) umožňuje zmenu statusu na obeť obchodovania s ľuďmi bez opustenia územia krajiny. Členské štáty najčastejšie umožňujú zmenu na tento status z pobytu udeleného na účel **zlúčenia rodiny** (78 % resp. 18 z 23 ČŠ: **BE, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK**), **štúdiu** (78 % resp. 18 z 23 ČŠ: **BE, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR,**

⁸⁴ Údaje zahŕňajú hlavných žiadateľov a závislé osoby.

⁸⁵ Údaje zahŕňajú len hlavných žiadateľov.

⁸⁶ Vo výnimočných prípadoch so súhlasom najvyššieho štátneho orgánu.

⁸⁷ Vo výnimočných prípadoch so súhlasom najvyššieho štátneho orgánu.

⁸⁸ Údaje Eurostatu: počet obetí (identifikovaných a predpokladaných) podľa druhu pomoci a ochrany: povolenie na pobyt v zmysle Smernice č. 2004/81, ako aj iné udelené povolenia na pobyt

⁸⁹ Zahŕňa len hlavných žiadateľov.

⁹⁰ Údaje zahŕňajú hlavných žiadateľov a závislé osoby.

⁹¹ S výnimkou Spojeného kráľovstva.

⁹² Írsko sa nezúčastňuje na prijatí Smernice o obetiach obchodovania č. 2004/81/ES, zúčastňuje sa však na prijatí Smernice č. 2011/36/EÚ.

HU, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK), **vedeckého výskumu** (78 % resp. 18 z 23 ČŠ: BE, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK) a **zamestnania** (78 % resp. 18 z 23 ČŠ: BE, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK).

Okrem uvedených ochranných statusov **Írsko** a **Španielsko** majú aj osobitný status pre obeť domáceho násillia a **Slovinsko** má zas status pre obeť nelegálneho zamestnania.

V **Nemecku** boli za uplynulé roky zjednodušené postupy pri zmene „tolerovaného pobytu“ v prípade odloženého vyhostenia na pobyt na účel zlúčenia rodiny, štúdia, vedeckého výskumu, zamestnania a samostatnej zárobkovej činnosti.

3.1.5 INÉ

Niektoré členské štáty umožňujú v zmysle zákona aj iné migračné statusy (napr. **AT, BE, CY, CZ, ES, HU, LU, PL, SI** a **UK**). Tieto statusy sú uvedené v Prílohe 2. Štatistické údaje o zmenách týchto statusov nie sú k dispozícii.

3.2 ZMENA ROZSAHU PRÁV

Väčšina zmien statusov je sprevádzaná zmenou rozsahu práv v prípade, že to členské štáty dovoľujú, a to z jednoduchého dôvodu, že okamžite po schválení zmeny statusu sa na štátneho príslušníka tretej krajiny začnú vzťahovať práva súvisiace s novým statusom a prestanú platiť práva týkajúce sa predchádzajúceho statusu.

Ako je uvedené v predchádzajúcej kapitole, jeden z dôležitých faktorov (aj keď nie jediný) žiadania o zmenu pobytového statusu sa týka práv a výhod súvisiacich so zmeneným statusom, najmä ak aktuálny status je dočasný a existuje riziko, že štátny príslušník tretej krajiny bude musieť opustiť krajinu a/alebo najmä v prípade veľmi obmedzených práv a výhod súvisiacich s aktuálnym statusom. Ďalšie faktory, ako bolo spomínané vyššie, sa týkajú čisto „vecných“ zmien situácie, ktorá si vyžaduje zmenu statusu.

Napriek tomu, že štúdia sa nezameriavala na zisťovanie presných práv súvisiacich s jednotlivými skúmanými statusmi upraveným na úrovni EÚ alebo na národnej úrovni, je možné identifikovať minimálne štandardy v súvislosti s najdôležitejšími právami a benefitmi. Tabuľka 3.2 uvádza, ktoré práva sa spájajú s ktorým statusom a analyzuje „úroveň“ týchto práv, pričom najvyššou úrovňou je rovnocenné postavenie so štátnym občanom členského štátu (úplný zoznam je uvedený v Prílohe č. 1).

Tabuľka 3.2: Minimálne štandardy práv pri statusoch upravených na úrovni EÚ

Právo Status	Zamestnanie	Sociálne zabezpečenie	Vzdelanie	Dĺžka pobytu	Dlhodobý pobyt	Právna pomoc	Mobilita	Zlúčenie rodiny
Zlúčenie rodiny	4	1	4	>1y	NR	5	NR	4
Štúdium	1, 3*	5	2	>1y	3	5	2	2
Výskum	2	1	1	>1y	NR	5	2	2
Modrá karta	3	1	1	1-4y	1	5	3	2
Sezónna práca	1	3	3	5-9m/ 12m	5	5	5	5
ICT	1	3	1	1-3y	NR	5	3	2
Žiadateľ o azyl	2	5 ⁹³	1, 3**	NA	NA	1	5	5
Obeť obchodovania	2	5	1	>6m	NR	2	NR	2

Pozn.: 1 – Plnohodnotné práva rovnocenné s právami občanov krajiny (ak je to možné); 2 – Plnohodnotné práva, ale za určitých podmienok; 3 – Práva existujú, ale s ustanoveniami typu „môže“ (umožňujúcimi obmedziť právo alebo ho neudelit); 4 – Práva závisia od pobytového statusu garanta; 5 – Práva neexistujú; NR – žiaden odkaz.

* - študent má plnohodnotné právo zamestnať sa a môže mať právo vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť; ** - maloletý žiadateľ o azyl: členský štát môže umožniť prístup k odbornému vzdelávaniu.

Pobytové statusy upravené na úrovni EÚ, ktoré sú sprevádzané najväčším počtom práv a výhod, sú **modrá karta** a pobyt na účel **zlúčenia rodiny**, ako vyplýva z vyššie uvedenej tabuľky 3.2, a na národnej úrovni pobyt na účel **zamestnania** a **vysokokvalifikovaného zamestnania**. Hlavné výhody týchto statusov sa týkajú (často neobmedzeného) prístupu k trhu práce, prístupu k sociálnemu zabezpečeniu a relatívne dlhého trvania pobytu a mobility v rámci EÚ. Keď sa pozrieme na pobytové statusy upravené na úrovni EÚ, zdá sa, že Smernica o modrej karte (2009/50/ES) ponúka najviac práv a výhod, vrátane voľného prístupu k vysokokvalifikovanému zamestnaniu po prvých dvoch rokoch oprávneného pobytu⁹⁴, povolenia na pobyt na 1 až 4 roky s možnosťou predĺženia a neobmedzeného práva na mobilitu⁹⁵ pre príslušnú osobu a jej rodinu po 18 mesiacoch oprávneného pobytu. Na dlhodobý pobyt s priaznivejšími podmienkami má právo aj držiteľ modrej karty, keďže má možnosť akumulovať doby pobytu v rôznych členských štátoch a opustiť EÚ na určitú dobu bez toho, aby sa to považovalo za

⁹³ Žiadatelia o azyl majú právo na pomoc pri zabezpečení primeranej životnej úrovne podľa čl. 17 Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa ustanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu

⁹⁴ Ustanovenie typu „môže“ v smernici.

⁹⁵ Ustanovenie typu „môže“ v smernici.

„prerušenie pobytu“.⁹⁶ Aj pobyt na účel zlúčenia rodiny môže byť sprevádzaný určitým rozsahom práv v súvislosti so zamestnaním, štúdiom a zlúčením rodiny, v zmysle Smernice o zlúčení rodiny (2003/86/ES) sú však tieto práva plne odvodené od práv udelených garantovi.

S najväčším počtom práv a výhod sa v súvislosti so statusmi upravenými na národnej úrovni spája pobyt na účel zamestnania, ktorý existuje vo všetkých členských štátoch, a pobyt na účel vysokokvalifikovaného zamestnania, ktorý existuje v 15 členských štátoch (**AT, BE, BG, CY, DE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LV, NL, SI, UK**), a to najmä v súvislosti s dĺžkou trvania pobytu, prístupu k sociálnemu zabezpečeniu a (neobmedzenému) prístupu k trhu práce. Právo na sociálne zabezpečenie je v podstate upravené iným právnym nástrojom EÚ, v Smernici o jednotnom povolení (2011/98/EÚ), ktorá stanovuje, že by sa mali udeliť rovnaké práva ako občanom krajiny.

V niektorých členských štátoch sa s pobytmi na účel zamestnania spájajú aj určité politické práva: napríklad vo **Fínsku, Írsku,⁹⁷ Holandsku a Švédsku** pobyt na účel zamestnania (ako aj niektoré ďalšie druhy pobytov) umožňuje štátnym príslušníkom tretích krajín hlasovať v miestnych voľbách. Samostatná zárobková činnosť je ďalší status, ktorý ponúka relatívne veľký rozsah práv. Podobne ako v prípade pobytu na účel zamestnania, aj SZČO majú rovnaký prístup k sociálnemu zabezpečeniu na základe poistenia (napr. **BE, CZ, ES, HU, IE, SE**).

Niektoré ďalšie pobytové statusy, ktoré síce ponúkajú relatívne vysokú úroveň práv v niektorých oblastiach, vykazujú obmedzenia v iných oblastiach, v dôsledku čoho môže byť zmena statusu lákavejšia alebo dokonca nevyhnutná v prípade, ak obnovenie aktuálneho statusu nie je možné a štátny príslušník tretej krajiny chce zostať v členskom štáte. Pri statusoch upravených na úrovni EÚ sa to týka napríklad pobytu na účel **štúdia**, keďže trvanie tohto druhu pobytu sa spája s absolvovaním štúdia alebo vzdelávacieho programu a končí sa ukončením štúdia (alebo prerušením). Podľa **Smernice o študentoch** (2004/114/ES) majú študenti právo byť zamestnaní a môžu mať právo vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť, členské štáty však môžu prihladiť na situáciu na svojom trhu práce a uplatňovať tak určité podmienky alebo skúmať situáciu na trhu práce. Zároveň, hoci je študentom umožnené pracovať, maximálny povolený počet hodín na výkon takejto činnosti môže byť obmedzený v záujme toho, aby zamestnanie nezasahovalo do štúdia. A nakoniec, pri posudzovaní toho, či štátny príslušník tretej krajiny má

právo na postavenie osoby s dlhodobým pobytom, členské štáty môžu brať do úvahy len polovicu doby pobytu udeleného na účel štúdia.

Ako vyplýva z tabuľky 3.2, statusy upravené na úrovni EÚ, ktoré sú sprevádzané najväčšími obmedzeniami z hľadiska práv a výhod, sú statusy **žiadateľov o azyl a obetí obchodovania s ľuďmi**. Práva poskytnuté žiadateľom o azyl, ktoré sú stanovené na základe minimálnych štandardov podľa **Smernice o podmienkach prijímania** (2013/33/EÚ)⁹⁸, zahŕňajú prístup na trhu práce najneskôr 9 mesiacov po predložení žiadosti, obmedzené práva na zdravotnú starostlivosť a prístup k právnej pomoci. Tieto statusy sa spájajú s obmedzenými právami na sociálne zabezpečenie⁹⁹ alebo mobilitu. Hoci – v prípade prijatia – sa práva a výhody súvisiace s postavením utečenca a doplnkovej ochrany výrazne zlepšili, keďže **Kvalifikačná smernica** (2011/95/EÚ, prepracované znenie) približuje postavenie osoby s medzinárodnou ochranou občanom krajiny alebo aspoň štátnym príslušníkom tretích krajín s dlhodobým pobytom, je dôležité uvedomiť si, že „status“ žiadateľa o azyl je dočasný a že veľká časť žiadateľov o azyl nakoniec nebude môcť zostať na území členského štátu a bude im vydané rozhodnutie o návrate (podľa údajov Eurostatu v prvostupňovom konaní bolo zamietnutých 48 % žiadateľov v r. 2015, 57 % v r. 2014 a 67 % v r. 2013¹⁰⁰).

Aj práva udelené obetiam obchodovania ľuďmi, ktoré sú zadefinované podľa minimálnych štandardov určených v dvoch **Smerniciach o obetiach obchodovania s ľuďmi** (Smernica č. 2004/81/ES a Smernica č. 2011/36/EÚ) sú relatívne obmedzené, pričom dĺžka pobytu často závisí od miery a predpokladanej „užitočnosti“ spolupráce s obeťou s orgánmi činnými v trestnom konaní a so súdnymi orgánmi (pozri Prílohu č. 1).

3.3 ZAPOJENÉ SUBJEKTY

Zapojenie aktérov a inštitúcií do formulovania opatrení v oblasti zmeny pobytového statusu je v jednotlivých členských štátoch rôzne.

Zopár členských štátov (**BE, EE, FR, LV, SK, UK**) majú osobitný orgán zodpovedný za vypracúvanie takýchto opatrení. Ide o ministerstvo vnútra spolu s policajným a hraničným úradom resp. prefektúrou v **Estónsku**, ministerstvo vnútra vo **Francúzsku** a v **Slovenskej republike**, federálny migračný úrad v **Belgicku**, ministerstvo vnútra v **Spojenom kráľovstve** a Úrad pre občianstvo a migračné otázky

⁹⁶ Nepítomnosť držiteľa modrej karty EÚ na území Európskej únie sa nepovažuje za prerušenie 5-ročného oprávneného a neprerušeneho pobytu, táto doba však musí byť kratšia ako 12 za sebou idúcich mesiacov a nesmie presiahnuť celkovo 18 mesiacov.

⁹⁷ V Írsku majú právo hlasovať v miestnych voľbách všetci štátni príslušníci tretích krajín s planým povolením na pobyt, vrátane žiadateľov o azyl.

⁹⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa ustanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu.

⁹⁹ S výnimkou prípadu ustanoveného v článku 17, ods. 2 členské štáty zabezpečia, aby materiálne podmienky prijímania poskytl žiadateľom primeranú životnú úroveň, ktorá im zaručí živobytie a ochráni ich fyzické a psychické zdravie.

¹⁰⁰ Podiel zamietnutých rozhodnutí v prvostupňovom konaní z celkového počtu rozhodnutí v prvostupňovom konaní.

v **Lotyšsku**. Do konzultačných procesov však môžu byť zapojené aj ďalšie organizácie a inštitúcie.

Vo väčšine členských štátov je však do formulovania opatrení ohľadom zmien pobytového statusu zapojená viac než jedna organizácia (**AT, CY, CZ, ES, FI, HU, IE, IT, LT, LU, NL, PL, SE**). V štátoch, kde sa na tomto procese zúčastňuje **viac aktérov**, ide väčšinou o ministerstvo vnútra (**AT, CY, CZ, HU, IT, LT, PL**) alebo spravodlivosti (**IE, NL, SE**) spolu s rôznymi ďalšími ministerstvami alebo úradmi podľa ich oblasti zodpovedností: napr. ministerstvo zodpovedné za zahraničné veci sa zúčastňuje na udeľovaní víz, ministerstvo zodpovedné za hospodársku a sociálnu politiku a politiku zamestnanosti, za zisťovanie potrieb trhu práce a ministerstvo so zodpovednosťou za vzdelávanie v prípade migrácie študentov (**AT, BG, CY, CZ, IE, IT, LT, PL, NL**). Niektoré členské štáty do formálnych alebo neformálnych konzultácií aktívne zapájajú aj podnikateľský sektor (napr. **ES, LU**). V **Luxembursku** poradný výbor pre samostatne zárobkovo činné osoby, pozostávajúci z predstaviteľov rôznych ministerstiev a odborníkov zo stavovských komôr, prispieva svojimi názormi a stanoviskami a obchodná komora je zas zapojená do procesu legislatívnych zmien.

V záujme koordinácie jednotlivých subjektov uplatňujú niektoré členské štáty osobitné opatrenia. Napríklad v **Bulharsku** bola vytvorená osobitná inštitúcia – Národná rada pre migračnú politiku v r. 2011, ktorá je zodpovedná za realizáciu Národnej stratégie v oblasti migrácie, azylu a integrácie na r. 2011 – 2020, ako aj za koordináciu príslušných subjektov (napr. štátne a miestne orgány, mimovládne organizácie, medzinárodné organizácie, sociálnych partnerov). V **Španielsku** bolo vytvorených niekoľko pracovných skupín združujúcich predstaviteľov všetkých zúčastnených ministerstiev.

3.4 INFORMÁCIE O MOŽNOSTIACH ZMENY POBYTOVÉHO STATUSU

Informácie o jednotlivých migračných statusoch poskytujú všetky krajiny, ale len niektoré členské štáty (**CZ, DE, EL, ES, FI, IE, NL, PL, SE, SK, UK**) poskytujú migrantom **osobitné informácie** o požiadavkách, ktoré je potrebné splniť, a o príslušných postupoch pri zmene migračného statusu, aj keď rozsah poskytovaných informácií je rôzny.

Ministerstvo vnútra Českej republiky má webovú stránku, na ktorej sú k dispozícii informácie o zmene statusu v češtine a angličtine. Ministerstvo vnútra prevádzkuje aj linku pomoci poskytujúcu ciele informácie telefonicky alebo e-mailom. **Nemecko** prevádzkuje webový portál make-it-in-germany.com v štyroch jazykoch, prostredníctvom ktorého poskytuje informácie o migrácii, spôsobe usadenia sa, štúdiu, hľadani práce a žiadani o víza, ako aj o možnostiach zmeny účelu pobytu pre vybrané cieľové skupiny (napr. po skončení vysokoškolského štúdia). Ciele

informácie o zmene statusu poskytujú migrantom napr. s povolením na pobyt na účel štúdia, ako aj osobám s **tolerovaným pobytom** aj federálne ministerstvo vnútra, úrad pre zamestnanosť, podnikateľské združenia, vysoké školy, miestne orgány a mimovládne organizácie. Informácie sú poskytované najmä prostredníctvom webových stránok a poradenských služieb. V **Slovenskej republike** možno informácie o možnostiach zmeny pobytového statusu nájsť na webovej stránke Migračného informačného centra (MIC)¹⁰¹ IOM v slovenčine, angličtine a ruštine.

V **Taliansku** sú osobitné informácie o zmene pobytového statusu poskytované prostredníctvom webových stránok prefektúr a talianskej národnej polície.

V januári 2016 **Írsko** zverejnilo informačný prehľad o postupoch pri zmene imigračného statusu na webovej stránke Írskeho úradu pre naturalizáciu a imigráciu. Podobne aj **Holandsko** vyčlenilo osobitný nástroj na zorientovanie štátnych príslušníkov tretích krajín v procese.

Okrem informácií o celkovom migračnom systéme **Švédsky** migračný úrad poskytuje na svojej webovej stránke informácie v niekoľkých jazykoch o najčastejšie žiadaných zmenách pobytového statusu. Patria sem informácie pre **zamietnutých žiadateľov o azyl**, ktorí požiadajú o povolenia na pobyt na účel zamestnania, a zahraničných študentov, ktorí chcú zostať vo Švédsku a nájsť si prácu, a preto si zmenia migračný status.

Podobnej aj vládna webová stránka poskytujúca informácie o migračnom systéme v **Spojenom kráľovstve** obsahuje prehľad možností zmien medzi jednotlivými kategóriami víz, informácie o podmienkach, ktoré je potrebné splniť, a o spôsobe žiadania o zmenu.¹⁰²

Osobitná webová stránka o migrácii v **Španielsku** poskytuje informácie o zmenách pobytového statusu, ako aj formuláre žiadostí na stiahnutie. Okrem toho bol vytvorený webový portál a letáky poskytujúce praktické informácie o kategóriách migrantov súvisiacich s talentami, investíciami a podnikaním. Zároveň sú prostredníctvom nich zodpovedané časté otázky typu „Môžem požiadať o povolenie na pobyt, ak sa v súčasnosti nachádzam v Španielsku?“.

Kým vo väčšine členských štátov sú informácie o zmene pobytového statusu obmedzené alebo úplne chýbajú, mnohé členské štáty poskytujú informácie o požiadavkách a podmienkach získania migračného statusu vo všeobecnosti, najmä prostredníctvom

¹⁰¹ Slovenská webová stránka Migračného informačného centra Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM) je dostupná na: www.mic.iom.sk.

¹⁰² Webstránka vlády Spojeného kráľovstva je dostupná na: www.gov.uk.

oficiálnych webových stránok. Tieto informácie sú užitočné aj pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorý chcú zmeniť svoj účel pobytu, najmä v prípade, ak sa kritériá nelíšia od prvých žiadostí (pozri podkapitolu 4.2.).

4 Kritériá prijímania a právny základ

Táto kapitola ponúka prehľad o právnom základe pri zmene pobytového statusu bez opustenia územia členského štátu (podkapitola 4.1) a uvádza hlavné kritériá a podmienky na získanie konkrétneho oprávnenia alebo povolenia na pobyt uplatňované členskými štátmi (podkapitola 4.2). Následne skúma prípady, keď sa kritériá na zmenu pobytového statusu líšia od kritérií pri prvých žiadostiach a keď je žiadateľ povinný splniť menší počet kritérií (alebo len dodatočné kritériá) (podkapitola 4.3). A nakoniec opisuje obmedzenie kvótami uplatňovanými niektorými členskými štátmi EÚ pri zmenách statusu (podkapitola 4.4) a zjednodušené konania pri zmene pobytového statusu (v porovnaní s prvými žiadosťami (podkapitola 4.5).

4.1 PRÁVNÝ ZÁKLAD

Vo veľkej väčšine členských štátov (**AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, LV, LU, NL, PL, SI, SK**) sú zmeny pobytového statusu upravené vnútroštátnymi zákonmi alebo kombináciou článkov rôznych vnútroštátnych zákonov alebo predpisov, zvyčajne zákonov o prisťahovalectve, azyle, utečencoch, pobyte alebo zákonoch o cudzincoch. V 3 členských štátoch (**FR, HR, UK**) proces zmeny pobytového statusu nie je upravený v zákone, je však zakotvený v politikách, usmerneniach alebo v praxi. Vo **Francúzsku** neexistujú zákonné ustanovenia výslovne upravujúce zásadu a formy zmeny pobytového statusu. Kódex pre vstup a pobyt cudzincov (CESEDA) však stanovuje podmienky udelenia nového povolenia na pobyt na základe dôvodov uvedených štátnym príslušníkom tretej krajiny. V **Chorvátsku** je zmena imigračného statusu možná medzi všetkými kategóriami. Zákon o cudzincoch však nedefinuje zmenu statusu; tá je v praxi možná prostredníctvom Zákona o všeobecných správnych konaniach. V **Spojenom kráľovstve** sú zmeny medzi jednotlivými statusmi (napr. ekonomické a študentské kategórie migrantov) definované v politických dokumentoch. Vo všetkých členských štátoch je však žiadosť o azyl (napr. osoby, ktorej bol predtým priznaný iný status, napr. postavenie obete obchodovania s ľuďmi) upravená medzinárodným právom a právom EÚ (Ženevský dohovor z r. 1951 a Smernica o podmienkach prijímania č. 2013/33/EÚ).

Vo **Švédsku** ide o kombináciu oboch prístupov. Niektoré zmeny statusu sú upravené v zákone, kým iné sú stanovené judikatúrou alebo administratívnou praxou. V **Španielsku** je väčšina zmien upravená zákonom, kým zmena na postavenie obete

obchodovania s ľuďmi a obeť domáceho násillia vychádza z praxe.

4.2 HLAVNÉ KRITÉRIA PRIJÍMANIA

Členské štáty uplatňujú rozdielne kritériá a podmienky prijímania určitých kategórií štátnych príslušníkov tretích krajín. Veľká väčšina členských štátov zvyčajne uplatňuje rovnaké všeobecné požiadavky ako pri prvých žiadateľov, a to:

- ★ doklad o zdravotnom poistení,
- ★ dostatočné finančné prostriedky,¹⁰³
- ★ výpis z registra trestov alebo iný podobný doklad,
- ★ miesto pobytu,¹⁰⁴
- ★ uhradenie poplatku.¹⁰⁵

0 ponúka prehľad týchto kritérií podľa migračného statusu. Ďalšie kritériá prijímania uvedené členskými štátmi sú opísané nižšie pri príslušnej kategórii.

Zlúčenie rodiny

Zlúčenie rodiny ako účel pobytu existuje vo všetkých členských štátoch. Väčšina členských štátov (**AT, BE, BG, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK, UK**) požaduje v tomto smere splnenie jedného alebo viacerých „spoločných“ kritérií prijatia (pozri Prílohu č. 3). V 19 členských štátoch (**AT, CY, CZ, DE, EE, EL, ES,¹⁰⁶ FR, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, NL, PL, SK, UK**) boli zistené ďalšie kritériá, ktoré sa vo všeobecnosti týkajú predloženia dôkazov o **rodinnom vzťahu** s garantom, ktorý už má na území krajiny pobyt. **Dôkaz o jazykových znalostiach** sa vyžaduje v **Rakúsku** a v **Spojenom kráľovstve**.

Štúdium

Všetky členské štáty udeľujú pobyt na účel štúdia. Väčšina týchto krajín (**AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK, UK**) požaduje pri tomto pobytovom statuse splnenie jedného alebo viacerých „spoločných“ kritérií (pozri Prílohu č. 3). Ďalšie kritériá boli zistené v 22 členských štátoch (**AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, IE, LV, LT, LU, NL, PL, SE, SI, SK, UK**).

¹⁰³ Táto požiadavka sa v jednotlivých členských štátoch líši. V niektorých je žiadateľ povinný predložiť výpis z bankového účtu dokazujúci prístup k určitej výške prostriedkov, kým v iných ide o všeobecnejší záväzok žiadateľa, že nebude žiadať o dávky sociálneho zabezpečenia.

¹⁰⁴ Táto požiadavka sa v jednotlivých členských štátoch líši. Niektoré požadujú len uvedenie adresy, kým iné sa uchýľujú k dôkladnejším procesom overovania, napr. požadujú predloženie faktúry za energiu ako doklad o adrese a potvrdenie evidencie miestnym úradom.

¹⁰⁵ Zahŕňa poplatok za žiadosť a registráciu (v prípade kladného rozhodnutia o žiadosti o zmenu pobytového statusu) v štátoch, kde sa hradia oba poplatky (napr. v Írsku).

¹⁰⁶ V Španielsku, v závislosti od povolenia na pobyt garanta, sa na zlúčenie rodiny vzťahujú odlišné kritériá (t. j. miesto pobytu sa nevyžaduje u rodinných príslušníkov podľa Zákona č. 14/2013).

Podľa Smernice o študentoch (2004/114/ES) musí žiadateľ splniť tieto kritériá prijatia na udelenie pobytu na účel štúdia:

- ★ prijatie študenta do zariadenia vyššieho vzdelávania,
- ★ dostatočné prostriedky na pokrytie výdavkov na živobytie, štúdium a na cestu späť,
- ★ dostatočné ovládanie jazyka, v ktorom má študent absolvovať štúdium (flexibilná podmienka ponechaná na zváženie členských štátov),
- ★ dôkaz o zaplatení poplatkov účtovaných zariadením (flexibilná podmienka ponechaná na zváženie členskými štátmi).

Tri členské štáty (**EL, IE, LT**) uviedli, že žiadatelia musia vopred predložiť **dôkaz o zaplatení poplatkov** zariadeniu, a žiadatelia v **Grécku, Maďarsku, Litve** a v **Spojenom kráľovstve** musia predložiť aj dôkaz o dostatočnom **ovládaní jazyka**.

Vedecký výskum

Vedecký výskum je osobitný migračný status, ktorý existuje vo všetkých členských štátoch s výnimkou Spojeného kráľovstva.

Podľa Smernice o vedeckých výskumníkoch (2005/71/ES) členské štáty musia prijať vedeckých výskumníkov, ak:

- ★ predložia platný cestovný pas alebo rovnocenný cestovný doklad,
- ★ predložia dohodu o hostovaní podpísanú výskumnou organizáciou,
- ★ predložia vyhlásenie o finančnej zodpovednosti vydané výskumnou organizáciou,
- ★ nepredstavujú ohrozenie verejného poriadku, vnútornej bezpečnosti alebo verejného zdravia.

Na prijatie na účel vedeckého výskumu všetky členské štáty (**AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK**) požadujú splnenie jedného alebo viacerých „spoločných“ kritérií (pozri Prílohu č. 3).

Okrem toho 4 členské štáty (**EL, FR, IE, LT**) požadujú aj predloženie dokladu o **vysokoškolskom vzdelaní**. **Rakúsko** od žiadateľov požaduje predloženie pracovnej zmluvy podpísanej výskumnou inštitúciou.

Modrá karta EÚ¹⁰⁷

Podľa národných správ je držiteľ modrej karty EÚ migračný status využívaný v 22 členských štátoch (pozri podkapitolu 3.13)

V súlade so Smernicou o modrej karte (2009/50/ES) podmienkou prijatia členským štátom je predloženie týchto dokladov:

- ★ pracovná zmluva alebo záväzná pracovná ponuka vo výške aspoň 1,5-násobku priemernej hrubej ročnej mzdy vyplácanej v príslušnom členskom štáte¹⁰⁸,
- ★ platný cestovný doklad a platné povolenie na pobyt alebo národné dlhodobé víza,
- ★ doklad o nemocenskom poistení,
- ★ v prípade regulovaných povolání doklady potvrdzujúce, že žiadateľ spĺňa zákonné požiadavky, a doklady potvrdzujúce príslušné vyššie odborné vzdelanie.

Splnenie jedného alebo viacerých „spoločných“ kritérií prijatia pri vydaní modrej karty vyžadujú všetky členské štáty (**AT, BE, BG, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK**)¹⁰⁹ (pozri Prílohu č. 3). **Rakúsko, Estónsko, Maďarsko, Poľsko** (s určitými výnimkami) a **Slovenská republika** skúmajú robia pred udelením tohto statusu štátnemu príslušníkovi tretej krajiny situáciu na trhu práce. V **Litve** sa povinnosť skúmať situáciu na trhu práce na držiteľov modrej karty nevzťahuje, ak ich mzda trojnásobne prevyšuje priemernú hrubú ročnú mzdu.

Vysokokvalifikované zamestnanie

Vysokokvalifikované zamestnanie je migračný status upravený na národnej úrovni, ktorý existuje v 15 členských štátoch (pozri podkapitolu 3.13). Všetky tieto štáty s výnimkou **Bulharska** a **Slovinska** vyžadujú splnenie jedného alebo viacerých „spoločných“ kritérií na udelenie pobytu na účel vysokokvalifikovaného zamestnania (pozri Prílohu č. 3). Ďalšie kritériá boli zistené v 11 členských štátoch (**AT, BE, CY, DE, EL, ES, FI, IE, LV, NL, UK**). Tieto kritériá sú úzko späté s príslušnou politikou trhu práce v členskom štáte, pričom niektoré požadujú od štátneho príslušníka tretej krajiny napríklad zmluvu ešte pred príchodom do krajiny (**BE, CY, DE, EL, ES, FI, IE, LV, NL, UK**) alebo určitý stupeň/druh kvalifikácie (**AT, BE, CY, DE, EL, FI, IE, LV**) a alebo

¹⁰⁷ Modrá karta EÚ je schválené pracovné povolenie platné v celej EÚ (Smernica Rady č. 2009/50/ES), ktorá umožňuje vysokokvalifikovaným osobám z nečlenských štátov EÚ pracovať a žiť v ktorejkoľvek krajine Európskej únie, s výnimkou Dánska, Írska a Spojeného kráľovstva, ktoré túto smernicu neuplatňujú.

¹⁰⁸ Členské štáty môžu znížiť minimálnu výšku mzdy na 1,2-násobok pre určité povolania so zvýšeným dopytom po pracovníkoch z tretích krajín.

¹⁰⁹ S výnimkou Cypru, ktorý stanovil nulové kvóty pre prijatie.

stanovenie mzdového stropu (**BE, IE, LV, NL**).¹¹⁰ V **Spojenom kráľovstve** musia žiadatelia ovládať angličtinu, aby mohli vykonávať prácu.

Zamestnanie (všeobecné)

Všetky členské štáty disponujú jedným alebo viacerými migračnými statusmi na účel zamestnania. 22 členských štátov (**AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SK, UK**) vyžaduje splnenie jedného alebo viacerých „spoločných“ kritérií na udelenie pobytu na účel zamestnania (pozri Prílohu č. 3). Ďalšie kritériá boli zistené v 20 členských štátoch (**AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, IE, LV, LU, NL, PL, SI, SK, UK**). Napríklad 17 členských štátov (**BE, CY, CZ, EL, ES, FI, FR, HU, IE, LT, LU, LV, NL, PL, SI, SK, UK**) od žiadateľa požaduje pracovnú **zmluvu** (alebo ponuku práce)¹¹¹ alebo skúmanie situácie na trhu práce¹¹² pred podaním žiadosti.

Samostatná zárobková činnosť

Samostatná zárobková činnosť je migračný status, ktorý možno získať vo všetkých členských štátoch s výnimkou **Litvy, Poľska** (kde však možno tento status získať prostredníctvom existujúcej schémy pre vlastníkov podnikov) a **Spojeného kráľovstva** (kde však možno status samostatne zárobkovo činnnej osoby (SZČO) získať v rámci 1. úrovne kategórií víz (Tier 1)). 18 členských štátov (**AT, BE, BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LU, LV, NL, SE, SK**) požaduje splnenie jedného alebo viacerých „spoločných“ kritérií na udelenie statusu SZČO (pozri Prílohu č. 3). Ďalšie kritériá boli zistené v 16 členských štátoch (**AT, BE, BG, CY, CZ, DE, ES, FR, HR, HU, IE, LV, LU, NL, SE, SK**). V 8 členských štátoch (**AT, BE, DE, EE, FR, LU, NL, SE**) musí byť **projekt samostatnej zárobkovej činnosti** v súlade s hospodárskym záujmom, regionálnymi potrebami alebo musí byť dôležitý pre členský štát.

Vlastník podniku

Vlastník podniku je osobitný migračný status, ktorý existuje v 17 členských štátoch. 15 členských štátov (**BG, CZ, DE, EE, ES, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, PL, SK, UK**) požaduje splnenie jedného alebo viacerých „spoločných“ kritérií na udelenie statusu vlastníka podniku (pozri Prílohu č. 3). Ďalšie kritériá boli zistené v 15 členských štátoch (**BG, CZ, DE, EE, ES, FR, HR, HU, IE, IT, LV, LT, PL, SK, UK**). 7 členských štátov (**BG, DE, EE, IE, LV, LT, UK**) požaduje minimálnu **investíciu** alebo základný **kapitál** spoločnosti zakladanej v danej krajine.

Sezónna práca

Sezónna práca je osobitný migračný status, ktorý existuje v 15 členských štátoch (pozri podkapitolu 3.1.3). 13 členských štátov (**CY, CZ, DE, ES, FR, HR, HU, IT, LT, LV, NL, SI, SK**) požaduje splnenie jedného alebo viacerých „spoločných“ kritérií na udelenie statusu sezónnej práce (pozri Prílohu č. 3). Ďalšie kritériá boli zistené v 15 členských štátoch (**AT, CY, CZ, DE, EL, ES, FR, HR, HU, IT, LV, LT, NL, SI, SK**). 11 členských štátov (**CY, CZ, DE, EL, ES, FR, HU, LV, LT, SI, SK**) požaduje od žiadateľa pred podaním žiadosti existenciu pracovnej **zmluvy** alebo **pracovnú ponuku**. V **Grécku** (a podobne aj v **Španielsku**) zamestnávateľ, ktorý chce prijať zamestnancov na účel sezónnej práce, musí predložiť žiadosť, ktorá obsahuje:

- ★ potvrdenie o zaplatení poplatku za každého štátneho príslušníka tretej krajiny,
- ★ platnú pracovnú zmluvu s uvedením účelu sezónnej práce podpísanú zamestnávateľom so sídlom na gréckom území,
- ★ dôkazo tom, že štátny príslušník tretej krajiny spĺňa podmienky príslušných ustanovení vnútroštátnej legislatívy na výkon práce v krajine,
- ★ čestné vyhlásenie zamestnávateľa, že poskytne pracovníkovi primerané ubytovanie.

Zamestnanci vyslaní v rámci vnútropodnikového presunu (ICT)

ICT ako osobitný migračný status existuje v 16¹¹³ členských štátoch.

Podľa Smernice o ICT (2014/66/EÚ) sa od vyslaných zamestnancov s týmto statusom vyžaduje, aby pred presunom pracovali určitý čas v danej spoločnosti. Musia mať pracovnú zmluvu a musia predložiť dôkaz, že po skončení vyslania do EÚ budú môcť byť presunutí späť. Zamestnanci – stážisti musia predložiť doklad o ukončení vysokoškolskom štúdiu a môže sa od nich požadovať aj predloženie dohody o odbornej príprave.

14 členských štátov (**AT, CZ, DE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LT, LV, PL, SK, UK**) požaduje splnenie jedného alebo viacerých „spoločných“ kritérií na udelenie statusu ICT (pozri Prílohu č. 3). Ďalšie kritériá boli zistené v 14 členských štátoch (**AT, CZ, DE, EL, ES, FR, HR, IE, LV, LT, PL, SI, SK, UK**). V 6 členských štátoch (**CZ, DE, EL, FR, LV, UK**) musí žiadateľ predložiť **pracovnú zmluvu** alebo dohodu o sponzorstve. V **Írsku** a v **Slovinsku** musia žiadatelia predložiť doklad o zamestnaní u zahraničného zamestnávateľa na dobu aspoň 6 mesiacov pred

¹¹⁰ Viac informácií v malej tematickej štúdii EMN „Prijímanie štátnych príslušníkov tretích krajín na účel podnikania“, vydané v r. 2015.

¹¹¹ V Českej republike sa vyžaduje aspoň písomná dohoda o budúcej zmluve, kde sa zmluvné strany zaväzujú uzavrieť do stanoveného termínu pracovnú zmluvu alebo zmluvu o pracovnej činnosti.

¹¹² V Estónsku a v Poľsku je všeobecným pravidlom skúmanie situácie na trhu práce, z tohto pravidla však existujú mnohé výnimky.

¹¹³ Poľsko doposiaľ netransponovalo smernicu o ICT. Vnútroštátne predpisy sa týkajú len cudzincov vyslaných na územie Poľska zahraničným zamestnávateľom. V Estónsku sú ICT zamestnávaní v rámci všeobecného zamestnaneckého programu.

presunom. Ďalšie informácie sú uvedené v národných štúdiách.

Investori

Investor ako migračný status existuje v 13 členských štátoch (pozri podkapitolu 3.1.3). 9 členských štátov (**ES, FR, HR, HU, IE, IT, LV, NL, UK**) požaduje splnenie jedného alebo viacerých „spoločných“ kritérií na udelenie statusu investora (pozri Prílohu č. 3). Ďalšie kritériá boli zistené v 10 členských štátoch (**BG, CY, EL, ES, FR, HU, IE, LV, NL, UK**). **Španielsko, Francúzsko, Maďarsko, Írsko, Lotyšsko, Holandsko a Spojené kráľovstvo** napríklad požadujú **minimálnu výšku investície**.

Dlhodobé vízum (typu D)¹¹⁴

Dlhodobé víza (typu D) sa vydávajú v 22 členských štátoch. Nevydávajú sa v **Írsku** a v **Spojenom kráľovstve**. 13 členských štátov (**AT, CZ, DE, EE, ES, HR, HU, IT, LV, NL, PL, SI, SK**) požaduje splnenie jedného alebo viacerých „spoločných“ kritérií na udelenie dlhodobého víza (typu D) (pozri Prílohu č. 3). Ďalšie kritériá boli zistené v 14 členských štátoch (**AT, BG, CZ, EE, EL, ES, FR, HU, LV, LT, LU, PL, SI, SK**) – v 7 členských štátoch (**CZ, HU, LT, LU, PL, SI, SK**) sa napríklad od žiadateľa požaduje predloženie **dôkazu** o účele plánovaného pobytu v krajine, o ktorú žiada o vydanie víza.

Ďalšie statusy

V **Španielsku** a v **Írsku** je prístup k povoleniu na pobyt zjednodušený v prípade **obetí domáceho násillia**, keď migračný status tejto osoby je odvodený resp. závislý od statusu páchatel'a domáceho násillia. Na podporu tvrdenia, že žiadateľ(ka) sa stal(a) obeťou domáceho násillia je potrebné predložiť dôkaz, ktorým v prípade Írska môže byť:

- ★ súdny príkaz na ochranu, na zaistenie bezpečnosti alebo zákaz priblíženia sa páchatel'a k obeti,
- ★ lekárske správy s uvedením zranení zodpovedajúcich domácemu násilliu,
- ★ záznam Gardy o spáchaní domáceho násillia / list štátneho orgánu, alebo
- ★ podporný list od organizácie na podporu obetí domáceho násillia.

4.3 POBYTOVÉ STATUSY, KDE SA KRITÉRIÁ PRIJÍMANIA LÍŠIA OD PRVEJ ŽIADOSTI

Takmer v polovici členských štátov (**BE, BG, CY, EE, FI, FR, HR, HU, IE, IT, PL, SI**) sa kritériá na zmenu statusu **nelíšia** od kritérií, ktoré platia pre prvých žiadateľov, kým 13 členských štátov (**AT, CZ, DE, EE, EL, ES, LT, LU, LV, NL, SE, SK, UK**) uvádza pri

niektorých zmenách určité rozdiely v kritériách. V niektorých členských štátoch to znamená, že žiadatelia, ktorí už majú na území štátu pobyt, musia spĺňať menší počet kritérií, kým iní musia spĺňať aj ďalšie dodatočné kritériá.

4.3.1 ZMENY POBYTU UDELENÉHO NA ÚČEL ŠTÚDIA ALEBO VEDECKÉHO VÝSKUMU

Požiadavky pri zmene pobytu udeleného na účel **štúdia alebo vedeckého výskumu** na iný status sa od prvých žiadateľov líšia v 6 členských štátoch a sú zakotvené v zákone (**AT, LT, NL, SE**) alebo v politických dokumentoch (**UK**). V 4 členských štátoch (**FR, LT, NL, UK**) sa pri žiadostiach o zmenu účelu pobytu zo štúdia na zamestnanie vo všeobecnosti vyžaduje splnenie menšieho počtu kritérií ako pri prvých žiadostiach (t. j. nie je potrebné preukazovať jazykové znalosti alebo predkladať výpis z registra trestov). Pri zmenách účelu pobytu zo štúdia na zamestnanie (**ES, FR**) alebo vysokokvalifikované zamestnanie (**AT, UK**) môže byť upustené od požiadavky na **preskúmanie situácie na trhu práce**. V **Českej republike** majú absolventi českých stredných škôl a univerzít voľný prístup k trhu práce. Ak si nájdu prácu, účel pobytu si môžu jednoducho zmeniť na zamestnanie. Pri zmene účelu pobytu zo štúdia na podnikanie alebo vysokokvalifikované zamestnanie v **Španielsku** žiadatelia nemusia predložiť výpis z registra trestov. Aj **Spojené kráľovstvo** uplatňuje menšie požiadavky na jazykové znalosti pri zmene účelu pobytu zo štúdia na zlúčenie rodiny alebo na status vlastníka podniku.

V niektorých prípadoch sa pri zmene účelu pobytu zo štúdia na iný status v porovnaní s prvými žiadosťami uplatňujú **dodatočné kritériá**. Vo **Švédsku** musia mať žiadatelia pri zmene účelu pobytu zo štúdia na zamestnanie platné povolenie na pobyt na účel štúdia, mať ukončené štúdium s minimálne 30 univerzitnými kreditmi alebo absolvované doktorandské štúdium (aspoň 1 semester) a mať dohodnuté pracovné miesto alebo pracovnú ponuku. V **Spojenom kráľovstve** sa dodatočné kritériá uplatňujú pri zmene účelu pobytu zo štúdia na zamestnanie (vzdelanie musí byť získané na základe predchádzajúceho pobytu na účel štúdia), ako aj zo štúdia na vyštudovaného vlastníka podniku (požaduje sa potvrdenie vysokej školy alebo z agentúry Spojeného kráľovstva pre obchod a investície). V **Španielsku** sa pri zmene účelu pobytu zo štúdia na všeobecné zamestnanie alebo samostatnú zárobkovú činnosť uplatňujú dodatočné kritériá: 3 roky prechádzajúceho pobytu v Španielsku, pričom sa upúšťa od požiadavky na preskúmanie situácie na trhu práce. V **Írsku** majú zahraniční študenti, ktorí absolvujú štúdium v írskej vzdelávacej inštitúcii 3. stupňa prostredníctvom programu pre absolventom terciárneho vzdelávania prístup k domácejmu trhu práce na obdobie 1 roka bez toho, aby bol žiadateľ držiteľom povolenia na zamestnanie. Po vypršaní tohto povolenia pre absolventov škôl si môžu absolventi zmeniť účel pobytu na všeobecné povolenie na

¹¹⁴ Dlhodobé vízum (typu D): Víza na pobyt dlhší ako 3 mesiace sú národné víza vydávané v súlade s vnútroštátnou legislatívou členských štátov.

zamestnanie, ak spĺňa kritériá týkajúce sa tohto povolenia na pobyt. Absolventi, ktorí získajú pracovné miesto zo zoznamu vysokokvalifikovaných pracovných pozícií¹¹⁵, môžu zmeniť účel svojho pobytu na povolenie na všeobecné zamestnanie, kde sú požiadavky na výšku mzdy nižšie (27 000 eur).¹¹⁶

4.3.2 ZMENY POBYTU UDELENÉHO NA ÚČEL ZLÚČENIA RODINY

Požiadavky pri zmene pobytu udeleného na účel **zlúčenia rodiny** na iný status sa od požiadaviek pri prvej žiadosti líšia len v **Španielsku** a v **Luxembursku**, kde ak žiadateľ žil v krajine aspoň jeden rok pred požiadanim o zmenu účelu pobytu zo zlúčenia rodiny na zamestnanie, nemusí sa skúmať situácia na trhu práce.

Niektoré členské štáty však stanovujú určité požiadavky, ktoré je potrebné splniť pred tým, než sa štátny príslušník tretej krajiny stane oprávneným na zmenu statusu súvisiaceho so zlúčením rodiny. Napríklad **Česká republika** požaduje pri zmene pobytu udeleného na účel zlúčenia rodiny tri roky neprerušeného pobytu v krajine (s výnimkou rozvodu alebo smrti garanta). Niektoré členské štáty umožňujú zmenu účelu pobytu na zlúčenie rodiny len v prípade, ak je žiadateľ rodinným príslušníkom občana krajiny (**BE**,¹¹⁷ **CY**¹¹⁸).

4.3.3 ZMENY POBYTU UDELENÉHO NA ÚČEL ZAMESTNANIA

Pri zmenách účelu pobytu na účel **zamestnania** 5 členských štátov (**LT, LV, SE, SK, UK**) zaviedlo odlišné požiadavky v porovnaní s prvými žiadosťami. V **Spojenom kráľovstve** sa nepožaduje preukázanie ovládania angličtiny v prípade zmeny účelu pobytu **zo zamestnania** na zlúčenie rodiny a na status vlastníka podniku, ako aj zo statusu vlastníka podniku na zlúčenie rodiny a vysokokvalifikované zamestnanie. Dôvodom upustenia od tejto požiadavky je fakt, že žiadatelia už splnili požadovaný štandard pri vydaní prvej kategórie víza.

Žiadatelia v **Litve**, ktorí chcú zmeniť účel svojho pobytu **z vysokokvalifikovaného zamestnania** na zamestnanie, nemusia opätovne predkladať výpis z registra trestov zo svojej krajiny pôvodu, ani doklad o

uznaní kvalifikácie. Vnútroštátna legislatíva v oblasti povolení na pobyt v **Lotyšsku** stanovuje dodatočné kritérium pre žiadateľov, ktorí menia účel svojho pobytu zo **samostatnej zárobkovej činnosti alebo zo statusu vlastníka podniku** na akýkoľvek iný status, a to doklad o zaplatení daní. V porovnaní s prvými žiadateľmi nemusia predložiť:

- ★ výpis z registra trestov,
- ★ vyplnenú žiadosť (s výnimkou prípadu, ak sa pôvodne uvedené údaje zmenili),
- ★ informácie o mieste pobytu (s výnimkou prípadu, ak sa pôvodne uvedené údaje zmenili).

V **Írsku** sú zmeny účelu pobytu z ICT na zamestnanie a vedecký výskum možné, netvorí však explicitnú súčasť schémy. Každá zmena závisí od individuálnych okolností posúdených imigračným úradníkom.

4.3.4 ZMENY V POSTAVENÍ OSÔB S DLHODOBÝM POBYTOM (VÍZUM TYPU D)

Odlišné kritériá pre osoby, ktoré chcú zmeniť účel svojho pobytu z postavenia **osoby s dlhodobým pobytom (vízum typu D)** uplatňujú 2 členské štáty (**LT, SE**). V **Litve** sa národné vízum na dlhodobý pobyt (typu D) zvyčajne vydáva na prvý rok pobytu študentov a (vysoko)kvalifikovaných pracovníkov. Počas tohto obdobia sa vízum na dlhodobý pobyt (typu D) vo všeobecnosti mení na povolenie na pobyt. Vo **Švédsku** je zmena z postavenia **držiteľa víza** (bez ohľadu na typ víza) na pobyt na účel zamestnania možný len v prípade, ak bolo žiadateľovi ponúknuté pracovné miesto v oblasti s výrazným nedostatkom pracovných síl vo Švédsku a ak by pre zamestnávateľa predstavovalo problém, keby musel žiadateľ opustiť krajinu, aby požiadal o povolenie na pobyt zo zahraničia.

4.3.5 ZMENY Z POSTAVENIA ŽIADATEĽA O AZYL

Vo **Švédsku** (pozri podkapitolu 2.1) môže zamietnuť **žiadateľ o azyl**, ktorý chce zmeniť svoj status na pobyt na účel zamestnania, za určitých podmienok získať povolenie na dočasný pobyt (s možnosťou obnovenia) na účel zamestnania, ak bol zamestnaný aspoň 4 mesiace a bude ďalej zamestnaný počas aspoň jedného roka. S výnimkou tohto prípadu platia všeobecné podmienky vyžadujúce pracovné povolenie.

4.3.6 ZMENY INÝCH STATUSOV

Dva členské štáty (**DE, LU**) uvádzajú odlišné kritériá pri zmene **špecifických migračných statusov** na pobyt na účel zamestnania. V **Nemecku** sa pri zmene **tolerovaného pobytu** na pobyt na účel zamestnania vyžaduje aspoň odborná príprava, pričom spod tejto požiadavky môžu byť oslobodení prví žiadatelia. Podľa **luxemburského** zákona o prisťahovalectve sa v prípade žiadateľov, ktorí chcú zmeniť svoj pobyt udelený **z osobných dôvodov** na zamestnanie, nemusí skúmať situácia na trhu práce.

¹¹⁵ Pracovné miesta s nedostatkom pracovných síl z hľadiska kvalifikácie, praxe alebo zručností, ktoré sú potrebné na zabezpečenie riadneho fungovania hospodárstva. www.djei.ie/en/What-We-Do/Jobs-Workplace-and-Skills/Employment-Permits/Employment-Permit-Eligibility/Highly-Skilled-Eligible-Occupations-List

¹¹⁶ Požiadavka na minimálnu mzdu pri povoleniach na všeobecné zamestnanie je 30 000 eur. www.djei.ie/en/What-We-Do/Jobs-Workplace-and-Skills/Employment-Permits/Permit-Types/General-Employment-Permit

¹¹⁷ Belgicko uplatňuje toto obmedzenie len vo vzťahu ku kategóriám zamietnutých žiadateľov o azyl a žiadateľov o azyl čakajúcich na vybavenie žiadosti, nevybavených alebo zamietnutých žiadostí o legalizáciu pobytu z humanitárnych dôvodov a nevybavených alebo zamietnutých žiadostí o legalizáciu pobytu.

¹¹⁸ Na Cypre, kde má garant väčšie výhody, môžu o zmenu účelu pobytu na zlúčenie rodiny požiadať aj určité kategórie migrantov.

Niektoré členské štáty (**CZ, DE, LV, LT a UK**) uvádzajú, že odlišné kritériá sa môžu uplatňovať aj pri akejkoľvek zmene migračného statusu. V **Lotyšsku** a v **Litve** nemusia žiadatelia pri akejkoľvek zmene statusu predložiť výpis z registra trestov, ani vyplniť formulár žiadosti a predložiť dôkaz o mieste pobytu (pod podmienkou, že sa nezmenilo). V **Českej republike** a v **Slovenskej republike** sú všetci žiadatelia oslobodení od povinnosti predložiť výpis z registra trestov a lekársku správu.

V **Estónsku** nemusia štátni príslušníci tretích krajín predkladať tie isté dokumenty, ktoré už predložili s prvou žiadosťou, s výnimkou prípadu, ak sa odvtedy zmenili alebo ak sa predtým nepožadovali (napr. v prípade žiadosti o medzinárodnú ochranu).

4.4 OBMEDZENIE KVÓTAMI

Obmedzenie kvótami platí pri určitých statusoch v 7 členských štátoch (**AT, DE, EE, HU, IT, SI, UK**). **Rakúsko** uplatňuje obmedzenia kvótami pri určitých zmenách statusu na **rodinného príslušníka**. V **Nemecku** sa obmedzenie kvótami využíva pri migrantoch, ktorí chcú zmeniť svoje postavenie **osoby s dlhodobým pobytom (vízum typu D)** na pobyt na účel sezónnej práce, v závislosti od miery nezamestnanosti v krajine. **Estónsko** uplatňuje kvóty pri viacerých zmenách statusu, najmä pri zmenách účelu pobytu **na zamestnanie a podnikanie** s cieľom splniť všeobecné ročné kvóty max. 0,1 % obyvateľov (približne 1 300 osôb). **Maďarsko** uplatňuje kvóty pri všetkých **zamestnaných** štátnych príslušníkoch tretích krajín, ktorých zamestnanie podlieha povoleniu. Keďže však stanovené kvóty vysoko prekračujú skutočný počet vydaných povolení, toto opatrenie fakticky neobmedzuje počet štátnych príslušníkov tretích krajín s pracovným povolením.

V **Taliansku** sa obmedzenia kvótami vzťahujú na zmeny účelu pobytu **zo štúdia** na niektoré statusy súvisiace so zamestnaním (zamestnanec, SZČO), ako aj **z postavenia samostatne zárobkovo činné osoby** na zamestnanie. Zmenu pobytového statusu však možno povoliť bez ohľadu na kvóty na daný rok v prípade, ak migrant dosiahne 18 rokov alebo ak ukončí vysokoškolské alebo postgraduálne štúdium v Taliansku. **Slovinsko** môže stanoviť ročné obmedzenia kvótami pri povoleniach na pobyt vydaných štátnym príslušníkom tretích krajín na iný účel ako na prechodný pobyt udelený na účel zlúčenia rodiny, akreditovaným novinárom, umelcom, na účel vedeckého výskumu, vysokokvalifikovaného zamestnania, obetiam obchodovania s ľuďmi, obetiam nelegálneho zamestnávania a prechodný pobyt udelený na základe iných opodstatnených dôvodov alebo v záujme Slovinska. V **Spojenom kráľovstve** sa obmedzenia kvótami vzťahujú na zmeny účelu pobytu **zo zamestnania** na status vlastníka podniku (kvóty pre vyštudovaných podnikateľov - 2 000 ; žiadne kvóty pre bežných vlastníkov podnikov). Kvóty sa týkajú prvých žiadateľov v rámci 2. úrovne – všeobecní žiadatelia

(kvalifikovaní pracovníci) a neplatia pri žiadateľoch, ktorí žiadajú o zmenu statusu z územia krajiny.

4.5 ZJEDNODUŠENIE POSTUPOV

Okrem odlišných kritérií opísaných v podkapitole 4.3 a výnimiek z obmedzení kvótami podľa podkapitoly 4.4 niektoré členské štáty uplatňujú špecifické zjednodušené postupy na uľahčenie zmeny statusu (v porovnaní s prvými žiadateľmi).

Vo väčšine členských štátov (**BE, CY, CZ, DE, EE, ES, FR, LT, LU, LV, SE, UK**) sa postupy zjednodušili najmä z pragmatických dôvodov, napr. s cieľom zvýšiť nákladovú efektívnosť a znížiť administratívnu záťaž. V pár členských štátoch (**BE, EE, IE, FR, UK**) však boli postupy zjednodušené ako reakcia na konkrétne ciele migračnej politiky osobitne zamerané na zmenu statusu tých štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorých chcú tieto členské štáty prilákať.

15 členských štátov (**AT, BE, CY, CZ, DE, EE, ES, FR, IE, LT, LU, LV, NL, PL, SK, UK**) poskytuje určitú formu zjednodušených postupov v prípade štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí chcú zmeniť účel svojho pobytu. Uvedené opatrenia zvyčajne uľahčujú prístup k statusom súvisiacim so zárobkovými činnosťami, najmä **zamestnaním** (**EE, FR, HU, IE**), **vysokokvalifikovaným zamestnaním** (**BE, UK**) a **modrou kartou** (**EE, DE, FR**). Tabuľka 4.14 ponúka prehľad zjednodušených postupov v členských štátoch.

Tabuľka 4.14: Prehľad zjednodušených postupov

Zjednodušenie postupov	Členské štáty
Online žiadosť	DE, ES, FR
Kratšia doba spracovania	BE, DE, FR,
Kratšia doba rozhodovania	BE, FR,
Znížené poplatky	DE, EE
Menšie požiadavky na predkladané doklady	AT, BE, BG, CZ, DE, EE, ES, LT, LV, NL, SK
Zredukované dokladovanie prostriedkov na zabezpečenie	AT, IE, UK
„Prechodný status“ ¹¹⁹	CY, EE, ES, LV, PL, SE, SK

Väčšina členských štátov obmedzila pri zmenách pobytového statusu **požiadavky na predkladanie dokladov** (**AT, BE, BG, CZ, DE, EE, ES, LT, LV, NL, SK**), pričom niektorí žiadatelia sú oslobodení od niektorých požiadaviek vo väčšej miere ako iní žiadatelia (pozri podkapitolu 4.3). Niektoré krajiny uplatňujú tieto postupy pri všetkých žiadateľoch (**EE, LV, NL, SK**; pozri podkapitolu 4.3.6), kým iné ich obmedzujú na konkrétne kategórie (**BE, LT**). Zrušenie požiadavky na predloženie výpisu z registra trestov malo v **Slovenskej republike** veľký význam, keďže to bol považovaný za najproblematickejší dokument predkladaný štátnymi príslušníkmi tretích krajín.

¹¹⁹ Možnosť zostať na území krajiny po skončení platnosti predchádzajúceho povolenia na pobyt („prechodný status“ pre tých, ktorí žiadosť podali pred vypršaním platnosti povolenia).

Niektoré členské štáty znížili pri niektorých statusoch požiadavky na **minimálny príjem**. V **Rakúsku** je znížená výška **mesačnej mzdy**, ktorú musia preukázať žiadatelia, ktorí úspešne ukončili štúdium a chcú zmeniť účel svojho pobytu na vysokokvalifikované zamestnanie. **Írsko** stanovuje nižšiu minimálnu výšku odmeňovania u tých žiadateľov, ktorí menia účel svojho pobytu zo štúdia na zamestnanie v povolaniach, ktoré sú zahrnuté do zoznamu vysokokvalifikovaných povolání, kým **Spojené kráľovstvo** oslobodzuje žiadateľov, ktorí menia status medzi kategóriami vysokokvalifikovaného zamestnania v rámci 2. úrovne (Tier 2), od požiadavky na minimálne prostriedky na živobytie v mesačnej výške 945 GBP.¹²⁰

Niektoré členské štáty uviedli odhad priemernej doby spracovania zmeny statusu (pozri tabuľku A3.8), ktorá až na niekoľko výnimiek trvá jeden mesiac. Najkratšiu dobu vykazuje **Bulharsko**, ktoré všetky zmeny statusov na vedecký výskum, držiteľa modrej karty a vysokokvalifikované zamestnanie vybaví v priebehu niekoľkých dní až týždňa. Vo **Francúzsku** je doba spracovania kratšia v prípade zmeny statusu na **držiteľa modrej karty** (obmedzené na 90 dní) a zo **štúdia na zamestnanie**, kým rozhodnutia o zmene účelu pobytu zo štúdia na výskum sú vybavované rýchlejšie.

Online žiadosti sú akceptované v 4 členských štátoch (**DE, ES, FR a SE**). Dostupnosť tejto služby je však odlišná a závisí od konkrétnej oblasti/miestnych orgánov (**DE, FR**) alebo od druhu požadovaného nového povolenia (**SE**). **Estónsko** a **Nemecko** znížili poplatky za zmenu statusu o niekoľko eur v Estónsku a o 10 eur (zo 100 na 90 eur) pri zmene statusu na držiteľa modrej karty v Nemecku.

A nakoniec, štátni príslušníci tretích krajín môžu mať priznaný **prechodný status** pod podmienkou, že žiadosti o zmenu statusu sa predložia pred skončením platnosti povolenia na pobyt (**AT, CY, CZ, EE, ES, LV, PL, SE a SK**). Od r. 2016 všetci štátni príslušníci tretích krajín, ktorí majú v Estónsku povolenie na dočasný pobyt, môžu zostať v krajine aj po vypršaní platnosti predchádzajúceho povolenia na pobyt počas aspoň 90 dní pred podaním žiadosti o nový migračný status, alebo musia opustiť krajinu.

5 Účinnosť, dôsledky a vnímanie národných politík v oblasti zmeny pobytového statusu

Táto kapitola skúma dostupné dôkazy o účinnosti a dôsledkoch (podkapitola 5.1) a vnímaní (podkapitola 5.2) politík súvisiacich so zmenou pobytového statusu a rozsah, v akom tieto politiky prispeli k rozšíreniu alebo zníženiu počtu zmien statusu v členských štátoch. Táto kapitola zároveň zdôrazňuje úlohu zmeny statusu pri predchádzaní neregulárnym situáciám (podkapitola 5.3).

5.1 ÚČINNOSŤ A DÔSLEDKY VNÚTROŠTÁTNYCH POLITÍK

Účinnosť a dôsledky vnútroštátnych politík umožňujúcich štátnym príslušníkom tretích krajín zmeniť status z územia krajiny neboli v členských štátoch systematicky vyhodnocované.

8 členských štátov (**CZ, DE, ES, FR, LV, NL, SE a UK**) uviedlo dôkazy o účinnosti a dôsledkoch opatrení pri zmene pobytového statusu. Zo štúdie realizovanej v **Českej republike** v r. 2014 vyplynulo, že medzi študentmi bolo bežné neukončiť štúdium, aby mohli zmeniť svoj status na postavenie ekonomického migranta (alebo zneužívali postavenie študenta s cieľom získať výhody vyplývajúce z voľného prístupu študentov na trh práce). V štúdiách o migrácii na účely podnikania sa ďalej uvádza, že mnohí štátni príslušníci tretích krajín uprednostňovali výkon práce na základe zmluvy o samostatnej zárobkovej činnosti namiesto pracovnej zmluvy z dôvodu menej prísnych kritérií súvisiacich so statusom podnikateľa. Vo **Francúzsku** dve štúdie¹²¹ zo súkromného sektoru, ktoré skúmali podmienky prijímania štátnych príslušníkov tretích krajín, skúmali aj dôsledky politík na zmenu statusu, poukázali na **rozdiely v postupoch** medzi aktérmi zapojenými do rozhodovania o pridelení statusu v krajine, čo mohlo mať vplyv na rozsah, v akom štátni príslušníci tretích krajín mohli resp. nemohli zmeniť účel svojho pobytu v závislosti od prefektúry, v rámci ktorej požiadali o takúto zmenu.

Národná štúdia z **Francúzska** poukázala aj na nedostatok komplexných informácií o postupoch pri zmene pobytového statusu a súvisiacej legislatíve. Z prieskumu uskutočneného medzi podnikateľmi v r. 2015 vyplynulo, že z pohľadu súkromných spoločností by lepšia informovanosť pomohla prilákať a udržať študentov z tretích krajín s požadovanou kvalifikáciou.

Pozitívne vplyvy politík v oblasti zmeny pobytového statusu sú uvádzané pri zmene účelu pobytu zo štúdia na zamestnanie¹²² a pri predĺžení povolenia na pobyt o viac než jeden rok v prípade doktorandov, ktorí sa zamestnávajú ako výskumní pracovníci po ukončení doktorandského štúdia. V štúdiu z r. 2013¹²³ sa konštatovalo, že politiky podporujúce zmeny pobytového statusu **pozitívne prispievajú k národnému hospodárstvu, keďže podporujú integráciu** do francúzskej spoločnosti, podporujú rozvoj zahraničných talentov v krajine, ako aj rozvoj prepojení na rozvíjajúce sa krajiny. Podobne, zjednodušenie postupov pri zmenách účelu pobytu v prípade vysokokvalifikovaných zamestnancov, podnikateľov a výskumníkov **Španielsku** v r. 2013 viedlo k zvýšeniu počtu zmien pobytového statusu.

¹²¹ Francúzska správa Euraxess a „Biela kniha o medzinárodnej mobilite“ z dielne Magellanovho krúžku.

¹²² Počty stúpili dvojnásobne v rokoch 2013 a 2014 z 5 485 na 10 310 a rástli aj v r. 2015 (predbežne na 12 921).

¹²³ Etudiants étrangers et marche du travail – une comparaison Allemagne, France, Royaume, CGSP, novembre 2013

¹²⁰ Zodpovedá sume približne 1 200 eur.

Prehľad dôsledkov opatrení v oblasti zmien pobytového statusu v **Nemecku** ponúka štúdia z r. 2014 Zamestnanosť zahraničných absolventov nemeckých univerzít (*Beschäftigung ausländischer Absolventen deutscher Hochschulen*). Z prieskumu uskutočneného ako súčasť štúdie medzi bývalými držiteľmi povolenia na pobyt na účel štúdia vyplynulo, že 55 % zahraničných absolventov zostalo po skončení vysokoškolského štúdia v Nemecku, z toho:

- ★ 31 % z rodinných dôvodov,
- ★ 24 % na účel zárobkovej činnosti,
- ★ 20 % malo povolenie na trvalý pobyt,
- ★ 19 % predložilo žiadosť o povolenie na pobyt po absolvovaní štúdia
- ★ 6 % si hľadalo prácu.

Vo **švédskej** správe o migrácii za prácou z r. 2015 boli analyzované prípady, keď zamietnutí žiadatelia o azyl žiadali o povolenie na pobyt na účely zamestnania, pričom štúdia sa osobitne zamerala na rozhodovacie postupy Švédskeho migračného úradu, ktorý zamietol mnohé takéto žiadosti. V správe sa konštatovalo, že zmenu pobytového statusu mnohí žiadatelia o azyl považovali skôr za **alternatívnu možnosť zotrvania v krajine** z humanitárnych dôvodov ako za možnosť zamestnať sa. Média v tom čase zdôrazňovali skutočnosť, že zmeny pobytového statusu v prípade zamietnutých žiadateľov o azyl **boli možné len v prípade tých osôb, ktoré už boli zamestnané**, a nie u žiadateľov o azyl, ktorí sa stali samostatne zárobkovo činnými osobami. Pokiaľ ide o študentov, švédske médiá kritizovali predchádzajúcu prax, podľa ktorej zahraniční študenti nemohli zostať v krajine na účel výkonu práce, keďže to viedlo k strate talentov pre švédsky trh práce. Štúdia z **Lotyšska** konštatovala, že zmena pobytového statusu je **príliš byrokratická a príliš nákladná procedúra** a nelíši sa veľmi od postupov pri prvých žiadateľoch. Podľa štúdie sa situácia v uplynulom období mierne zlepšila a v prípadoch obnovenia povolenia sa **výrazne znížil** počet dokumentov, ktoré je potrebné predložiť so žiadosťou. Podobne aj zo SWOT analýzy v **Španielsku** vykonanej z r. 2012 vyplynulo, že zmeny pobytového statusu zahraničných študentov na zamestnanie boli dosť komplikované. Toto bolo spôsobené najmä požiadavkou na preukázanie dostatočne dlhého predchádzajúceho pobytu v krajine. V **Holandsku** v r. 2014 Centrum pre výskum a dokumentáciu (WODC) vyhodnocoval Program pre vysokoškolených migrantov. Z tohto hodnotenia vyplynulo, že väčšina účastníkov bola so schémou spokojná. Účastníci spomenuli viacero dôvodov (napr. schéma bola nástrojom na zotrvanie v Holandsku alebo v Európe, vďaka čomu mohli účastníci prispieť k holandskej ekonomike a získať pracovnú prax na európskej/medzinárodnej úrovni). WODC uviedlo dve **dôležité prekážky**, ktoré sa vyskytujú v programe pre vysokoškolených migrantov: požiadavku, že zamestnávateľ musí mať pracovné povolenie, ak chce štátny príslušník tretej krajiny pracovať počas roka s

cieľom zabezpečiť si živobytie, a dostatočné oboznámenie sa so schémou v zahraničí. Z hodnotenia ďalej vyplynulo, že aj keď to viedlo k vyššiemu počtu udelených povolení, počet účastníkov pod touto schémou zostal obmedzený. Zároveň sa ukázalo, že schéma bola využívaná najmä vysokoškolenými osobami, ktoré sa už zdržiavali v Holandsku.

A nakoniec, parlamentná skupina pre migráciu zostavená zo zástupcov všetkých politických strán v **Spojenom kráľovstve** vykonala kvalitatívnu štúdiu o pracovných možnostiach po skončení štúdia pre zahraničných študentov. Správa kritizovala zrušenie možnosti práce po skončení štúdia v rámci 1. úrovne (Tier 1) (v r. 2012 po zneužívaní tohto spôsobu migrácie), v rámci ktorých mali študenti 4. úrovne¹²⁴ možnosť zostať v Spojenom kráľovstve a hľadať si prácu počas dvoch rokov po ukončení štúdia. Podľa názoru vlády Spojeného kráľovstva má krajina aj naďalej vynikajúcu ponuku pre absolventov škôl, ktorí sa chcú po ukončení štúdia zamestnať na vysokoškolených pracovných miestach.

5.2 VNÍMANIE ZMIEN STATUSOV NA NÁRODNEJ ÚROVNI

Ako je uvedené v podkapitole 2.1.2, verejné a politické diskusie o zmene statusov sú vo všeobecnosti obmedzené vo všetkých členských štátoch. V **Nemecku** sa diskusia zameriava najmä na otázky nedostatku pracovných síl a zručností, ktoré by mohli vykryť študenti z tretích krajín, migranti a žiadatelia o azyl, ktorí ukončili odbornú prípravu. **Rýchla integrácia sa považuje za nevyhnutnú** najmä pri poslednej kategórii, keďže osoby v rámci tejto kategórie môžu mať zručnosti potrebné na to, aby mohli prispieť k nemeckému hospodárstvu. Podnikateľského ducha, ktorý je typický pre štátnych príslušníkov tretích krajín (najmä žiadateľov o azyl), navyše uznávajú aj podnikateľské združenia, ktoré intenzívne presadzujú integračné opatrenia a **flexibilnejšie migračné politiky**. **Zamestnávateľia** v **Lotyšsku** upriamili pozornosť na zmeny účelu pobytu na zamestnanie z dôvodu rastúceho nedostatku (kvalifikovanej) pracovnej sily. Účastníci 19. summitu lotyšskej vlády a Rady zahraničných investorov (2015) zdôraznili potrebu **dôkladne premyslenej imigračnej politiky**, ktorá by riešila aj zmeny účelu pobytu študentov z tretích krajín, čo v súčasnosti nie je možné pred ukončením vysokoškolského štúdia. V **Rakúsku** sa vedú diskusie o nedostatočnej úspešnosti udržania si zahraničných študentov. Poukazovalo sa na to, že prekážky pri zotrvaní v Rakúsku po ukončení vysokoškolského štúdia sú príliš veľké. Zmeny statusu sú vo všeobecnosti vnímané pozitívne v **Luxembursku**, ako vyplýva z reakcií komentátorov počas prípravy Zákona o prisťahovalectve a z názorov obchodnej komory a Caritas Luxembourg. Aj občianska

¹²⁴ 4. úroveň (Tier 4) je program pre študentov podávajúcich žiadosť na základe bodového systému. Tento program je určený pre študentov, ktorí chcú študovať 6 mesiacov a viac.

spoločnosť vníma **možnosť zmeny imigračného statusu ako pozitívny vývoj**. Aj keď verejná diskusia o zmenách pobytového statusu je v **Bulharsku** obmedzená, Národný úrad pre investície (IBA) presadzuje možnosti zamestnania a investovania pre cudzincov v krajine. Zmena statusu sa medzi cieľmi úradu osobitne nespomína, mohlo by to však byť riešením na dosiahnutie tohto cieľa.

5.3 ZMENY POBYTOVÉHO STATUSU A PREDCHÁDZANIE NEREGULÁRNYM SITUÁCIÁM

Hoci neexistujú systematické resp. vyčísľiteľné dôkazy, národné štúdie poukazujú na to, že **zmeny pobytového statusu vo Švédsku môžu prispieť k predchádzaniu neoprávnenému pobytu**. Z dostupných štatistických údajov vyplýva, že len malý počet zamietnutých žiadateľov o azyl je úspešný pri zmene statusu a zostávajú tak v krajine legálne ako pracovníci. Je však pravdepodobné, že pri absencii možností zmeny pobytového statusu by sa viac osôb **ocitlo v neregulárnej situácii**. V **rakúskej** národnej správe sa uvádza, že relatívne voľné pravidlá pri zmene pobytového statusu fungujú v praxi dobre pri prevencii určitých druhov prípadov neoprávneného pobytu. Osobitný význam to malo v prípade jednotlivcov, ktorých dôvod pobytu prestal existovať po niekoľkoročnom pobyte v krajine. Bolo vnímané ako nevhodné obmedziť jednotlivca len na jeden účel pobytu a pokúsiť sa – často neúspešne – ukončiť jeho pobyt po niekoľkých rokoch. Podľa Ministerstva hospodárstva **Luxemburska** môže zmena statusu prispieť k zníženiu počtu prípadov neoprávneného pobytu, napríklad v situáciách, keď štátny príslušník tretej krajiny príde o prácu a požiada o status SZČO. Podľa mimovládnej organizácie CLAE možnosť **zmeniť status pomáha predchádzať neoprávnenému pobytu** v situáciách, keby sa štátny príslušník tretej krajiny ocitol bez povolenia v prípade zmeny jeho osobnej situácie. Organizácia pozitívne vníma prax Riaditeľstva pre imigráciu, ktoré uplatňuje určitý stupeň flexibility pri posudzovaní žiadostí o zmenu a rozhodovaní na individuálnej báze. Dôležitosť zmien účelu pobytu zo zamestnania na samostatnú zárobkovú činnosť je zdôraznená aj v **španielskej** národnej štúdii. Podľa štatistických údajov uvedených v národnej správe počet zmien tohto druhu vzrástol za obdobie rokov 2011 až 2014 o 68 % v dôsledku zvýšeného počtu osôb, ktorí sa stali samostatne zárobkovo činnými osobami a/alebo podnikateľmi pod vplyvom hospodárskej krízy. Podobne aj experti na migráciu v **Lotyšsku** sú toho názoru, že zmena účelu pobytu bez potreby opustiť územie krajiny znižuje počet štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí zostávajú v krajine neoprávnene po vypršaní ich pôvodného účelu pobytu.

6 Výzvy, osvedčená prax a poučenia zo zmien pobytového statusu

Táto kapitola opisuje výzvy, prekážky a osvedčenú prax v súvislosti so zmenou statusu štátnych

príslušníkov tretích krajín z územia členských štátov tak, ako je uvedené v správach niektorých krajín.

6.1 VÝZVY PRE VNÚTROŠTÁTNE ORGÁNY A ŽIADATEĽOV

Hlavnou výzvou opísanou **Bulharskom** je nedostatok výskumu o možnostiach zmeny statusu v krajine. Bulharské orgány by mohli mať úžitok z analýzy praktického uplatňovania vnútroštátnej legislatívy v tejto oblasti a praxi a existencie prípadných medzier a/alebo príležitostí pri zjednodušovaní postupov v súvislosti so zmenou statusu.

Luxembursko uviedlo určité prípady zneužívania legislatívy a následné výzvy pre orgány. Jeden z príkladov sa týka presunutých pracovníkov, ktorí môžu získať povolenie na pobyt relatívne ľahko¹²⁵, čo môže viesť k zneužívaniu tohto nástroja.

Ďalšou prekážkou je dlhé trvanie konania pri **zmene povolenia na pobyt pre SZČO**.¹²⁶

Najväčšou výzvou vo **Francúzsku** je nedostatočné zosúladenie postupov. Jednotlivé prefektúry uplatňujú vo všeobecnosti veľmi rozdielne postupy v súvislosti so žiadosťami o zmenu statusu (napr. doklady, ktoré sa požadujú od výskumníkov, sa od prefektúry po prefektúru líšia, čím sa celé konanie predlžuje).

Ako potenciálna prekážka v zmene statusu vo **Francúzsku** a v **Poľsku** bola uvedená nedostatočná informovanosť. Štátni príslušníci tretích krajín nepoznajú dostatočne jednotlivé postupy a okrem toho sú tieto postupy dosť komplikované pre firmy aj žiadateľov. Vo francúzskej národnej štúdii sa zároveň uvádza, že menej kvalifikovaní štátni príslušníci tretích krajín z dôvodu nedostatočných znalostí francúzštiny, nedostatočných IT zručností a obmedzeného prístupu k IT čelia väčším ťažkostiam v prístupe k informáciám o možnostiach zmeny statusu. Absencia prechodného statusu pre zahraničných študentov na hľadanie si práce pred vypršaním ich povolenia na pobyt bola identifikovaná ako výzva v **Španielsku**.

Podľa článku 7 Zákona o vstupe, pobyte a sociálnej integrácii štátnych príslušníkov tretích krajín na gréckom území (č. 4251/2014) je zmena statusu v **Grécku** zakázaná u mnohých kategórií štátnych príslušníkov tretích krajín (napr. investorov, študentov, výskumníkov, vysokokvalifikovaných pracovníkov, dobrovoľníkov, poslucháčov vojenských a iných podobných akademii), ak v osobitnejších ustanoveniach nie je uvedené inak. Tento všeobecný zákaz má negatívny vplyv najmä na zahraničných študentov a výskumníkov, ktorí vedia vopred, že

¹²⁵ Štátny príslušník tretej krajiny musí pracovať pre ten istý podnikateľský subjekt a oba subjekty (žiadateľ – zamestnávateľ) musia uzavrieť zmluvu o presune bez stanovenia minimálnych mzdových požiadaviek.

¹²⁶ Môže to trvať 3 až 6 mesiacov.

nebudú môcť zostať v krajine a pracovať alebo realizovať výskum, čím je Grécko **menej atraktívnou cieľovou krajinou** pre túto kategóriu štátnych príslušníkov tretích krajín.

6 členských štátov (**AT, FR, LT, LV, PL, SE**) uviedlo výzvy súvisiace so statusmi týkajúcimi sa zamestnania (t. j. investormi, vlastními podnikmi, SZČO, vysokokvalifikovaných zamestnancov). V **Lotyšsku** sa výzvy týkajú zmien pobytového statusu v prípade nesplnenia požadovaných podmienok (predchádzajúci alebo ďalší status je v zásade fiktívny). Napríklad osoba, ktorá získala povolenie na pobyt ako investor a nesplnila minimálne kritériá pre ekonomickú činnosť, nemá nárok na získanie ďalšieho povolenia na pobyt vo vzťahu k iným statusom, čo predstavuje výzvy súvisiace s trvaním a spravodlivosťou obmedzení. **Litovské** orgány zaznamenali viacero prípadov zneužívania zmeny statusu **z vlastníka podniku alebo zamestnanca** na vysokokvalifikovaného zamestnanca, keď niektorí štátni príslušníci tretích krajín uvádzali falošné informácie o tom, že majú vyššiu mzdu (t. j. trojnásobok priemernej mzdy), aby sa vyhli skúmaniu situácie na trhu práce. V týchto prípadoch bola vyššia mzda len dohodnutá, aby mohol štátny príslušník tretej krajiny získať povolenie na dočasný pobyt, kým v skutočnosti bola následne vyplácaná nižšia mzda. Prípady zneužitia boli zaznamenané aj v súvislosti so zmenami účelu pobytu **zo zamestnania, štúdia a zlúčenia rodiny** na status vlastníka podniku, keďže požiadavky na vlastníkov podnikov boli menej prísne. Vo **Švédsku** sa problémy pre orgány občas vyskytli vtedy, keď **zamietnutý žiadateľ o azyl** získal povolenie na pobyt na účel zamestnania, pričom orgány už medzitým začali konanie o návrate. To znamená, že okamžite po vydaní kladného rozhodnutia mala byť polícia požadovaná o zastavenie všetkých krokov na zabezpečenie návratu. Ďalšie problémy sa vyskytli, keď orgány overovali, či žiadateľ **dosahuje stanovený minimálny zárobok**, najmä ak časť mzdy bola poskytovaná v naturáliách (napr. zabezpečením bývania alebo stravy). Minimálny mzdový limit je výzvou aj vo všeobecnosti, keďže je ťažké ho dosiahnuť napríklad v prípade, keď osoba pracuje na čiastočný úväzok a/alebo v odvetví s nízkymi mzdami. Keďže povolenie na zamestnanie sa vzťahuje na konkrétne povolenia a konkrétneho zamestnávateľa, žiadateľa, ktorí majú viac než jedno zamestnanie na čiastočný úväzok, pri spočítaní ktorých by bola dosiahnutá minimálna požadovaná mzda, sú vystavení riziku, že budú zamietnutí, keďže orgány môžu prihliadať len na „hlavné“ zamestnanie. Oneskorené spracovanie žiadostí o zmenu statusu je časté vo **Francúzsku**, najmä pri zmenách statusu na **zamestnanie, samostatnú zárobkovú činnosť alebo vlastníka podniku**, čo môže trvať 4 až 6 mesiacov. Podobným výzvam čelí aj **Poľsko**. Prietahy v spracovaní žiadostí tam vo všeobecnosti súvisia s nedostatočnou kapacitou na spracovanie výrazne vyššieho počtu prípadov zaznamenaných od r. 2014.

Ďalším problémom v **Poľsku** je, že zakaždým, keď cudzinec s povolením na pobyt na účel zamestnania zmení zamestnávateľa (čo sa deje skôr zriedkavo), musí požiadať o nové povolenie na pobyt bez akéhokoľvek zjednodušenia postupov (napr. znížený poplatok). **Rakúsko** ako výzvu pri zmene statusu uviedlo vek. Osoby staršie ako 40 rokov nedokážu dosiahnuť minimálny počet bodov, ktorý sa vyžaduje na získanie červeno-bielo-červenej karty¹²⁷, a to ani po predložení dôkazu o tom, že ide o kvalifikovaného pracovníka s pracovnými skúsenosťami a s ovládaním nemčiny.

6.2 OSVEDČENÁ PRAX A POUČENIA

Osvedčenú prax uviedlo viacero členských štátov, najmä v súvislosti s právami určitých kategórií štátnych príslušníkov tretích krajín (t. j. študenti, obeť obchodovania ľuďmi).

Belgicko a Španielsko majú flexibilný systém zmeny pobytového statusu, vďaka čomu je jednoduchšie zmeniť účel pobytu najmä na ekonomické status, čo je v prospech jednotlivca (väčší rozsah práv) aj ekonomiky. V **Grécku** sa osobitná pozornosť venuje prípadom **obetí obchodovania s ľuďmi a/alebo prevádzachstva**. Hoci Smernica č. 2004/81 obsahuje ustanovenia, na základe ktorých sú členské štáty povinné poskytnúť obetiam obchodovania a/alebo prevádzachstva možnosť zmeniť účel pobytu, toto ustanovenie bolo začlenené do gréckej legislatívy s cieľom posilniť ochranu a sociálnu inklúziu obetí.

V 9 členských štátoch (**AT, DE, EE, FR, IE, LT, NL, PL, SE**) majú študenti rozšírené práva umožňujúce predĺžiť ich pobyt v krajine po ukončení štúdia. Vo **Francúzsku** bolo zavedené povolenie na prechodný pobyt pre absolventov magisterského štúdia, aby si mohli nájsť zamestnanie. Počet študentov, ktorí požiadali o povolenie na pobyt z iných dôvodov a zároveň využívajú výhody povolenia na prechodný pobyt, v uplynulých rokoch vzrástol. Túto prax uvítali aj firmy, keďže to uľahčuje začlenenie kvalifikovaných študentov na francúzsky trh práce. Osvedčená prax zahŕňa aj zjednodušené postupy pri zmene účelu pobytu **zo štúdia na zamestnanie a zo štúdia na po ukončení štúdia vedecký výskum** (v niektorých prefektúrach). Podobne sa aj **Írsko** usiluje o **udržanie talentovaných migrantov**, najmä tí, ktorí do krajiny vstúpili ako zahraniční študenti, umožnením prístupu k domácejmu trhu práce prostredníctvom schémy pre absolventov tretieho stupňa vzdelávania. Táto schéma umožňuje absolventom pracovať počas jedného roka bez toho, aby museli mať povolenie na zamestnanie. Po vypršaní platnosti tohto povolenia pre absolventov môžu absolventi získať všeobecné povolenie na zamestnanie, ak spĺňajú kritériá stanovené pre toto povolenie na pobyt. Absolventi, ktorí plnia úlohy

¹²⁷ Červeno-bielo-červené karty sú vydávané zamestnancom v nedostatkových povolaniach, ďalším kľúčovým pracovníkom a absolventom rakúskych vysokých škôl.

uvedené v zozname vysokokvalifikovaných povolání¹²⁸, môžu získať všeobecné povolenie na zamestnanie s nižšou požadovanou výškou mzdy (27 000 eur)¹²⁹. Toto zjednodušenie umožňuje udržať absolventov v krajine spôsobom, ktorý pomáha riešiť nedostatok zručností. Novelizácia Zákona o cudzincoch z r. 2016 v **Estónsku** umožňuje študentom, výskumníkom a prednášajúcim z tretích krajín predĺžiť si pobyt až o 183 dní, počas ktorých majú možnosť nájsť si ďalší zákonný dôvod na zotrvanie v Estónsku po vypršaní ich povolenia na pobyt. Podľa novely Zákona o právnom postavení cudzincov v **Litve** štátni príslušníci tretích krajín, ktorí ukončili vzdelávanie alebo štúdium, môžu zostať v krajine ďalších 6 mesiacov, počas ktorých si môžu hľadať prácu. Podobné ustanovenia o 6-mesačnom období platia aj v **Rakúsku**. **Holandsko** poskytuje štátnym príslušníkom tretích krajín do troch rokov od ukončenia štúdia alebo po ukončení výskumu požiadať o rok na zorientovanie sa, počas ktorého si môžu hľadať zamestnanie podľa zamerania ich štúdia alebo výskumu.

Osvedčenú prax v oblasti **informovanosti** uvádza **Luxembursko**. Ak Riaditeľstvo pre imigráciu zistí, že možnosť, vďaka ktorej môže **štátny príslušník tretej krajiny získať výhodnejší status**, príslušnú osobu o tejto možnosti informuje. Tento postup podporujú mimovládne organizácie, ktoré poskytujú právne poradenstvo migrantom. A nakoniec, osvedčená prax, ktorú vyzdvihlo **Spojené kráľovstvo**, sa týka posudzovania, či sú činnosti migranta v súlade s požiadavkami kladenými na ich aktuálny status (napr. kontrola daňovej evidencie s cieľom uistiť sa, že migrant nepracoval, ak to podmienky pobytu neumožňujú; kontrola, či osoby, ktoré si zmenili účel pobytu zo štúdia, absolvovali a získali titul v krajine atď.) pred povolením zmeny statusu. Táto prax má za cieľ riešiť a znížiť počet nezrovnalostí v rámci imigračného systému.

7 Závery

Počet a druh migračných statusov sú v jednotlivých členských štátoch odlišné. Niektoré statusy sú upravené na úrovni EÚ, a preto existujú takmer vo všetkých členských štátoch (napr. zlúčenie rodiny, štúdium, výskum), s výnimkou tých, ktoré sa rozhodli nezúčastniť sa na danej úprave alebo sa ešte nachádzajú v procese transponovania príslušnej legislatívy, kým iné sú upravené na národnej úrovni a sú preto závislé od migračnej politiky a systému príslušného členského štátu. Všetky členské štáty majú jeden alebo viacero národných statusov súvisiacich so

zamestnaním. Niektoré národné statusy zas neexistujú ako samostatné statusy a sú zahrnuté do kategórie v rámci všeobecnejšieho migračného nástoja (napr. **Švédsko** nerozlišuje medzi vysokokvalifikovanými zamestnancami, sezónnymi pracovníkmi a ICT – všetci spadajú pod účel zamestnania).

Všetky členské štáty majú **aspoň určité zákonné možnosti** na zmenu statusu. Niektoré umožňujú zmeny medzi takmer všetkými existujúcimi kategóriami, kým iné majú reštriktívnejší prístup. Hlavné **motivačné faktory** členských štátov na umožnenie zmien statusu súvisia s **ekonomickými dôvodmi**. Väčšinou ide o makroekonomické dôvody, ako riešenie nedostatku pracovných síl a zručností, ako aj prilákanie a udržanie talentov. Niektoré členské štáty zvažujú aj **mikroekonomické** dôvody súvisiace so zvýšením nákladovej efektívnosti a flexibility ich migračného systému. Okrem týchto ekonomických faktorov niektoré členské štáty berú do úvahy aj to, že umožnenie zmeny statusu môže prispieť k **integrácii** migrantov a predchádzať **neregulárnym situáciám**. Niektoré členské štáty sú toho názoru, že určité zmeny statusu môžu prispieť k plneniu **cieľov v oblasti rozvoja** v krajinách pôvodu štátnych príslušníkov tretích krajín. Viaceré krajiny **zjednodušujú** postupy pri zmene statusu, a to buď z dôvodu efektívnosti alebo preto, že chcú udržať určité kategórie štátnych príslušníkov tretích krajín.

Hlavné motivačné faktory štátnych príslušníkov tretích krajín pri žiadaní o zmenu statusu súvisia s „nevyhnutným“ **skončením platnosti povolenia na pobyt**, s čím úzko súvisí zabránenie tomu, aby boli vrátení do krajiny pôvodu, s **rozšíreným rozsahom práv** súvisiacimi s inými statusmi (z ktorých niektoré sú stanovené na základe spoločných štandardov EÚ) a so **zmenou ich „reálnej“ situácie** (napr. sobáš s inou osobou a následná zmena účelu pobytu na zlúčenie rodiny, zámer stať sa samostatne zárobkovou činnou osobou atď.).

Vo väčšine členských štátov sa **kritériá a podmienky prijímania pri žiadosti o zmenu statusu nelíšia od kritérií a podmienok stanovených pre prvých žiadateľov**. 13 členských štátov uplatňuje odlišné kritériá – vo väčšine prípadov sú tieto kritériá **menej prísne** v porovnaní s prvými žiadosťami, v niektorých prípadoch sú však **širšie**, najmä pri zmenách statusu na zárobkovú činnosť (**DE, ES, SE, UK**).

Nebolo možné zistiť, či a do akej miery majú menej prísne kritériá prijímania a zjednodušené postupy vplyv na rozsah žiadania o zmenu statusu štátnymi príslušníkmi tretích krajín. **Írsko** a **Francúzsko** vykazujú spomedzi členských štátov najvyšší podiel zmien statusu na platné povolenie na pobyt, ich postupy sa však nelíšia od postupov uplatňovaných pri prvých žiadateľoch. **Spojené kráľovstvo** je jeden z členských štátov,

¹²⁸ Pracovné miesta s nedostatkom pracovných síl z hľadiska kvalifikácie, praxe alebo zručností, ktoré sú potrebné na zabezpečenie riadneho fungovania hospodárstva. www.djei.ie/en/What-We-Do/Jobs-Workplace-and-Skills/Employment-Permits/Employment-Permit-Eligibility/Highly-Skilled-Eligible-Occupations-List

¹²⁹ Minimálna mzda na udelenie všeobecného povolenia na zamestnanie je 30 000 eur www.djei.ie/en/What-We-Do/Jobs-Workplace-and-Skills/Employment-Permits/Permit-Types/General-Employment-Permit

ktoré uplatňujú menej prísne kritériá a zjednodušené postupy, príslušný podiel zmien statusu však nie je mimoriadne vysoký. Na druhej strane **Česká republika**, ktorá uplatňuje osobitné kritériá a menšie požiadavky na predkladanie dokladov, eviduje vysoký podiel štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí zmenili svoj migračný status.

Zmeny pobytu pôvodne udeleného na účel štúdia patria medzi tie, ktoré sú v členských štátoch zo zákona možné najčastejšie a zároveň sú to zmeny, ktoré sú v EÚ vykonávané najčastejšie. Tento druh zmien statusu však bol predmetom diskusií a legislatívnych zmien vo viacerých členských štátoch, pričom niektoré sa zamerali na udržanie študentov, ktorí úspešne absolvovali štúdium a majú kvalifikáciu zodpovedajúcu potrebám trhu práce, čo viedlo k zvýšeniu počtu zmien statusu, kým iné sa usilovali znížiť prípady zneužívania tohto migračného statusu, čo viedlo k poklesu zmien tohto statusu. Napr. zrušenie možnosti zmeny statusu po ukončení štúdia v Spojenom kráľovstve v r. 2012 malo za následok nižší počet zmien statusu z 44 127 v r. 2012 na 12 779 v r. 2013. Členské štáty najčastejšie zjednodušujú postupy pri zmene účelu pobytu zo štúdia na zárobkovú činnosť. Tieto zmeny sú zvyčajne sprevádzané **väčším rozsahom práv** z hľadiska prístupu k zamestnaniu, trvania pobytu a možnosti zlúčenia rodiny. V r. 2014 si status zmenili 4 % štátnych príslušníkov tretích krajín s platným povolením na pobyt na účel zárobkovej činnosti. Zákonné možnosti takýchto zmien sa však v niektorých prípadoch obmedzili v dôsledku hospodárskej krízy, keď niektoré členské štáty zaviedli opatrenia na ochranu ich národných trhov práce (napr. Bulharsko už neumožňuje zmeny účelu pobytu na ekonomické činnosti a Česká republika zaviedla dodatočné požiadavky). Postavenie **držiteľa modrej karty, vysokokvalifikovaného zamestnanca, vedeckého výskumníka a zamestnanca** je najvýhodnejšie z hľadiska zákonných možností žiadať o zmenu statusu a z hľadiska práv a výhod udelených pri týchto statusoch.

Hoci to zákon často umožňuje, zmeny pobytu pôvodne udeleného na účel **zlúčenia rodiny** sú vykonávané najzriedkavejšie. Za obdobie rokov 2010 – 2014 si len 1 % osôb s platným povolením na pobyt na účel zlúčenia rodiny zmenilo status. Tento nízky podiel možno sčasti vysvetliť relatívne dlhou dobou platnosti povolenia na pobyt pri tomto účele pobytu a súvisiacimi právami a výhodami, aj keď tie vo veľkej miere závisia od postavenia garanta.

Niektoré členské štáty umožňujú aj **zmeny statusov zabezpečujúcich ochranu** - statusu žiadateľa o azyl a dočasné povolenia pre obete obchodovania s ľuďmi. Vo všeobecnosti je viac zákonných možností poskytnutých obetiam obchodovania s ľuďmi ako žiadateľom o azyl. **Švédsko** je v podstate jediná krajina, ktorá za určitých podmienok umožňuje

zamietnutým žiadateľom o azyl zmeniť svoj status na pobyt na účel zamestnania. Aj v **Nemecku** sa diskutuje o tom, či by (zamietnutí) žiadatelia o azyl nemali mať možnosť zmeniť účel svojho pobytu na zamestnanie. V prípade dobre integrovaných mladých ľudí a dospelých s tolerovaným pobytom, ako aj osôb, ktorých vyhostenie bolo odložené a ktorí sa trvalo integrovali do spoločnosti, sa možnosti zmeny zákonného postavenia zjednodušili novelizáciou Zákona o pobyte s účinnosťou od augusta 2015.

Len veľmi málo členských štátov poskytuje informácie o možnostiach a požiadavkách súvisiacich so zmenami statusu, hoci väčšina z nich informuje prostredníctvom oficiálnych webových stránok venovaných migrácii o rôznych migračných statusoch a o súvisiacich postupoch prijímania, ktoré môžu byť pre štátnych príslušníkov tretích krajín užitočné pri zmene ich statusov.

Účinnosť a dôsledky vnútroštátnych politík umožňujúcich zmenu pobytového statusu neboli v členských štátoch zatiaľ **systematicky vyhodnocované**. Zo štúdií spracovaných vo **Francúzsku** a v **Španielsku** vyplýva, že legislatívne zmeny zjednodušujúce postup pri zmene pobytového statusu môžu mať **pozitívny vplyv na hospodárstvo** a podporiť **integráciu**. Podobne štúdia z **Nemecka** poukazuje na to, že 55 % zahraničných študentov zostalo po ukončení vysokoškolského študijného programu v Nemecku na základe zmeny statusu. Štúdia z **Lotyšska** poukázala na to, že postup pri zmene statusu je príliš byrokratický a príliš nákladný a od postupov pri vybavovaní prvých žiadostí sa líši len minimálne. A nakoniec, Spojené kráľovstvo zrušilo jednu zo zákonných možností zmeny statusu v prípade študentov – absolventov škôl s cieľom obmedziť zneužívanie migračného systému. Zmena statusu nie je vo všeobecnosti predmetom **verejných diskusií** v EÚ.

Problémy, ktorým čelia vnútroštátne orgány a žiadatelia vo viacerých členských štátoch sa týkajú týchto oblastí:

- ★ absencia **výskumu** zmien pobytového statusu (**BG, LU**);
- ★ **zneužívanie** zmeny účelu pobytu samotnými migrantmi alebo ich garantmi alebo zamestnávateľmi (**CZ, LT, LU, LV, SE a UK**);
- ★ rozdiely v postupoch uplatňovaných subjektmi zapojenými do konaní o zmene statusu (**DE, FR**);
- ★ nedostatočná informovanosť (**BE, FR**);
- ★ neexistencia prechodného povolenia na pobyt pre zahraničných študentov, ktoré by im umožnilo hľadať si zamestnanie (**ES**).

Osvedčená prax bola identifikovaná vo viacerých členských štátoch, najmä v týchto oblastiach:

- ★ udržanie talentov (najmä v prípade zahraničných študentov, ktorí úspešne ukončili štúdium) (**BE, EE, FR, IE, LT, NL, PL a SE**);
- ★ poskytovanie informácií (**LU**);
- ★ zjednodušenie zmeny statusu v prípade osôb, ktoré požiadali o ochranu (**DE, SE**).

Príloha č. 1 Minimálne štandardy práv pri statusoch upravených na úrovni EÚ a na národnej úrovni**Tabuľka A1.1 Minimálne štandardy práv pri statusoch upravených na úrovni EÚ**

Migračný status	Legislatíva EÚ	Zamestnanie	Sociálne zabezpečenie	Vzdelávanie	Dĺžka pobytu	Dlhodobý pobyt	Právna pomoc	Mobilita	Zlúčenie rodiny
Zlúčenie rodiny	Smernica o zlúčení rodiny č. 2003/86/ES a Smernica o jednotnom povolení č. 2011/98/EÚ (ak má štátny príslušník tretej krajiny povolenie pracovať)	Smernica č. 2003/86/ES: prístup k zamestnaniu a samostatnej zárobkovej činnosti v rovnakom rozsahu ako garant Smernica č. 2011/98/EÚ: rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi krajiny v oblasti pracovných podmienok, vrátane miezd a prepúšťania, ochrany zdravia a bezpečnosti na pracovisku a poradenských služieb poskytovaných úradmi práce	Smernica č. 2011/98/EÚ: rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi krajiny v oblastiach sociálneho zabezpečenia v zmysle Nariadenia (ES) č. 883/2004 a v oblasti daňových výhod	Smernica č. 2003/86/ES: prístup k vzdelaniu a k odbornému usmerneniu, prvotné a ďalšie vzdelávanie a rekvalifikácia rovnakým spôsobom ako v prípade garanta Smernica č. 2011/98/EÚ: rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi krajiny v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a uznávania kvalifikácie	Smernica č. 2003/86/EC: min. 1 rok, možnosť predĺženia	Neuvedené	Nezahrnuté	Žiadne ustanovenia	Smernica č. 2003/86/ES: Áno, v prípade, že garant je držiteľom povolenia na pobyt vydaného členským štátom na obdobie jedného roka a viac a má reálne vyhliadky získať právo na trvalý pobyt
Štúdium	Smernica o študentoch č. 2004/114/ES	Študenti budú mať právo zamestnať sa a môžu mať právo na výkon samostatnej hospodárskej činnosti. ČS môže prihliadať na situáciu na trhu práce a uplatňovať požiadavku na predbežné schválenie. Iné podmienky sa neuplatňujú.	Nestanovené	Áno, obmedzené na účel prijatia	Študenti: aspoň jeden rok (s výnimkou kratšieho trvania kurzu), možnosť predĺženia Žiaci škôl: nie dlhšie ako jeden rok	Smernica č. 2009/109/ES, Článok 4: členské štáty môžu vziať do úvahy polovicu trvania pobytu	Nezahrnuté	Možnosť absolvovania časti štúdia v inom členskom štáte za určitých podmienok	Áno, v zmysle Smernice č. 2003/86/ES, v prípade, že je držiteľom povolenia na pobyt na obdobie jedného roka a viac a má reálne vyhliadky získať právo na trvalý pobyt
Výskum	Smernica o vedeckých pracovníkoch č. 2005/71/ES	Áno, ale len výskum a vyučovanie; rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi krajiny v oblasti pracovných podmienok, vrátane miezd a prepúšťania	Rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi krajiny v oblastiach sociálneho zabezpečenia v zmysle Nariadenia (ES) č. 1408/71 a v oblasti daňových výhod	Rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi krajiny v oblasti uznávania kvalifikácie	Aspoň jeden rok (s výnimkou kratšieho trvania projektu), možnosť predĺženia	Neuvádza sa	Nezahrnuté	Možnosť výkonu časti výskumu v inom členskom štáte za určitých podmienok	Áno, v zmysle Smernice č. 2003/86/ES, ale bez požiadavky na minimálnu dobu pobytu
Modrá karta	Smernica o Modrej karte	Smernica o Modrej karte č. 2009/50/ES:	Smernica o Modrej karte č.	Smernica o Modrej karte č.	Smernica o Modrej karte	Smernica o Modrej karte	Nezahrnuté	Smernica o Modrej karte č. 2009/50/ES:	Áno, v zmysle Smernice č.

Migračný status	Legislatíva EÚ	Zamestnanie	Sociálne zabezpečenie	Vzdelávanie	Dĺžka pobytu	Dlhodobý pobyt	Právna pomoc	Mobilita	Zlúčenie rodiny
	č. 2009/50/ES a Smernica o jednotnom povolení č. 2011/98/EÚ	počas prvých 2 rokov oprávneného pobytu je prístup na trh práce obmedzený na činnosti, ktoré spĺňajú požiadavky na prijatie. Po prvých 2 rokoch môžu členské štáty zaobchádzať s ŠPTK rovnako ako s občanmi krajiny v oblasti prístupu k vysokokvalifikovanému zamestnaniu. Smernica č. 2011/98/EÚ: rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi krajiny v oblasti pracovných podmienok, vrátane miezd a prepúšťania, ochrany zdravia a bezpečnosti na pracovisku a poradenských služieb poskytovaných úradmi práce	2009/50/ES: rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi krajiny v oblastiach sociálneho zabezpečenia podľa Nariadenia (EHS) č. 1408/71 Smernica č. 2011/98/EÚ: rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi krajiny v oblasti daňových úľav	2009/50/ES: rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi krajiny v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a v oblasti uznávania kvalifikácie	č. 2009/50/ES: 1 – 4 roky, možnosť predĺženia	č. 2009/50/ES: Oprávnený		Po 18 mesiacoch zákonného pobytu v prvom ČS sa môže príslušná osoba a jej rodinní príslušníci presťahovať do iného ČS na účel vysokokvalifikovaného zamestnania za rovnakých podmienok	2003/86/ES, ale bez požiadavky na reálne vyhliadky na získanie práva na trvalý pobyt a s minimálnou dobou pobytu.
Sezónna práca	Smernica o sezónnych pracovníkoch č. 2014/36/EÚ	Rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi krajiny v oblasti podmienok zamestnávania, vrátane minimálneho práceschopného veku a pracovných podmienok, mzdových podmienok a prepúšťania, pracovných hodín, dovolení a sviatkov, požiadaviek na ochranu zdravia a bezpečnosti v práci	Rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi krajiny v oblasti sociálneho zabezpečenia v zmysle článku 3 Nariadenia (ES) č. 883/2004 a v oblasti daňových výhod. ČS môžu vylúčiť rodinné dávky a dávky v nezamestnanosti	Rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi krajiny v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a v oblasti uznávania kvalifikácie. ČS môže obmedziť vzdelávanie a odbornú prípravu na osoby s prepojením na konkrétne zamestnanie	5 – 9 mesiacov/ 12 mesiacov	Smernica č. 2009/109/ES, článok 3: bez oprávnenia	Nezahrnuté	Žiadne ustanovenia	Žiadne ustanovenia
ICT	Smernica o ICT č. 2014/66/EÚ	Rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi krajiny v oblasti podmienok zamestnávania, vrátane minimálneho práceschopného veku a pracovných podmienok, mzdových podmienok	Rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi krajiny v oblasti sociálneho zabezpečenia v zmysle článku 3 Nariadenia (ES) č. 883/2004 a v oblasti daňových	Rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi krajiny v oblasti uznávania kvalifikácie.	Aspoň jeden rok alebo počas doby transferu, ak trvá kratšiu dobu, a max. na 3 roky	Neuvádza sa	Nezahrnuté	ICT môžu vstupovať, zdržiavať sa a pracovať na území jedného alebo viacerých druhých členských štátov za rovnakých podmienok.	Áno, v zmysle Smernice č. 2003/86/ES, bez požiadavky na minimálnu dobu pobytu, a bez požiadavky na reálnu

Migračný status	Legislatíva EÚ	Zamestnanie	Sociálne zabezpečenie	Vzdelávanie	Dĺžka pobytu	Dlhodobý pobyt	Právna pomoc	Mobilita	Zlúčenie rodiny
		a prepúšťania, pracovných hodín, dovolení a sviatkov, požiadaviek na ochranu zdravia a bezpečnosti v práci.	výhod. ČS môžu vylúčiť rodinné dávky v prípade, že je ICT prijatý na obdobie najviac 9 mesiacov.						vyhliadku na získanie práva na trvalý pobyt.
Žiadateľ o azyl	Smernica o podmienkach prijímania č. 2013/33/EÚ	Prístup na trh práce najneskôr do 9 mesiacov od dátumu podania žiadosti o medzinárodnú ochranu, za podmienok stanovených vo vnútroštátnych predpisoch	Nie, ale právo na vecné podmienky prijatia, primerané životné podmienky pre žiadateľov a zdravotnú starostlivosť najmä pre zraniteľné osoby. Tieto výhody však môžu byť závislé od nedostatku prostriedkov na živobytie alebo sa od žiadateľov môže vyžadovať hradenie nákladov alebo príspevok na úhradu nákladov.	Maloleté osoby majú právo na prístup k vzdelaniu za rovnakých podmienok ako občania krajiny. Toto právo môže byť obmedzené na štátny vzdelávací systém. V prípade, že prístup k vzdelaniu nie je možný, sa pristúpi k inému riešeniu vzdelávania. ČS môžu umožniť žiadateľom prístup k odbornej príprave.	Počas vybavovania alebo posudzovania žiadosti žiadateľa	Smernica č. 2009/109/ES, článok 3: Bez oprávnenia	Členské štáty poskytnú informácie o subjektoch poskytujúcich špecifickú právnu pomoc a poradenstvo.	Žiadne ustanovenia	Žiadne ustanovenia
Obete obchodovania s ľuďmi	Smernica o obetiach obchodovania s ľuďmi č. 2004/81/ES a Smernica č. 2011/36/EÚ	Smernica č. 2004/81/ES: držiteľia povolenia na pobyt budú mať prístup na trh práce v súlade s pravidlami a podmienkami ustanovenými vo vnútroštátnych predpisoch	Bez sociálneho zabezpečenia, ale: Smernica č. 2004/81/ES: životná úroveň zabezpečujúca obživu, prístup k pohotovostnej lekárskej službe a uspokojovaniu osobitných potrieb najzraniteľnejších žiadateľov, prístup k programom obnovenia ich riadneho spoločenského života. Smernica č. 2011/36/EÚ: ČS zabezpečia pomoc a podporu obetiam pred, počas a po	Smernica č. 2004/81/ES: maloletí držiteľia povolenia na pobyt majú prístup k systému vzdelávania za rovnakých podmienok ako občania krajiny, môže však byť obmedzený na verejný systém vzdelávania. Dospelí držiteľia povolenia na pobyt majú prístup k vzdelaniu a odbornej príprave, a to v súlade s pravidlami a	Smernica 2004/81/ES: aspoň 6 mesiacov, možnosť predĺženia	Neuvádza sa	Smernica č. 2004/81/ES: prekladateľské a tlmočnické služby; možnosť poskytnúť bezplatnú právnu pomoc, ak je to ustanovené, resp. v súlade s podmienkami vnútroštátnej legislatívy. Po vydaní povolenia na pobyt ČS poskytnú potrebnú zdravotnú alebo inú pomoc ŠPTK, ktorí nemajú dostatočné	Žiadne ustanovenia	Smernica č. 2003/86/ES: Áno, v prípade, že garant je držiteľom povolenia na pobyt vydaného členským štátom na obdobie jedného roka a viac a má reálne vyhliadky získať právo na trvalý pobyt

Migračný status	Legislatíva EÚ	Zamestnanie	Sociálne zabezpečenie	Vzdelávanie	Dĺžka pobytu	Dlhodobý pobyt	Právna pomoc	Mobilita	Zlúčenie rodiny
			ukončení trestného konania: životná úroveň zabezpečujúca obživu obetí, ubytovanie, lekárske ošetrovanie.	podmienkami definovanými vo vnútroštátnej legislatíve.			prostriedky a majú osobitné potreby. Smernica č. 2011/36/EÚ: ČS poskytnú právne poradenstvo, právne zastupovanie (bezplatne, ak obeť nemá dostatok finančných prostriedkov), poradenstvo a informácie, prekladateľské a tlmočnícke služby.		

Tabuľka A1.2 Minimálne štandardy práv pri národných pobytových statusoch upravených legislatívou EÚ

Kategória migrantov	Legislatíva EÚ	Zamestnanie	Sociálne zabezpečenie	Štúdium	Zlúčenie rodiny
Vysokokvalifikovaný pracovník	Národný status a smernica o jednotnom povolení č. 2011/98/EÚ	Smernica 2011/98/EÚ: rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi členského štátu v oblasti pracovných podmienok, vrátane mzdy a prepúšťania, ako aj zdravia a bezpečnosti na pracovisku a poradenské služby poskytované úradmi práce	Smernica 2011/98/EÚ: rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi členského štátu v oblastiach sociálneho zabezpečenia v zmysle Nariadenia (ES) č. 883/2004 a daňových výhod	Smernica 2011/98/EÚ: rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi členského štátu vo vzdelávaní a odbornej príprave, uznávanie kvalifikácie	Áno, podľa Smernice 2003/86/ES, ak má povolenie na pobyt vydané na obdobie 1 roka alebo dlhšie a má dostatočné vyhliadky na získanie povolenia na trvalý pobyt
Zamestnanec	Národný status a smernica o jednotnom povolení č. 2011/98/EÚ	Smernica 2011/98/EÚ: rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi členského štátu v oblasti pracovných podmienok, vrátane mzdy a prepúšťania, ako aj zdravia a bezpečnosti na pracovisku a poradenské služby poskytované úradmi práce	Smernica 2011/98/EÚ: rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi členského štátu v oblastiach sociálneho zabezpečenia v zmysle Nariadenia (ES) č. 883/2004 a daňových výhod	Smernica 2011/98/EÚ: rovnaké zaobchádzanie ako s občanmi členského štátu vo vzdelávaní a odbornej príprave, uznávanie kvalifikácie	Áno, podľa Smernice 2003/86/ES, ak má povolenie na pobyt vydané na obdobie 1 roka alebo dlhšie a má dostatočné vyhliadky na získanie povolenia na trvalý pobyt
SZČO	Národný status				Áno, podľa Smernice 2003/86/ES, ak má povolenie na pobyt vydané na obdobie 1 roka alebo dlhšie a má dostatočné vyhliadky na získanie povolenia na trvalý pobyt;
Vlastník podniku	Národný status				Áno, podľa Smernice 2003/86/ES, ak má povolenie na pobyt vydané na obdobie 1 roka alebo dlhšie a má dostatočné vyhliadky na získanie povolenia na trvalý pobyt
Investor	Národný status				Áno, podľa Smernice 2003/86/ES, ak má povolenie na pobyt vydané na obdobie 1 roka alebo dlhšie a má dostatočné vyhliadky na získanie povolenia na trvalý pobyt
Držiteľ dlhodobého víza (typu D)	Národný status				Áno, podľa Smernice 2003/86/ES, ak má povolenie na pobyt vydané na obdobie 1 roka alebo dlhšie a má dostatočné vyhliadky na získanie povolenia na trvalý pobyt

Príloha č. 2 Zákoné možnosti zmeny statusu

Tabuľka A2.1 Zoznam zákonných možností zmeny statusu bez opustenia krajiny

Na	Z	Zlúčenie rodiny	Štúdium	Vedecký výskum	Držiteľ modrej karty	Vysoko-kvalitný zamestnanec	Zamestnanie ¹³⁰	SZČO	Vlastník podniku	Sezónna práca	ICT	Investor	Držiteľ dlhodobého víza (typu D)	Obeť obchodovania s ľuďmi	Iné (uved'te)
Zlúčenie rodiny (24 členských štátov uvádza, že udeľuje takýto status)			(21) AT, BE, BG, CZ, DE, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(21) AT, BE, BG, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(17) AT, BE, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, LU, LV, NL, PL, SI, SK	(9) AT, BE, DE, ES, FI, FR, IE, LV, NL,	(21) AT, BE, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(18) AT, BE, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LU, LV, NL, SE, SI, SK	(12) BG, CZ, DE, EE, ES, FR, HU, IE, LT, LV, PL, SK	(6) AT, CZ, HR, LV, SI, SK	(8) AT, CZ, EL, HR, LT, LV, PL, SK	(9) BG, CY, EL, ES, FR, HU, IE, LV, NL	(2) LT, LV	(18) BE, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(10) AT*, BE**, CY*, CZ*, DE*, EL*, ES, LU*, PL*, SI*
Štúdium (24) ¹³¹		(23) AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, NL, PL, SE, SI, SK, UK		(20) AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(18) AT, BE, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, LT, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(12) AT, BE, CY, DE, ES, FI, FR, IE, LV, NL, SI, UK (with restrictions)	(23) AT, BE, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK, UK (with restrictions)	(17) AT, BE, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LV, NL, SE, SI, SK	(13) BG, CZ, DE, EE, ES, FR, HU, IE, LT, LV, PL, SK, UK (with spec. funding)	(7) AT, CY, CZ, HR, LV, SI, SK	(7) AT, CZ, HR, LT, LV, PL, SK	(10) BG, CY, ES, FR, HR, HU, IE, LV, NL, UK	(2) LT, LV	(18) BE, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(8) BE**, CY*, CZ*, DE*, EL*, ES, PL*, SI*
Vedecký výskum (23)		(23) AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(20) AT, BE, BG, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	Does not exist in: UK	(14) AT, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, LU, LV, NL, SE, SI	(11) AT, BE, CY, DE, ES, FI, FR, IE, LV, NL, SI	(20) AT, BE, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(18) AT, BE, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LV, NL, SE, SI, SK	(12) BG, CZ, DE, EE, ES, FR, HU, IE, LT, LV, PL, SK	(6) AT, CZ, HR, LV, SI, SK	(7) AT, CZ, HR, LT, LV, PL, SK	(9) BG, CY, ES, FR, HR, HU, IE, LV, NL	(2) LT, LV	(18) BE, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(9) BE**, CY*, CZ*, DE*, EL*, ES, LU*, PL*, SI*

¹³⁰ Možnosti zmeny na 2. úrovni – všeobecní zamestnanci (Tier 2 General) v Spojenom kráľovstve.¹³¹ V Litve sú oprávnení zmeniť účel pobytu bez opustenia územia krajiny len študenti, ktorí ukončili vysokoškolské štúdium.

Na	Z	Zlúčenie rodiny	Štúdium	Vedecký výskum	Držiteľ modrej karty	Vysoko-kvalitný zamestnanec	Zamestnanie ¹³⁰	SZČO	Vlastník podniku	Sezónna práca	ICT	Investor	Držiteľ dlhodobého víza (typu D)	Obeť obchodovania s ľuďmi	Iné (uved'te)
Držiteľ modrej karty (22)	(21) AT, BE, BG, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(19) AT, BE, BG, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, PL, NL, SE, SI, SK	(19) AT, BE, BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	Does not exist in: IE, UK	(9) AT, BE, DE, ES, FI, FR, LV, NL, SI	(18) AT, BE, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(16) AT, BE, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, LU, LV, NL, SE, SI, SK	(11) BG, CZ, DE, EE, ES, FR, HU, LT, LV, PL, SK	(6) AT, CZ, HR, LV, SI, SK	(7) AT, CZ, HR, LT, LV, PL, SK	(7) BG, ES, FR, HR, HU, LV, NL	(1) LV	(16) BE, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(8) BE**, CZ*, DE*, EL*, ES, LU*, PL*, SI*	
Vysokokvalifikovaný zamestnanec (15)	(13) AT, BE, BG, DE, ES, FI, FR, IE, IT, LV, NL, SI, UK	(12) AT, BE, BG, DE, FI, FR, IE, IT, LV, NL, SI, UK	(11) AT, BE, BG, DE, ES, FI, FR, IE, LV, NL, SI	(9) AT, BE, DE, ES, FI, FR, LV, NL, SI	Does not exist in : CZ, EE, HR, HU, LT, LU, PL, SE, SK	(11) AT, BE, CY, DE, ES, FI, FR, IE, LV, NL, SI	(10) AT, BE, DE, ES, FI, FR, IE, LV, NL, SI	(7) BG, DE, ES, FR, IE, LV, UK	(4) AT, CY, LV, SI	(2) AT, LV	(8) BG, CY, ES, FR, IE, LV, NL, UK	(1) LV	(9) BE, CY, DE, ES, FI, FR, , LV, NL, SI	(5) BE**, CY*, DE*, ES, SI*	
Zamestnanie (24)	(24) AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK, UK	(21) AT, BE, BG, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK, UK	(21) AT, BE, BG, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(17) AT, BE, BG, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, SK	(11) AT, BE, CY, DE, ES, FI, FR, IE, LV, NL, SI	(17) AT, BE, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LV, NL, SE, SI, SK	(13) BG, CZ, DE, EE, ES, FR, HU, IE, LT, LV, PL, SK, UK	(5) CZ, HR, LV, SI, SK	(7) AT, CZ, HR, LT, LV, PL, SK	(10) BG, EL, ES, FR, HR, HU, IE, LV, NL, UK	(2) LT, LV	(18) BE, CZ, DE, EE, EL, ES, FI FR, HR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(9) BE**, CY*, CZ*, DE*, EL*, ES, LU*, PL*, SI*		
SZČO (21)	(19) AT, BE, BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LU, LV, NL, SE, SI, SK	(18) AT, BE, BG, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LU, LV, NL, SE, SI, SK	(18) AT, BE, BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR HU, IE, LU, LV, NL, SE SI, SK	(16) AT, BE, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, LU, LV, NL, SI, SK	(11) AT, BE, CY, DE, ES, FI, FR, IE, LV, NL, SI	(20) AT, BE, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LU, LV, NL, SE, SI, SK	Does not exist in : LT, PL, UK	(9) BG, CZ, DE, EE, ES, FR, HU, IE, LV	(6) CZ, CY, HR, LV, SI, SK	(5) AT, CZ, HR, LV, SK	(9) BG,CY, ES, FR, HR, HU, IE, LV, NL	(1) LV	(16) BE, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, LU, LV, NL, SE, SI, SK	(7) BE**, CY*, CZ*, DE*, ES, LU*, SI*	
Vlastník podniku (17)	(16) BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, PL, SK, UK	(14) BG, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, PL, SK	(14) BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LV, PL, SK	(10) CZ, DE, EE, ES, FR, HR, HU, LV, PL, SK	(6) DE, ES, FR, IE, LV, UK	(13) CZ, DE, EE, ES, FR, HR, HU, IE, LT, LV, PL, SK, UK	(9) CZ, DE, EE, ES, FR, HR, HU, IE, LV	Does not exist in: AT, BE, FI, LU, NL, SE, SI	(4) CZ, HR, LV, SK	(6) CZ, HR, LT, LV, PL, SK	(8) BG, ES, FR, HR, HU, IE, LV, UK	(2) LT, LV	(12) CZ, DE, EE, ES, FR, HR, HU, LT, LV, PL, SE, SK	(4) CZ*, DE*, ES, PL*	

Na Z	Zlúčenie rodiny	Štúdium	Vedecký výskum	Držiteľ modrej karty	Vysoko- kvalitný zamest- nanec	Zamest- nanie ¹³⁰	SZČO	Vlastník podniku	Sezónna práca	ICT	Investor	Držiteľ dlhodobého víza (typu D)	Obet' obchodova- nia s ľuďmi	Iné (uved'te)
Sezónna práca (15)	(10) CZ, DE, EL, ES, FR, HR, HU, IT, SI, LV	(6) CZ, DE, HR, IT, LV, SI	(6) CZ, DE, HR, HU, LV, SI	(4) CZ, HR, LV, SI	(4) CY, DE, LV, SI	(6) CY, DE, HR, IT, LV, SI	(4) DE, HR, LV, SI	(2) DE, LV	Does not exist in: BE, BG, EE, FI, IE, LU, PL, SE, UK	(3) CZ, HR, LV	(5) BG, CY, HR, HU, LV	(1) LV	(10) CY, CZ, DE, EL, ES, HR, HU, LV, SI, SK	(5) CY*, CZ*, DE*, EL*, SI*
ICT (16)	(15) AT, CZ, DE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LT, LV, PL, SI, SK, UK	(10) AT, CZ, HR, IT, LT LV, PL, SI, SK, UK	(9) AT, CZ, ES, HR, LT, LV, PL, SI, SK	(8) AT, CZ, ES, HR, LV, PL, ¹³² SI, SK	(5) AT, ES, IE, LV, SI	(10) AT, CZ, HR, ES, IE, LT, LV, PL, SI, SK	(7) AT, CZ, ES, HR, LV, SI, SK	(7) CZ, ES, LT, LV, PL, SK, UK	(4) CZ, HR, LV, SK	Does not exist in: BE, BG, EE, FI, HU, LU, NL, SE	(4) ES, HR, LV, UK	(2) LT, LV	(9) CZ, DE, ES, HR, LT, LV, PL, SI, SK	(5) CZ*, DE*, EL*, ES, PL*
Investor (13)	(12) BG, CY, EL, ES, FR, HR, HU, IE, IT, LV, NL, UK	(8) BG, CY, FR, IE, HR, HU, LV, NL	(9) BG, CY, ES, FR, HR, HU, IE, LV, NL	(6) ES, FR, HR, HU, LV, NL	(8) BG, CY, ES, FR, IE, LV, NL, UK	(9) CY, ES, FR, HR, HU, IE, LV, NL, UK	(8) CY, ES, FR, HR, HU, IE, LV, NL	(8) BG, ES, FR, HR, HU, IE, LV, UK	(3) CY, HR, LV	(2) HR, LV	Does not exist in: AT, BE, CZ, DE, EE, FI, LT, LU, PL, SE, SK	(1) LV	(7) CY, ES, FR, HR, HU, LV, NL	(2) EL*, ES
Držiteľ dlhodobé- ho víza (typu D) (22)	(13) BG, DE, EE*, EL, ES, FR, HU, IT, LT, LU, PL, LV, PL, SI, SK	(9) BG, DE, EE*, FR, LT, LU, PL, SI, SK	(11) BG, DE, EE*, FR, HU, LT, LU, LV, PL, SI, SK	(8) DE, EE*, FR, LU, LV, PL, SI, SK ¹³³	(3) DE, FR, SI	(9) DE, EE*, FR, LT, LU, PL, SI, SE, SK	(4) DE, FR, LU, SI, SK	(9) BG, DE, EE*, ES, FR, LT, LV, PL, SK	(3) DE, SI, SK	(4) DE, LT, PL, SK	(5) BG, ES, FR, HU, LV	Does not exist in: IE, UK	(13) BE, DE, EE, ES, FR, HU, LT, LU, LV, PL, SE, SI, SK	(6) BE**, CZ*, DE*, ES, LU*, PL*
Žiadateľ o azyl (24)	(11) DE, EE, ES, FI, HU, IT, LT, LV, SI, SE, UK	(5) DE**, EE, LT, LV, NL*, SI	(7) DE**, EE, ES, FI, HU, LT, LV	(4) EE, ES, FI, LV	(4) DE**, ES, FI, LV	(7) DE**, EE, ES, FI, IT, LV, SE	(5) EE, ES, FI, IT, LV	(4) EE, ES, LT, LV	(1) LV	(2) LT, LV	(2) ES, LV	(2) LT, LV	(14) AT, BE, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, HU, LT, LU, LV, PL, SE	(5) BE**, CZ*, DE*, ES, SI*

¹³² S výnimkami

¹³³ Nedá sa aplikovať v prípade, že víza boli udelené na plnenie záväzkov SR vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv

Na \ Z	Zlúčenie rodiny	Štúdium	Vedecký výskum	Držiteľ modrej karty	Vysoko-kvalitný zamestnanec	Zamestnanie ¹³⁰	SZČO	Vlastník podniku	Sezónna práca	ICT	Investor	Držiteľ dlhodobého víza (typu D)	Obet' obchodovania s ľuďmi	Iné (uved'te)
Obet' obchodovania s ľuďmi (23)	(19) BE, BG, CZ, DE, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(18) BE, BG, CZ, DE, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, NL, PL, SE, SI, SK	(17) BE, BG, CZ, DE, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LV, NL, PL, SI, SK	(12) BE, CZ, EE, EL, FI, FR, HR, HU, LV, NL, PL, SI	(8) BE, DE, FI, FR, IE, LV, NL, SI	(18) AT, BE, CZ, DE, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, NL, PL, SI, SK	(13) AT, BE, CZ, EE, FI, FR, HR, HU, IE, LV, NL, SI, SK	(12) BG, CZ, EE, FR, HR, HU, IE, LT, LV, PL, SI, SK	(4) CZ, HR, LV, SK	(6) CZ, HR, IE, LT, LV, PL	(9) BG, CY, EL, FR, HR, HU, IE, LV, NL	(3) BE, LT, LV	Does not exist in : UK	(8) BE**, CY*, CZ*, DE*, EL*, LU*, PL*, SI*
Iné (uved'te)	(7) AT*, AT**, BE*, CY*, CZ*, DE*, LU*, SI*	(7) AT**, BE*, CZ*, DE*, EL*, LU*, SI*	(7) AT**, BE*, CZ*, DE*, EL*, LU*, SI*	(6) AT**, BE*, CZ*, EL*, LU*, SI*	(4) AT**, BE*, DE*, SI*	(7) AT**, AT**, BE*, CZ*, DE*, EL*, LU*, SI*	(6) AT**, AT**, BE*, CZ*, EL*, LU*, SI*	(1) CZ*	(3) AT**, CZ*, SI*	(2) AT**, CZ*	(2) CY*, EL*	(3) AT**, BE*, CZ*	(8) AT**, BE**, CZ*, DE*, EL*, LU*, PL*, SI*	

Note: Tabuľku je potrebné čítať ako zmenu z jedného druhu statusu na iný (zľava doprava)

Krajiny sú uvedené v abecednom poradí podľa skratiek (v angličtine), a nie celým názvom. Členské štáty, ktoré v jednotlivých kategóriách umožňujú najvyšší počet zmien (z -> na) sú zvýraznené svetložltou farbou. Zmeny umožnené 15 a viac členskými štátmi sú zvýraznené svetlozelenou farbou.

Hoci niektoré statusy neexistujú ako osobitný status (napr. vlastník podniku v BE, SE), štátni príslušníci tretích krajín môžu získať pobyt v rámci existujúcich systémov (napr. vo Švédsku a v Estónsku sú „vysokokvalifikovaní zamestnanci“, „ICT“ a „sezónni pracovníci“ (SE) podskupinou kategórie „zamestnanci“). V záujme konzistentnosti tieto informácie nie sú v tabuľke uvedené.

Iné:

AT*: dočasné povolenie na pobyt – poskytovateľ sociálnych služieb; AT** - tolerovaný pobyt; AT*** - pobyt z humanitárnych dôvodov

BE*: víza pre dôchodcov; BE**: bez úpravy humanitárnych dôvodov a zdravotnej starostlivosti; víza pre dôchodcov

CZ*: tolerovaný pobyt

CY*: návštevník

DE*: tolerovaný pobyt (odložené vyhostenie); DE**: v prípade žiadateľov o azyl len vo výnimočných prípadoch so súhlasom najvyššieho štátneho orgánu

EE*: v niektorých prípadoch je zmena možná

EL*: humanitárne dôvody

LU*: oprávnenie na pobyt na súkromné účely, oprávnenie na pobyt pre atlétov, oprávnenie na pobyt na výnimočné účely, a oprávnenie na pobyt pre prijímateľov zdravotnej starostlivosti

NL*: V prípade žiadateľov o azyl, ktorí ešte čakajú na rozhodnutie, ako aj tých, ktorí už vyčerpali všetky právne možnosti sú možnosti zotrvania na území krajiny na iné účely ako azyl obmedzené. Vo výnimočných prípadoch – v prípade nominovania Univerzitným asistenčným fondom (UAF)¹³⁴ môžu žiadatelia o azyl využiť systém pre vysokokvalifikovaných migrantov.

PL*: vnútroštátne formy ochrany

SI*: cudzinec slovinského pôvodu, obeť nelegálneho zamestnávania

---

¹³⁴ UAF podporuje vhodné uplatnenie vysokokvalifikovaných utečencov v živote. UAF vykonáva dohľad nad ich štúdiom a pri hľadaní práce, čo zodpovedá možnostiam tohto fondu. www.uaf.nl

Tabuľka A2.2 Podiel zákonných možností zmeny statusu v členských štátoch z celkového počtu krajín so všetkými migračnými statusmi

From \ To	Family	Education	Research	Blue card	Highly qualified worker	Employee	Self-employed	Business owner	Seasonal worker	ICT	Investor	Long-stay (D-type) visa holder	Victim of trafficking
Family		88%	91%	77%	60%	88%	86%	71%	40%	50%	69%	9%	78%
Education	96%		87%	82%	80%	96%	81%	76%	47%	44%	77%	9%	78%
Research	100%	87%		64%	73%	87%	86%	71%	40%	44%	69%	9%	78%
Blue card	95%	86%	86%		60%	82%	73%	65%	40%	44%	54%	5%	73%
Highly qualified worker	87%	80%	73%	60%		73%	67%	41%	27%	13%	62%	7%	60%
Employee	100%	88%	91%	77%	73%		81%	76%	33%	44%	77%	9%	78%
Self-employed	90%	86%	86%	73%	73%	95%		53%	40%	31%	69%	5%	76%
Business owner	94%	82%	82%	59%	35%	76%	53%		27%	38%	62%	12%	71%
Seasonal worker	67%	40%	40%	27%	27%	40%	27%	13%		20%	38%	7%	67%
ICT	94%	63%	56%	50%	31%	63%	44%	44%	27%		31%	13%	56%
Investor	92%	62%	69%	46%	62%	69%	62%	62%	23%	15%		8%	54%
Long-stay (D-type) visa holder	59%	41%	50%	36%	20%	41%	18%	53%	20%	25%	38%		59%
Asylum	46%	21%	29%	18%	27%	29%	24%	24%	7%	13%	15%	9%	61%
Victim of trafficking	83%	78%	74%	55%	53%	78%	62%	71%	27%	38%	69%	14%	

Pozn.: Tabuľku je potrebné čítať ako zmenu z jedného druhu statusu na iný (zl'ava doprava). Podiel je vypočítaný ako počet zákonných možností z celkového počtu členských štátov s existujúcim statusom. To napríklad znamená, že 60 % všetkých členských štátov, ktoré udeľujú pobyt na účel zlúčenia rodiny a vysokoškolského zamestnania, umožňuje zmeny účelu pobytu zo zlúčenia rodiny na vysokoškolské zamestnanie (absolútne čísla sú uvedené v tabuľke A2.1).

Príloha č. 3 Prehľad kritérií prijímania

Tabuľka A3.1 Prehľad spoločných kritérií prijímania

Status	Spoločné kritériá	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	EE	EL	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	NL	PL	SE	SI	SK	UK ¹³⁵
Zlúčenie rodiny	Zdravotné poistenie	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓ ¹³⁶	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	
	Dostatok finančných prostriedkov	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Výpis z registra trestov	✓	✓		✓	✓				✓	✓						✓	✓	✓	✓				✓	
	Miesto pobytu	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓
	Poplatok		✓			✓		✓		✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
Štúdium	Zdravotné poistenie	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
	Dostatok finančných prostriedkov	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Výpis z registra trestov	✓	✓		✓	✓			✓	✓ ¹³⁷	✓						✓	✓	✓	✓				✓ ¹³⁸	
	Miesto pobytu	✓	✓	✓	✓	✓		✓				✓		✓		✓	✓	✓	✓		✓ ¹³⁹			✓	
	Poplatok		✓		✓	✓		✓		✓	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
Vedecký výskum	Zdravotné poistenie		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓			✓	
	Dostatok finančných prostriedkov			✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓			✓	
	Výpis z registra trestov	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
	Miesto pobytu	✓	✓	✓				✓			✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓						
	Poplatok		✓			✓		✓		✓	✓		✓	✓	✓ ¹⁴⁰	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
Držiteľ modrej karty	Zdravotné poistenie	✓	✓				✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Dostatok finančných prostriedkov	✓	✓			✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Výpis z registra trestov	✓	✓	✓		✓			✓	✓	✓					✓	✓	✓	✓	✓				✓	
	Miesto pobytu	✓	✓			✓		✓			✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓					✓	
	Poplatok		✓			✓		✓		✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	
Vysokokval. zamestnanie	Zdravotné poistenie	✓	✓		✓		✓		✓	✓		✓				✓			✓	✓					
	Dostatok finančných prostriedkov	✓	✓				✓			✓	✓	✓			✓	✓			✓	✓					✓
	Výpis z registra trestov	✓	✓		✓				✓	✓	✓					✓			✓	✓					
	Miesto pobytu	✓	✓		✓							✓				✓			✓						

¹³⁵ Spojené kráľovstvo v súčasnosti vyžaduje výpis z registra trestov pre žiadosti vlastníka podniku (Tier 1 - podnikateľ) a investor (Tier 1 - investor). Táto cesta sa používa na riadenie požiadavok. Žiadatelia vo všetkých kategóriách musia vo svojej žiadosti deklarovať všetky zápisy v registri trestov a ministerstvo vnútra vykoná vlastnú kontrolu. Spojené kráľovstvo nevyžaduje zdravotné poistenie avšak vyžaduje od všetkých migrantov, žiadajúcich o víza na dlhšie ako šesť mesiacov, aby platili zdravotnú imigračnú daň do systému národného zdravotníctva.

¹³⁶ V Írsku nie je zdravotné poistenie všeobecnou požiadavkou pre tento status. Z tohto pravidla existuje výnimka pre staršie osoby závislé na garantovi.

¹³⁷ Pre víza na viac než šesť mesiacov

¹³⁸ Okrem žiakov stredných škôl

¹³⁹ S výnimkami

¹⁴⁰ Zahŕňa žiadosť a registračný poplatok

Status	Spoločné kritériá	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	EE	EL	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	NL	PL	SE	SI	SK	UK ¹³⁵
	Poplatok		✓							✓	✓				✓ ¹⁴¹	✓			✓	✓					✓
Zamestnanie	Zdravotné poistenie	✓	✓		✓		✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				
	Dostatok finančných prostriedkov	✓	✓				✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Výpis z registra trestov	✓	✓		✓	✓				✓	✓					✓	✓	✓	✓	✓				✓	
	Miesto pobytu	✓	✓		✓	✓		✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓			✓	
	Poplatok		✓			✓		✓		✓	✓		✓	✓	✓ ¹⁴²	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
SZČO	Zdravotné poistenie	✓	✓			✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓				✓	
	Dostatok finančných prostriedkov	✓	✓ ¹⁴³			✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓		✓	
	Výpis z registra trestov	✓	✓			✓				✓	✓	✓			✓	✓		✓	✓	✓				✓	
	Miesto pobytu	✓	✓	✓		✓		✓				✓		✓		✓		✓	✓					✓	
	Poplatok		✓			✓		✓		✓			✓	✓	✓ ¹⁴⁴			✓	✓	✓		✓		✓	
Vlastník podniku	Zdravotné poistenie			✓		✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓		✓	✓		✓		✓			✓	
	Dostatok finančných prostriedkov			✓		✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓			✓	✓
	Výpis z registra trestov					✓				✓		✓			✓		✓		✓					✓	✓
	Miesto pobytu			✓		✓		✓				✓		✓			✓		✓		✓			✓	
	Poplatok					✓		✓		✓			✓	✓			✓		✓		✓			✓	✓
Sezónna práca	Zdravotné poistenie				✓		✓					✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓			✓		
	Dostatok finančných prostriedkov						✓					✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓				✓	
	Výpis z registra trestov				✓	✓				✓									✓	✓				✓	
	Miesto pobytu				✓	✓				✓		✓		✓			✓		✓					✓	
	Poplatok					✓				✓			✓	✓		✓	✓		✓	✓				✓	
ICT	Zdravotné poistenie	✓					✓		✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓		✓		✓				
	Dostatok finančných prostriedkov	✓					✓			✓		✓	✓		✓		✓		✓		✓			✓	✓
	Výpis z registra trestov	✓				✓				✓									✓					✓	
	Miesto pobytu	✓				✓					✓				✓	✓	✓		✓		✓			✓	
	Poplatok					✓				✓			✓		✓ ¹⁴⁵	✓	✓		✓		✓			✓	✓
Investor	Zdravotné poistenie									✓		✓	✓	✓					✓	✓					
	Dostatok finančných prostriedkov									✓		✓	✓	✓					✓	✓					✓
	Výpis z registra trestov									✓		✓			✓	✓			✓	✓					✓

¹⁴¹ Zahŕňa žiadosť a registračný poplatok

¹⁴² Zahŕňa žiadosť a registračný poplatok

¹⁴³ V Belgicku, napriek tomu, že žiadateľ musí preukázať "dostatočný" príjem, nie je zákonom stanovená hranica

¹⁴⁴ Zahŕňa žiadosť a registračný poplatok

¹⁴⁵ Zahŕňa žiadosť a registračný poplatok

Status	Spoločné kritériá	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	EE	EL	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	NL	PL	SE	SI	SK	UK ¹³⁵
	Miesto pobytu											✓		✓		✓			✓						
	Poplatok									✓			✓	✓	✓ ¹⁴⁶	✓			✓	✓					✓
Držiteľ dlhodob. víza (typu D)	Zdravotné poistenie	✓				✓	✓	✓		✓		✓		✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Dostatok finančných prostriedkov	✓				✓	✓	✓		✓		✓		✓			✓		✓	✓	✓ ¹⁴⁷	✓	✓	✓	
	Výpis z registra trestov					✓				✓			✓			✓				✓	✓ ¹⁴⁸				
	Miesto pobytu					✓		✓				✓		✓		✓	✓		✓	✓	✓ ¹⁴⁹			✓	
	Poplatok					✓		✓		✓			✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓ ¹⁵⁰	✓		✓	

Pozn.: svetlosivá farba znamená, že v členskom štáte neexistuje príslušný migračný status.

¹⁴⁶ Zahŕňa žiadosť a registračný poplatok

¹⁴⁷ S výnimkami

¹⁴⁸ S výnimkami

¹⁴⁹ S výnimkami

¹⁵⁰ S výnimkami

Príloha č. 4 Štatistiky

Tabuľka A4.1 Všetky platné povolenia na pobyt podľa dôvodu k 31. decembru a podiel povolení vydaných v členských štátoch podľa účelu/dôvodov (2010 – 2014)

Členský štát	Dôvod / Účel	Počet platných povolení na pobyt					Podiel zo všetkých povolení vydaných v členských štátoch podľa účelu/dôvodov, %				
		2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Rakúsko	Štúdium	13,810	15,283	16,955	17,960	19,538	3%	3%	3%	4%	5%
	Zlúčenie rodiny	61,577	68,059	75,054	77,124	72,018	13%	14%	15%	17%	17%
	Iné	382,090	387,515	395,161	348,981	329,813	83%	81%	80%	77%	77%
	Utečenec	:	0	:	:	:	:	0%	:	:	:
	Zárobková činnosť	5,630	6,240	6,001	6,345	6,554	1%	1%	1%	1%	2%
	Doplňková ochrana	:	0	:	:	:	:	0%	:	:	:
	Spolu	463,107	477,097	493,171	450,410	427,923					
Belgicko	Štúdium	10,929	10,698	11,023	11,541	12,104	3%	3%	3%	3%	3%
	Zlúčenie rodiny	160,286	173,994	178,169	182,672	193,521	49%	51%	52%	54%	55%
	Iné	112,455	111,496	100,478	91,421	86,078	35%	33%	30%	27%	24%
	Utečenec	11,192	14,199	16,634	18,533	23,044	3%	4%	5%	5%	7%
	Zárobková činnosť	27,596	28,484	28,572	27,956	28,565	8%	8%	8%	8%	8%
	Doplňková ochrana	2,516	3,420	4,813	6,944	8,343	1%	1%	1%	2%	2%
	Spolu	324,974	342,291	339,689	339,067	351,655					
Bulharsko	Štúdium	4,692	4,629	4,988	4,464	3,855	33%	33%	30%	24%	10%
	Zlúčenie rodiny	4,560	4,885	5,413	5,830	13,389	32%	35%	32%	31%	34%
	Iné	4,707	3,898	5,650	7,575	21,817	33%	28%	34%	41%	55%
	Utečenec	:	0	0	0	0	:	0%	0%	0%	0%
	Zárobková činnosť	282	746	694	734	608	2%	5%	4%	4%	2%
	Doplňková ochrana	:	0	0	0	0	:	0%	0%	0%	0%
	Spolu	14,241	14,158	16,745	18,603	39,669					
Chorvátsko	Štúdium	:	:	:	348	593	:	:	:	3%	5%
	Zlúčenie rodiny	:	:	:	8,174	8,349	:	:	:	67%	73%

Členský štát	Dôvod / Účel	Počet platných povolení na pobyt					Podiel zo všetkých povolení vydaných v členských štátoch podľa účelu/dôvodov, %				
		2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	Iné	:	:	:	992	664	:	:	:	8%	6%
	Utečenec	:	:	:	32	15	:	:	:	0%	0%
	Zárobková činnosť	:	:	:	2,680	1,816	:	:	:	22%	16%
	Doplňková ochrana	:	:	:	33	11	:	:	:	0%	0%
	Spolu	:	:	:	12,259	11,448					
Cyprus	Štúdium	16,907	14,923	:	3,352	2,943	15%	13%	:	6%	6%
	Zlúčenie rodiny	2,888	6,819	:	8,027	13,118	3%	6%	:	14%	28%
	Iné	19,844	10,682	:	10,222	5,469	18%	9%	:	18%	12%
	Utečenec	:	0	:	0	197	:	0%	:	0%	0%
	Zárobková činnosť	72,309	80,387	:	34,527	24,201	65%	71%	:	62%	51%
	Doplňková ochrana	:	0	:	0	1,147	:	0%	:	0%	2%
	Spolu	111,948	112,811	:	56,128	47,075					
Česká republika	Štúdium	8,330	9,807	11,006	13,573	15,596	3%	3%	4%	5%	6%
	Zlúčenie rodiny	88,005	90,156	90,423	95,229	96,887	33%	32%	35%	35%	35%
	Iné	74,798	79,642	90,683	103,410	108,222	28%	28%	35%	38%	39%
	Utečenec	:	1,637	1,137	1,507	1,498	:	1%	0%	1%	1%
	Zárobková činnosť	95,663	101,064	67,697	60,514	57,500	36%	36%	26%	22%	20%
	Doplňková ochrana	:	592	634	842	1,059	:	0%	0%	0%	0%
	Spolu	266,796	282,898	261,580	275,075	280,762					
Estónsko	Štúdium	528	602	759	649	1,373	0%	0%	0%	0%	1%
	Zlúčenie rodiny	5,889	6,386	6,499	6,610	7,018	3%	3%	3%	3%	4%
	Iné	200,129	195,658	191,528	188,163	183,800	96%	95%	95%	95%	94%
	Utečenec	21	27	39	45	58	0%	0%	0%	0%	0%
	Zárobková činnosť	2,486	3,255	3,059	2,387	2,693	1%	2%	2%	1%	1%
	Doplňková	6	10	11	11	9	0%	0%	0%	0%	0%

Členský štát	Dôvod / Účel	Počet platných povolení na pobyt					Podiel zo všetkých povolení vydaných v členských štátoch podľa účelu/dôvodov, %				
		2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	ochrana										
	Spolu	209,059	205,938	201,895	197,865	194,951					
Fínsko	Štúdium	7,730	2,284	2,830	9,643	9,664	6%	2%	2%	15%	11%
	Zlúčenie rodiny	55,254	959	1,154	33,951	36,459	45%	1%	1%	54%	40%
	Iné	48,567	114,689	118,947	4,594	30,553	40%	96%	96%	7%	33%
	Utečenec	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
	Zárobková činnosť	10,557	1,147	1,365	15,046	15,251	9%	1%	1%	24%	17%
	Doplňková ochrana	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
	Spolu	122,108	119,079	124,296	63,234	91,927					
	Štúdium	110,075	143,211	144,549	145,352	145,377	5%	6%	6%	6%	6%
Francúzsko	Zlúčenie rodiny	909,824	933,042	961,762	984,234	1,023,458	40%	39%	39%	39%	40%
	Iné	1,079,668	1,080,364	1,117,797	1,156,023	1,169,484	47%	46%	46%	46%	45%
	Utečenec	108,996	113,588	120,613	126,433	133,316	5%	5%	5%	5%	5%
	Zárobková činnosť	80,681	86,782	91,882	90,602	94,419	4%	4%	4%	4%	4%
	Doplňková ochrana	4,802	6,014	7,823	9,635	11,135	0%	0%	0%	0%	0%
	Spolu	2,294,046	2,363,001	2,444,426	2,512,279	2,577,189					
	Štúdium	118,356	104,820	115,692	126,563	141,063	3%	3%	3%	4%	4%
Nemecko	Zlúčenie rodiny	1,368,389	1,460,107	1,523,286	1,494,354	1,535,898	37%	40%	41%	42%	42%
	Iné	2,066,771	1,931,763	1,886,840	1,681,905	1,666,002	55%	52%	50%	47%	46%
	Utečenec	95,209	95,822	100,406	106,779	143,623	3%	3%	3%	3%	4%
	Zárobková činnosť	69,792	73,731	84,985	90,455	102,104	2%	2%	2%	3%	3%
	Doplňková ochrana	25,414	25,911	34,397	42,888	35,117	1%	1%	1%	1%	1%
	Spolu	3,743,931	3,692,154	3,745,606	3,542,944	3,623,807					
	Štúdium	6,422	7,210	7,199	7,595	:	1%	1%	1%	1%	:
Grécko	Zlúčenie rodiny	237,341	258,971	230,920	243,317	:	45%	47%	48%	48%	:
	Iné	92,907	93,689	136,795	159,778	:	18%	17%	28%	31%	:

Členský štát	Dôvod / Účel	Počet platných povolení na pobyt					Podiel zo všetkých povolení vydaných v členských štátoch podľa účelu/dôvodov, %				
		2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	Utečenec	:	0	0	0	:	:	0%	0%	0%	:
	Zárobková činnosť	187,545	189,734	110,405	99,079	:	36%	35%	23%	19%	:
	Doplňková ochrana	:	0	0	0	:	:	0%	0%	0%	:
	Spolu	524,215	549,604	485,319	509,769	:					
Maďarsko	Štúdium	8,346	8,352	8,454	4,045	10,522	9%	9%	11%	6%	26%
	Zlúčenie rodiny	18,113	18,862	17,044	17,225	9,102	20%	21%	22%	26%	23%
	Iné	47,006	45,825	35,236	39,903	20,350	52%	51%	46%	60%	51%
	Utečenec	1,806	1,521	1,528	0	0	2%	2%	2%	0%	0%
	Zárobková činnosť	15,818	15,512	14,246	5,206	111	17%	17%	18%	8%	0%
	Doplňková ochrana	0	369	715	0	0	0%	0%	1%	0%	0%
	Spolu	91,089	90,441	77,223	66,379	40,085					
Írsko	Štúdium	36,798	35,493	35,028	38,959	41,225	28%	28%	29%	36%	39%
	Zlúčenie rodiny	20,085	21,906	22,836	22,451	23,134	15%	17%	19%	21%	22%
	Iné	39,513	38,724	39,929	28,708	24,213	30%	30%	33%	27%	23%
	Utečenec	3,119	2,241	1,963	971	876	2%	2%	2%	1%	1%
	Zárobková činnosť	33,682	29,693	20,461	16,256	15,831	25%	23%	17%	15%	15%
	Doplňková ochrana	35	47	64	90	290	0%	0%	0%	0%	0%
	Spolu	133,232	128,104	120,281	107,435	105,569					
Taliansko	Štúdium	39,803	49,014	50,876	52,304	53,053	1%	1%	1%	1%	1%
	Zlúčenie rodiny	1,594,841	1,400,385	1,486,457	1,971,972	2,030,432	45%	38%	39%	51%	51%
	Iné	61,635	83,409	81,597	80,124	85,959	2%	2%	2%	2%	2%
	Utečenec	16,885	18,573	20,932	18,147	20,196	0%	1%	1%	0%	1%
	Zárobková činnosť	1,783,561	2,065,527	2,109,046	1,732,543	1,720,354	51%	57%	56%	45%	44%
	Doplňková ochrana	28,861	21,393	25,705	30,407	33,265	1%	1%	1%	1%	1%

Členský štát	Dôvod / Účel	Počet platných povolení na pobyt					Podiel zo všetkých povolení vydaných v členských štátoch podľa účelu/dôvodov, %				
		2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	Spolu	3,525,586	3,638,301	3,774,613	3,885,497	3,943,259					
Lotyšsko	Štúdium	483	705	1,096	1,443	1,948	0%	0%	0%	0%	1%
	Zlúčenie rodiny	11,939	12,752	14,054	16,899	20,505	3%	3%	4%	5%	6%
	Iné	358,432	349,874	335,268	324,021	312,157	96%	96%	95%	94%	93%
	Utečenec	25	83	43	52	54	0%	0%	0%	0%	0%
	Zárobková činnosť	1,291	1,315	1,519	1,780	2,053	0%	0%	0%	1%	1%
	Doplňková ochrana	38	0	66	80	88	0%	0%	0%	0%	0%
	Spolu	372,208	364,729	352,046	344,275	336,805					
Litva	Štúdium	1,088	952	996	1,255	1,454	4%	3%	3%	4%	4%
	Zlúčenie rodiny	5,102	1,848	5,127	5,254	5,938	18%	6%	17%	17%	17%
	Iné	18,888	25,836	18,639	18,312	18,249	68%	88%	62%	58%	51%
	Utečenec	44	39	43	47	57	0%	0%	0%	0%	0%
	Zárobková činnosť	2,616	637	5,061	6,704	9,959	9%	2%	17%	21%	28%
	Doplňková ochrana	76	81	102	122	135	0%	0%	0%	0%	0%
	Spolu	27,814	29,393	29,968	31,694	35,792					
Luxembursko	Štúdium	246	439	415	446	489	1%	2%	1%	1%	2%
	Zlúčenie rodiny	13,635	15,157	16,332	16,441	17,635	59%	59%	59%	55%	55%
	Iné	2,921	3,952	5,583	7,215	7,650	13%	15%	20%	24%	24%
	Utečenec	386	567	752	937	1,125	2%	2%	3%	3%	4%
	Zárobková činnosť	5,737	5,600	4,828	4,834	4,937	25%	22%	17%	16%	16%
	Doplňková ochrana	0	0	0	0	0	0%	0%	0%	0%	0%
	Spolu	22,925	25,715	27,910	29,873	31,836					
Malta	Štúdium	367	382	425	1,779	2,911	7%	7%	6%	18%	21%
	Zlúčenie rodiny	531	464	334	3,112	3,501	11%	8%	5%	32%	25%
	Iné	2,004	2,306	3,113	1,795	2,798	40%	40%	47%	18%	20%
	Utečenec	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:

Členský štát	Dôvod / Účel	Počet platných povolení na pobyt					Podiel zo všetkých povolení vydaných v členských štátoch podľa účelu/dôvodu, %				
		2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	Zárobková činnosť	2,065	2,631	2,757	3,130	4,588	42%	45%	42%	32%	33%
	Doplňková ochrana	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
	Spolu	4,967	5,783	6,629	9,816	13,798					
Holandsko	Štúdium	17,841	17,960	18,340	21,220	:	5%	6%	6%	6%	:
	Zlúčenie rodiny	159,551	164,392	150,408	144,184	:	43%	51%	50%	41%	:
	Iné	133,495	72,268	63,045	101,258	:	36%	22%	21%	29%	:
	Utečenec	:	0	0	0	:	:	0%	0%	0%	:
	Zárobková činnosť	26,176	28,782	31,264	32,820	:	7%	9%	10%	9%	:
	Doplňková ochrana	33,459	37,886	36,884	51,062	:	9%	12%	12%	15%	:
	Spolu	370,522	321,288	299,941	350,544	:					
Poľsko	Štúdium	12,901	8,080	13,478	22,094	30,701	10%	6%	6%	7%	8%
	Zlúčenie rodiny	61,464	27,608	43,007	30,431	34,781	47%	19%	19%	10%	10%
	Iné	23,614	42,910	34,155	129,252	144,710	18%	30%	15%	41%	40%
	Utečenec	988	1,323	850	1,232	1,452	1%	1%	0%	0%	0%
	Zárobková činnosť	27,090	62,229	133,162	130,421	150,233	21%	43%	59%	41%	41%
	Doplňková ochrana	4,829	2,726	2,369	2,906	2,775	4%	2%	1%	1%	1%
	Spolu	130,886	144,876	227,021	316,336	364,652					
Portugalsko	Štúdium	5,687	6,373	9,938	11,330	10,039	2%	2%	3%	4%	3%
	Zlúčenie rodiny	19,955	18,840	27,380	37,024	49,191	6%	6%	9%	12%	17%
	Iné	298,825	290,240	262,686	220,060	193,692	87%	88%	83%	73%	66%
	Utečenec	184	241	318	332	253	0%	0%	0%	0%	0%
	Zárobková činnosť	17,571	13,404	15,888	31,616	41,001	5%	4%	5%	11%	14%
	Doplňková ochrana	161	227	322	440	577	0%	0%	0%	0%	0%
	Spolu	342,383	329,325	316,532	300,802	294,753					

Členský štát	Dôvod / Účel	Počet platných povolení na pobyt					Podiel zo všetkých povolení vydaných v členských štátoch podľa účelu/dôvodu, %				
		2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Rumunsko	Štúdium	11,808	12,368	11,090	11,755	11,620	20%	20%	21%	21%	20%
	Zlúčenie rodiny	27,526	28,369	23,888	24,020	26,441	46%	47%	45%	43%	46%
	Iné	13,412	13,155	12,754	13,270	11,855	22%	22%	24%	24%	21%
	Utečenec	147	212	697	970	1,252	0%	0%	1%	2%	2%
	Zárobková činnosť	7,485	6,592	5,009	4,814	5,415	12%	11%	9%	9%	9%
	Doplňková ochrana	24	34	210	690	934	0%	0%	0%	1%	2%
	Spolu	60,402	60,730	53,648	55,519	57,517					
Slovenská republika	Štúdium	735	900	1,039	1,556	2,294	3%	4%	4%	6%	8%
	Zlúčenie rodiny	5,959	7,122	8,991	9,056	10,276	25%	30%	36%	36%	36%
	Iné	9,396	7,531	8,061	6,387	7,656	40%	32%	32%	26%	27%
	Utečenec	115	104	150	147	155	0%	0%	1%	1%	1%
	Zárobková činnosť	7,202	7,543	6,290	7,487	7,989	31%	32%	25%	30%	28%
	Doplňková ochrana	183	225	301	231	241	1%	1%	1%	1%	1%
	Spolu	23,590	23,425	24,832	24,864	28,611					
Slovinsko	Štúdium	1,290	1,722	1,678	1,892	1,220	2%	2%	2%	2%	1%
	Zlúčenie rodiny	12,095	13,018	11,346	13,237	12,808	14%	15%	14%	13%	14%
	Iné	41,893	46,927	48,625	66,967	68,481	49%	53%	60%	68%	73%
	Utečenec	70	80	95	117	148	0%	0%	0%	0%	0%
	Zárobková činnosť	30,417	26,573	19,723	16,327	11,322	35%	30%	24%	17%	12%
	Doplňková ochrana	22	63	66	72	78	0%	0%	0%	0%	0%
	Spolu	85,787	88,383	81,533	98,612	94,057					
Španielsko	Štúdium	44,582	49,359	40,455	42,228	46,461	2%	2%	1%	2%	2%
	Zlúčenie rodiny	817,022	924,811	974,195	979,951	965,354	30%	33%	35%	36%	37%
	Iné	1,311,475	1,335,500	1,367,298	1,379,202	1,347,920	49%	48%	49%	51%	52%
	Utečenec	5,787	6,783	7,310	7,323	8,405	0%	0%	0%	0%	0%
	Zárobková	503,622	480,307	410,743	296,440	245,532	19%	17%	15%	11%	9%

Členský štát	Dôvod / Účel	Počet platných povolení na pobyt					Podiel zo všetkých povolení vydaných v členských štátoch podľa účelu/dôvodov, %				
		2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	činnosť										
	Doplnková ochrana	0	0	0	0	0	0%	0%	0%	0%	0%
	Spolu	2,682,488	2,796,760	2,800,001	2,705,144	2,613,672					
Švédsko	Štúdium	26,549	19,474	16,261	12,592	14,135	9%	6%	5%	4%	4%
	Zlúčenie rodiny	160,871	171,084	183,630	189,123	204,886	52%	53%	55%	54%	53%
	Iné	18,330	17,711	15,174	14,855	8,934	6%	6%	5%	4%	2%
	Utečenec	12,633	14,848	19,055	26,599	37,479	4%	5%	6%	8%	10%
	Zárobková činnosť	14,522	20,620	25,930	25,496	26,229	5%	6%	8%	7%	7%
	Doplnková ochrana	79,090	76,538	73,119	80,730	96,711	25%	24%	22%	23%	25%
	Spolu	311,995	320,275	333,169	349,395	388,374					
Spojené kráľovstvo	Štúdium	:	:	540,463	538,701	513,294	:	:	33%	35%	34%
	Zlúčenie rodiny	:	:	501,705	492,478	503,225	:	:	31%	32%	33%
	Iné	:	:	115,834	122,371	121,073	:	:	7%	8%	8%
	Utečenec	:	:	26,840	22,856	26,366	:	:	2%	1%	2%
	Zárobková činnosť	:	:	444,829	370,845	344,667	:	:	27%	24%	23%
	Doplnková ochrana	:	:	651	407	382	:	:	0%	0%	0%
	Spolu	:	:	1,630,322	1,547,658	1,509,007					
EÚ 28	Štúdium	506,303	525,116	1,065,087	1,104,639	1,093,472	3%	3%	6%	6%	6%
	Zlúčenie rodiny	5,733,979	5,708,397	6,460,944	7,112,380	6,917,324	35%	33%	34%	39%	39%
	Iné	6,824,909	6,877,082	7,046,070	6,544,737	5,977,599	41%	40%	37%	35%	34%
	Utečenec	256,068	269,503	316,576	333,059	399,569	2%	2%	2%	2%	2%
	Zárobková činnosť	3,043,055	3,347,973	3,649,431	3,117,044	2,923,932	18%	20%	19%	17%	16%
	Doplnková ochrana	179,516	175,536	188,252	227,590	192,297	1%	1%	1%	1%	1%
	Spolu	16,543,830	17,127,735	18,954,151	18,439,449	17,753,707					

Zdroj: Eurostat (migr_resvalid), údaje stiahnuté 21. marca 2016

Tabuľka A4.2 Počet a podiel žiadateľov o medzinárodnú ochranu (2010 – 2015)

Členský štát	Počet žiadostí						Podiel žiadostí v rámci EÚ-28, %					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EÚ-28	259,400	309,040	335,290	431,090	626,960	1,321,600						
Rakúsko	11,045	14,420	17,415	17,500	28,035	88,160	4.3%	4.7%	5.2%	4.1%	4.5%	6.7%
Belgicko	26,080	31,910	28,075	21,030	22,710	44,660	10.1%	10.3%	8.4%	4.9%	3.6%	3.4%
Bulharsko	1,025	890	1,385	7,145	11,080	20,365	0.4%	0.3%	0.4%	1.7%	1.8%	1.5%
Chorvátsko	:	:	:	1,075	450	210	:	:	:	0.2%	0.1%	0.0%
Cyprus	2,875	1,770	1,635	1,255	1,745	2,265	1.1%	0.6%	0.5%	0.3%	0.3%	0.2%
Česká republika	775	750	740	695	1,145	1,515	0.3%	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%	0.1%
Estónsko	35	65	75	95	155	230	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Fínsko	3,085	2,915	3,095	3,210	3,620	32,345	1.2%	0.9%	0.9%	0.7%	0.6%	2.4%
Francúzsko	52,725	57,330	61,440	66,265	64,310	75,750	20.3%	18.6%	18.3%	15.4%	10.3%	5.7%
Nemecko	48,475	53,235	77,485	126,705	202,645	476,510	18.7%	17.2%	23.1%	29.4%	32.3%	36.1%
Grécko	10,275	9,310	9,575	8,225	9,430	13,205	4.0%	3.0%	2.9%	1.9%	1.5%	1.0%
Maďarsko	2,095	1,690	2,155	18,895	42,775	177,135	0.8%	0.5%	0.6%	4.4%	6.8%	13.4%
Írsko	1,935	1,290	955	945	1,450	3,275	0.7%	0.4%	0.3%	0.2%	0.2%	0.2%
Taliano	10,000	40,315	17,335	26,620	64,625	84,085	3.9%	13.0%	5.2%	6.2%	10.3%	6.4%
Lotyšsko	65	340	205	195	375	330	0.0%	0.1%	0.1%	0.0%	0.1%	0.0%
Litva	495	525	645	400	440	315	0.2%	0.2%	0.2%	0.1%	0.1%	0.0%
Luxembursko	780	2,150	2,050	1,070	1,150	2,505	0.3%	0.7%	0.6%	0.2%	0.2%	0.2%
Malta	175	1,890	2,080	2,245	1,350	1,845	0.1%	0.6%	0.6%	0.5%	0.2%	0.1%
Holandsko	15,100	14,590	13,095	13,060	24,495	44,970	5.8%	4.7%	3.9%	3.0%	3.9%	3.4%
Poľsko	6,540	6,885	10,750	15,240	8,020	12,190	2.5%	2.2%	3.2%	3.5%	1.3%	0.9%
Portugalsko	155	275	295	500	440	895	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%
Rumunsko	885	1,720	2,510	1,495	1,545	1,260	0.3%	0.6%	0.7%	0.3%	0.2%	0.1%
Slovenská republika	540	490	730	440	330	330	0.2%	0.2%	0.2%	0.1%	0.1%	0.0%
Slovinsko	240	355	295	270	385	275	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.0%
Španielsko	2,740	3,420	2,565	4,485	5,615	14,780	1.1%	1.1%	0.8%	1.0%	0.9%	1.1%
Švédsko	31,850	29,650	43,855	54,270	81,180	162,450	12.3%	9.6%	13.1%	12.6%	12.9%	12.3%
Spojené kráľovstvo	24,335	26,915	28,800	30,585	32,785	38,800	9.4%	8.7%	8.6%	7.1%	5.2%	2.9%

Zdroj: Eurostat (migr_asyappctza), údaje stiahnuté 22. marca 2016

Tabuľka A4.3 Počet a podiel vydaných modrých kariet EÚ (2012 – 2014)

Členský štát	Počet			Podiel z celkového počtu v EÚ, %		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
EÚ celkovo	3,664	12,964	13,852			
Rakúsko	124	108	128	3.4%	0.8%	0.9%
Belgicko	0	5	19	0.0%	0.0%	0.1%
Bulharsko	15	14	21	0.4%	0.1%	0.2%
Chorvátsko	:	10	7	:	0.1%	0.1%
Cyprus	0	0	0	0.0%	0.0%	0.0%
Česká republika	62	72	104	1.7%	0.6%	0.8%
Estónsko	16	12	15	0.4%	0.1%	0.1%
Fínsko	2	5	3	0.1%	0.0%	0.0%
Francúzsko	126	371	597	3.4%	2.9%	4.3%
Nemecko	2,584	11,580	12,108	70.5%	89.3%	87.4%
Grécko	0	:	:	0.0%	:	:
Maďarsko	1	4	5	0.0%	0.0%	0.0%
Taliansko	6	87	165	0.2%	0.7%	1.2%
Lotyšsko	17	10	32	0.5%	0.1%	0.2%
Litva	:	26	92	:	0.2%	0.7%
Luxembursko	183	236	262	5.0%	1.8%	1.9%
Malta	0	4	2	0.0%	0.0%	0.0%
Holandsko	1	3	0	0.0%	0.0%	0.0%
Poľsko	2	16	46	0.1%	0.1%	0.3%
Portugalsko	2	4	3	0.1%	0.0%	0.0%
Rumunsko	46	71	190	1.3%	0.5%	1.4%
Slovinsko	9	3	8	0.2%	0.0%	0.1%
Slovenská republika	7	8	6	0.2%	0.1%	0.0%
Španielsko	461	313	39	12.6%	2.4%	0.3%
Švédsko	0	2	0	0.0%	0.0%	0.0%

Zdroj: Eurostat (migr_resbc1), údaje stiahnuté 22. marca 2016

Tabuľka A4.4 Vydané povolenia na zamestnanie kvalifikovaným a vysokokvalifikovaným zamestnancom (2010 – 2015)

Členský štát	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Poznámky
Rakúsko	610	826	1,077	1,177	1,081		
Belgicko	7,884	8,291	8,643	8,638	8,353		
Bulharsko	NA	2	15	25	45		
Chorvátsko	290	808	1,195	1,089	454		
Cyprus	1,915	1,713	1,804	1,296	1,461		
Nemecko	NI	NI	50,409	42,180	43,531		Uvádzané kategórie zahŕňajú: povolenia pre kvalifikovaných pracovníkov, kvalifikovaných pracovníkov, ktorých vyhostenie bolo odložené, kvalifikovaných pracovníkov hľadajúcich prácu, SZČO, odborníkov, povolenia na usídlenie pre absolventov nemeckých univerzít a vysokokvalifikované osoby.
Estónsko	941	1,430	835	863	1,237		Údaje o povoleniach na pobyt vydané na účely zamestnania, ktoré zahŕňajú tieto kategórie migrantov: zamestnanci, vysokokvalifikovaní pracovníci, ICT, držiteľia Modrej karty EÚ, výskumníci
Fínsko	NA	883	747	991	1,153		
Írsko	7,714	5,200	4,007	3,863	5,495	7,253	Vydané povolenia na zamestnanie
Lotyšsko	115	97	106	82	122		
Litva	1,808	3,327	4,627	5,036	5,382		Len kvalifikovaní pracovníci
Luxembursko	128	186	45	2	Nie je dostupné (tento typ povolenia už neexistuje)		
Poľsko	14,962	16,609	16,268	13,726	18,023	32,147	Údaje zahŕňajú počet pracovných povolení vydaných manažérom, poradcom, expertom a kvalifikovaným pracovníkom. Cudzinci, ktorí nepotrebujú pracovné povolenie na výkon pracovnej činnosti, sem nie sú zahrnutí, v dôsledku čoho sú uvedené údaje podhodnotené.
Spojené kráľovstvo	68,190	66,432	68,104	79,982	90,697		Víza v rámci 2. úrovne (kategória víz pre kvalifikovaných migrantov s pracovnou ponukou) sú víza pre kvalifikovaných pracovníkov, t. j. 2. úroveň – všeobecní zamestnanci, 2. úroveň – cirkevní zamestnanci, 2. úroveň – športovci a ICT. Údaje sa týkajú víz vydaných mimo územia krajiny. Údaje zahŕňajú hlavných žiadateľov a závislé osoby.

Zdroj: národné správy

Francúzsko nie je v tejto tabuľke uvedené napriek tomu, že (vysoko)kvalifikovaným pracovníkom sa vydávajú rôzne druhy povolení na pobyt („Modrá karta EÚ“, „zamestnanec“, „dočasný zamestnanec“, „zručnosti a talent“, „zamestnanec s poverením“ a „vedec – výskumník“). Je skutočne ťažké určiť úroveň kvalifikácie pri určitých kategóriách, ktoré spĺňajú jednotlivé kritériá, keďže jednotlivé povolenia na pobyt sa nevydávajú na tento jediný účel a v rámci systému AGDREF (Systém vybavovania žiadostí cudzincov vo Francúzsku) (Application de gestion des dossiers des ressortissants étrangers en France) nie sú tieto kritériá povinné pri registrácii žiadosti o povolenie na pobyt.

Tabuľka A4.5 Celkový počet obetí obchodovania s ľuďmi (zistených a predpokladaných) podľa poskytnutej pomoci a ochrany: povolenie na pobyt na základe Smernice 2004/81 a iné udelené povolenia na pobyt (2010 – 2012)

Členský štát	2010	2011	2012
Belgicko	110	73	110
Chorvátsko	1	1	2
Cyprus	52	40	37
Česká republika	13	1	15
Estónsko	NI	0	0
Fínsko	0	2	22
Francúzsko	139	184	196
Nemecko	36	19	23
Grécko	88	75	74
Maďarsko	0	0	0
Írsko	52	42	17
Taliansko	NI	NI	1,038
Lotyšsko	0	0	0
Litva	0	0	0
Luxembursko	0	0	0

Členský štát	2010	2011	2012
Malta	0	0	0
Holandsko	372	417	400
Poľsko	0	5	17
Slovensko	0	0	0
Slovinsko	1	2	2
Španielsko*		22	96

Zdroj: Eurostat (2015) Obchodovanie s ľuďmi, tabuľka A12: Počet obetí (identifikovaných a predpokladaných) podľa druhu poskytnutej pomoci a ochrany: povolenia na pobyt na základe Smernice č. 2004/81, ako aj iné udelené povolenia na pobyt ES*: vnútroštátne údaje

FR: tieto údaje zahŕňajú prvé a ďalšie povolenie na pobyt udelené týmto obetiam. Upozorňujeme na to, že údaje z francúzskeho ministerstva vnútra sú mierne odlišné.

Tabuľka A4.6 Počet zmien statusu podľa účelu pobytu (2010 – 2014)

		Na	AT	BE	BG	HR	CY	CZ	EE	FI	FR	DE	EL	HU	IE	IT	LV	LT	LU	MT	NL	PL	PT	RO	SI	SK	ES	SE	UK
2010	Spolu		287	422	:	:	:	4,763	236	2,156	67,626	22,504	32,003	1,616	6,786	3,563	661	212	103	410	:	13,718	38,755	673	625	196	469,014	498	52,434
	Ziúčenie rodiny	Spolu	6	1	:	:	:	671	133	282	29,165	2,886	9,548	298	128	975	523	48	23	70	:	1,605	0	68	73	26	16,092	92	2,049
		Š	0	0	:	:	:	73	0	15	98	166	121	34	45	61	3	10	9	3	:	543	0	17	18	5	86	7	109
		ZČ	2	1	:	:	:	170	20	54	630	207	890	221	41	695	15	29	10	11	:	1,042	0	31	54	14	4,427	48	111
		Iné	4	0	:	:	:	428	113	213	28,437	2,513	8,537	43	42	219	505	9	4	56	:	20	0	20	1	7	11,579	37	1,829
		Spolu	178	403	:	:	:	647	37	845	14,017	9,884	636	526	1,803	126	5	57	2	32	:	2,710	388	281	134	22	2,529	224	45,035
	Štúdium	ZR	62	8	:	:	:	175	9	164	4,468	4,608	61	17	874	51	3	29	2	0	:	541	0	211	84	7	1,217	115	5,224
		ZČ	98	42	:	:	:	440	27	265	8,824	4,951	329	260	333	46	1	25	0	0	:	777	388	62	48	10	1,287	107	38,878
		Iné	18	353	:	:	:	32	1	416	725	325	246	249	596	29	1	3	0	32	:	1,392	0	8	2	5	25	2	933
		Spolu	62	15	:	:	:	2,540	44	319	8,508	3,828	18,279	165	3,196	577	89	99	66	179	:	428	37,299	173	371	98	413,867	172	5,166
	Zárobková činnosť	ZR	15	1	:	:	:	1,026	37	165	6,216	1,540	1,705	95	582	332	41	89	61	2	:	254	0	139	273	78	5,049	126	3,561
		Š	42	0	:	:	:	19	3	38	339	2,014	69	13	242	25	1	8	4	0	:	138	0	11	16	1	22	44	1,120
		Iné	5	14	:	:	:	1,495	4	116	1,953	274	16,505	57	2,372	220	47	2	1	177	:	36	37,299	23	82	19	408,796	2	485
		Spolu	41	3	:	:	:	905	22	710	15,396	5,906	3,540	627	1,659	1,885	44	8	12	129	:	8,975	1,068	151	47	50	36,526	10	184
	Iné	ZR	36	1	:	:	:	496	10	236	13,280	5,659	263	75	563	991	37	5	10	20	:	2,877	0	108	6	28	28,674	10	76
		Š	1	0	:	:	:	283	2	99	299	103	1,137	378	356	51	5	1	0	10	:	2,105	0	4	2	11	10	0	48
		ZČ	4	2	:	:	:	126	10	375	1,817	144	2,140	174	740	843	2	2	2	99	:	3,993	1,068	39	39	11	7,842	0	60
		Spolu	541	:	:	:	:	3,760	170	4,734	81,310	32,069	17,537	1,336	4,979	5,353	753	115	335	373	:	17,317	37,128	600	653	190	141,357	685	62,946
2011	Ziúčenie rodiny	Spolu	254	:	:	:	0	814	65	234	41,018	3,459	6,452	240	58	317	560	47	155	52	:	2,059	0	69	99	27	16,827	120	2,652
		Š	1	:	:	:	0	60	4	39	119	232	129	21	12	43	6	13	14	0	:	643	0	11	23	3	99	6	53
		ZČ	4	:	:	:	0	67	11	177	651	307	281	181	15	157	23	26	22	12	:	516	0	39	73	19	4,187	73	165
		Iné	249	:	:	:	0	687	50	18	40,248	2,920	6,042	38	31	117	531	8	119	40	:	900	0	19	3	5	12,541	41	2,434
		Spolu	183	:	:	:	0	241	35	2,049	14,803	15,170	826	428	1,752	1,065	33	42	2	23	:	2,349	466	241	165	40	3,461	238	54,069
	Štúdium	ZR	61	:	:	:	0	156	12	421	4,379	6,533	52	15	941	210	23	6	2	0	:	1,453	0	185	86	13	1,770	125	5,459
		ZČ	107	:	:	:	0	59	21	1,606	9,431	8,198	339	194	376	825	3	35	0	6	:	34	466	46	78	22	1,651	107	46,894
		Iné	15	:	:	:	0	26	2	22	993	439	435	219	435	30	7	1	0	17	:	862	0	10	1	5	40	6	1,716
		Spolu	58	:	:	:	0	2,611	49	538	9,576	5,398	6,043	174	1,724	338	100	25	140	137	:	10,222	35,771	159	319	77	93,585	302	6,093
	Zárobková činnosť	ZR	11	:	:	:	0	509	38	396	6,774	2,366	978	93	377	211	42	18	42	1	:	3,681	0	125	196	63	5,320	254	3,884
		Š	40	:	:	:	0	3	5	116	334	2,645	84	21	186	15	1	3	11	2	:	5,722	0	2	11	3	18	42	1,499
		Iné	7	:	:	:	0	2,099	6	26	2,468	387	4,981	60	1,161	112	57	4	87	134	:	819	35,771	32	112	11	88,247	6	710
		Spolu	46	:	:	:	0	94	21	1,913	15,913	8,042	4,216	494	1,445	3,633	60	1	38	161	:	2,687	891	131	70	46	27,484	25	132

		Na	AT	BE	BG	HR	CY	CZ	EE	FI	FR	DE	EL	HU	IE	IT	LV	LT	LU	MT	NL	PL	PT	RO	SI	SK	ES	SE	UK
		ZR	45	:	:	:	0	80	9	234	13,918	7,624	231	58	490	929	51	1	25	16	:	40	0	78	7	34	21,926	22	36
		Š	0	:	:	:	0	10	3	76	260	147	1,610	294	223	36	3	0	0	33	:	2,374	0	3	0	3	25	1	59
		ZČ	1	:	:	:	0	4	9	1,603	1,735	271	2,375	142	732	2,668	6	0	13	112	:	273	891	50	63	9	5,533	2	37
	Spolu		595	:	0	:	:	10,870	189	3,129	86,651	27,695	54,001	1,208	4,782	6,791	654	57	941	480	:	16,764	26,162	487	614	121	148,478	2,143	51,944
	Zlúčenie rodiny	Spolu	220	:	0	:	0	1,253	66	506	44,771	3,826	12,189	245	45	955	489	12	434	25	:	3,676	0	32	75	21	23,053	1,036	1,136
		Š	3	:	0	:	0	16	7	19	109	184	159	23	9	18	6	3	12	0	:	1,637	0	6	21	2	87	13	20
		ZČ	6	:	0	:	0	230	10	135	580	261	553	173	10	646	24	7	15	3	:	2,007	0	12	48	4	4,701	109	108
		Iné	211	:	0	:	0	1,007	49	352	44,082	3,381	11,477	49	26	291	459	2	407	22	:	32	0	14	6	15	18,265	914	1,008
	Štúdium	Spolu	167	:	0	:	0	458	39	1,500	16,935	10,206	872	403	1,863	71	40	39	5	21	:	7,392	10	160	194	14	3,342	211	44,127
		ZR	69	:	0	:	0	75	14	236	4,901	3,901	64	12	980	38	22	1	4	0	:	3,864	0	99	122	5	1,716	80	4,312
		ZČ	90	:	0	:	0	253	24	1,173	11,086	5,876	258	174	356	20	8	36	1	4	:	1,042	10	42	71	7	1,561	127	38,505
		Iné	8	:	0	:	0	130	1	91	948	429	550	217	527	13	10	2	0	17	:	2,486	0	19	1	2	65	4	1,310
	Zárobková činnosť	Spolu	64	:	0	:	0	8,440	62	395	10,739	7,175	36,732	142	1,616	1,089	84	5	475	261	:	3,094	25,513	69	246	41	108,061	866	5,641
		ZR	13	:	0	:	0	838	50	251	7,633	1,531	3,029	66	310	171	28	3	54	6	:	358	0	61	158	18	4,353	325	3,528
		Š	46	:	0	:	0	38	7	104	339	2,122	108	15	218	9	0	1	11	2	:	398	0	0	6	0	12	54	1,677
		Iné	5	:	0	:	0	7,564	5	40	2,767	3,522	33,595	61	1,088	909	56	1	410	253	:	2,338	25,513	8	82	23	103,696	487	436
	Iné	Spolu	144	:	0	:	0	719	22	728	14,206	6,488	4,208	418	1,258	4,676	41	1	27	173	:	2,602	639	226	99	45	14,022	30	1,040
		ZR	141	:	0	:	0	119	16	287	12,190	6,052	228	35	543	1,001	31	1	17	15	:	806	0	107	11	29	10,693	22	982
		Š	0	:	0	:	0	487	1	21	381	128	1,809	257	203	57	3	0	0	36	:	756	0	29	0	5	7	2	33
		ZČ	3	:	0	:	0	113	5	420	1,635	308	2,171	126	512	3,618	7	0	10	122	:	1,040	639	90	88	11	3,322	6	25
2012	Spolu		145	:	0	352	:	15,056	204	2,561	94,347	27,944	23,364	829	3,902	3,250	1,035	:	712	1,999	:	7,895	26,264	280	559	417	142,359	3,239	27,192
	Zlúčenie rodiny	Spolu	2	:	0	68	:	1,699	63	313	50,110	4,173	6,497	136	50	673	555	:	367	591	:	1,318	0	36	90	68	16,080	1,865	578
		Š	0	:	0	5	:	13	1	20	134	204	208	10	19	16	13	:	1	8	:	228	0	15	23	25	122	21	26
		ZČ	0	:	0	12	:	186	8	120	701	331	215	102	16	615	17	:	20	17	:	595	0	13	66	29	3,048	107	95
		Iné	2	:	0	51	:	1,500	54	173	49,275	3,638	6,074	24	15	42	525	:	346	566	:	495	0	8	1	14	12,910	1,737	457
	Štúdium	Spolu	87	:	0	50	:	781	45	1,532	16,010	11,190	1,130	270	1,691	154	63	:	6	42	:	2,109	493	97	130	64	3,383	140	12,779
		ZR	48	:	0	24	:	94	22	279	4,428	3,947	67	9	802	45	33	:	6	11	:	559	0	67	81	20	1,597	64	5,940
		ZČ	27	:	0	8	:	409	21	1,185	10,775	6,660	267	102	464	99	14	:	0	10	:	1,242	493	25	49	42	1,682	61	6,235
		Iné	12	:	0	18	:	278	2	68	807	583	796	159	425	10	16	:	0	21	:	308	0	5	0	2	104	15	604
	Zárobková činnosť	Spolu	45	:	0	75	:	11,371	66	374	12,516	6,562	11,693	112	1,086	319	104	:	325	363	:	2,644	25,505	76	254	239	115,301	1,196	7,560
		ZR	3	:	0	58	:	589	59	257	8,936	1,601	1,658	44	211	99	33	:	29	47	:	774	0	49	138	90	3,658	343	4,898
		Š	41	:	0	16	:	18	3	83	379	2,156	71	17	202	16	3	:	1	4	:	109	0	5	8	7	24	81	2,361
		Iné	1	:	0	1	:	10,764	4	34	3,201	2,805	9,964	51	673	204	68	:	295	312	:	1,761	25,505	22	108	142	111,619	772	301
2013	Spolu		145	:	0	352	:	15,056	204	2,561	94,347	27,944	23,364	829	3,902	3,250	1,035	:	712	1,999	:	7,895	26,264	280	559	417	142,359	3,239	27,192

		Na	AT	BE	BG	HR	CY	CZ	EE	FI	FR	DE	EL	HU	IE	IT	LV	LT	LU	MT	NL	PL	PT	RO	SI	SK	ES	SE	UK
		Spolu	11	:	0	159	:	1,205	30	342	15,711	6,019	4,044	311	1,075	2,104	313	:	14	1,003	:	1,824	266	71	85	46	7,595	38	6,275
		ZR	4	:	0	143	:	245	23	151	13,434	5,563	218	24	517	582	302	:	10	537	:	1,106	0	41	4	35	6,266	32	6,239
		Š	5	:	0	7	:	724	0	17	398	124	1,595	178	164	56	0	:	0	278	:	272	0	3	0	4	11	1	17
	Iné	ZČ	2	:	0	9	:	236	7	174	1,879	332	2,231	109	394	1,466	11	:	4	188	:	446	266	27	81	7	1,318	5	19
	Spolu		488	:	944	279	:	13,193	201	2,399	90,383	34,968	:	1,036	4,162	2,137	873	88	124	905	3,658	6,835	20,318	218	374	441	96,767	2,806	25,062
	Zlúčené rodiny	Spolu	172	:	293	40	:	2,011	66	327	37,158	10,269	:	169	76	658	556	0	49	365	262	1,538	0	19	91	79	19,737	1,716	409
		Š	7	:	10	5	:	7	4	19	157	181	:	18	27	22	20	0	2	49	14	173	0	5	13	22	44	38	2
		ZČ	4	:	8	12	:	241	19	139	798	407	:	106	20	532	19	0	18	62	243	472	0	9	75	28	2,491	90	77
	Iné		161	:	275	23	:	1,763	43	169	36,203	9,681	:	45	29	104	517	0	29	254	5	893	0	5	3	29	17,202	1,588	330
	Štúdium	Spolu	214	:	319	28	:	1,211	61	1,426	19,843	12,150	:	321	2,018	210	62	61	8	178	2,389	1,975	12	89	137	119	3,914	176	11,677
		ZR	78	:	58	16	:	146	23	272	4,127	4,259	:	9	717	50	29	1	4	53	216	316	0	54	78	30	1,648	65	3,941
		ZČ	129	:	1	7	:	665	37	1,083	14,892	7,377	:	90	925	144	17	55	4	50	2,162	1,225	12	28	57	82	2,141	89	6,982
	Iné		7	:	260	5	:	400	1	71	824	514	:	222	376	16	16	5	0	75	11	434	0	7	2	7	125	22	754
	Zárobková činnosť	Spolu	34	:	147	51	:	8,448	65	424	12,468	6,216	:	135	909	101	128	20	52	166	747	1,859	20,209	51	102	211	66,119	862	5,783
		ZR	7	:	16	42	:	341	56	294	8,034	1,612	:	71	218	65	52	3	28	50	614	423	0	37	70	93	3,106	214	3,186
		Š	20	:	4	0	:	20	7	101	370	2,349	:	13	207	6	3	11	7	8	105	111	0	2	4	9	16	86	2,116
	Iné		7	:	127	9	:	8,087	2	29	4,064	2,255	:	51	484	30	73	6	17	108	28	1,325	20,209	12	28	109	62,997	562	481
	Iné	Spolu	68	:	185	160	:	1,523	9	222	20,914	6,333	:	411	1,159	1,168	127	7	15	196	260	1,463	97	59	44	32	6,997	52	7,193
		ZR	68	:	145	128	:	409	7	107	18,833	5,847	:	33	645	470	108	4	13	89	136	887	0	33	9	18	5,568	36	7,164
		Š	0	:	30	16	:	923	0	17	522	135	:	268	152	60	6	1	0	39	10	216	0	2	1	9	15	5	4
	Iné	ZČ	0	:	10	16	:	191	2	98	1,559	351	:	110	362	638	13	2	2	68	114	360	97	24	34	5	1,414	11	25

Zdroj: Eurostat (migr_reschange), údaje stiahnuté 23. marca 2016

Pozn.: ZR – zlúčenie rodiny, Š – štúdium, ZČ – zárobková činnosť, I – iné dôvody

Tabuľka A4.7 Počet osôb, ktoré si zmenili pobytový status vo Francúzsku viac než jedenkrát (2010 – 2014)

Počet zmien statusu	2010		2011		2012		2013		2014	
1	78,897	88.76 %	104,017	89.27 %	98,106	88.03 %	104, 331	87.22 %	101,263	85.58 %
2	8,603	9.67 %	10,667	9,15 %	11,448	10.27 %	12, 979	10.85 %	14,503	12.25 %
3	1,209	1.36 %	1, 567	1.34 %	1, 612	1.44 %	1, 925	1.60 %	2,114	1.78 %
4	165	0.18 %	227	0.19 %	235	0.21 %	323	0.27 %	383	0.32 %
5	13	0.01 %	26	0.02 %	37	0.03 %	44	0.03 %	45	0.03 %
6		0	4	0.003 %	4	0.004 %	4	0.003 %	7	0.006 %
7		0		0		0	3	0.003 %	1	0.001 %
8		0		0		0		0	1	0.001 %
Spolu	88, 887		116, 508		111, 442		119, 609		118, 317	

Zdroj: Ministerstvo vnútra, DGEF / DSED

Nižšie uvedené poznámky slúžia ako pomôcka na interpretáciu tabuľky.

Zmeny statusu, ktoré sú uvedené v tabuľke, sa týkajú všetkých kategórií zahrnutých v AGDREF, vrátane kategórie „Iné“¹⁵¹, ako aj tých kategórií, ktoré nie sú predmetom tejto štúdie kvôli konzistentnosti s ďalšími štatistickými údajmi uvádzanými v tejto štúdii.

Tabuľka vyjadruje zmeny pobytového statusu za posledných 10 rokov od r. 2005 do r. 2014. Uvádza preto rozdelenie zmien statusov evidovaných každý rok v závislosti od počtu zmien statusov za posledných 10 rokov.

Treba však poznamenať, že nezohľadnenie zmien statusu za uplynulé roky môže viesť k podhodnoteným číslam.

Počty zmien evidovaných každý rok za obdobie rokov 2005 až 2010 sa pohybuje približne medzi 72 000 a 91 000, pričom v rokoch 2011 až 2014 sú počty za každý rok medzi 111 000 a 120 000. V záujme lepšej prehľadnosti sú v tabuľke uvedené len čísla za obdobie rokov 2010 – 2014.

Tabuľku preto treba interpretovať takto:

V r. 2012 z celkového počtu 111 442 zmien statusu evidovaných počas sledovaného obdobia 10 rokov:

98 106 cudzincov resp. 88 % požiadalo o prvú zmenu statusu;

11 448 cudzincov resp. 10, 2 % požiadalo o druhú zmenu statusu.

Poznamenávame, že percentuálny podiel prvých zmien statusu je konštantný (85 – 90 %); to isté sa týka aj druhých zmien statusu (približne 10 %). Počet ďalších zmien statusu je takmer nulový.

Je však ťažké vyvodiť závery, keďže pri zohľadnení údajov za 15 až 20 rokov (namiesto 10 rokov) by sme pravdepodobne získali odlišné údaje;

¹⁵¹ V rozsudkoch Súdneho dvora EÚ sa jasne rozlišuje medzi žiadateľmi o medzinárodnú ochranu a žiadateľmi o iné (národné) druhy ochrany: prípad C-542/13, M'Bodj a prípad C-562/13, Abdida, dostupné na <http://curia.europa.eu>

stĺpec s údajmi za r. 2010 zahŕňa zmeny statusov v rokoch 2005 až 2010, kým stĺpec za r. 2014 zahŕňa obdobie rokov 2005 – 2014 s mechanickým dopadom na vypočítané percentuálne podiely.

Je možné, že výber kategórií, ktoré sú predmetom tejto štúdie, a vylúčenie ostatných kategórií skresľuje určité zmeny statusov z dôvodov, ktoré boli za posledné roky využívané pomerne často.

Zadefinovanie čoraz podrobnejších dôvodov (účelov) za posledných niekoľko rokov malo súčasne efekt zvýšený počet zmien statusov medzi jednotlivými kategóriami, najmä v ekonomickej oblasti, najmä vzhľadom na to, že štúdia má za cieľ skúmať podkategórie ekonomickej migrácie relatívne detailne (zamestnanie / SZČO / umelec / zamestnanie na zákazku / Modrá karta EÚ atď.).

Okrem toho nie je možné určiť počet následných zmien statusu podľa účelu pobytu (napr. zo študenta na zamestnanca, zo zamestnanca na súkromné dôvody a rodinný život atď.).

Tabuľka A4.8 Priemerná doba spracovania zmeny statusu (obdobie medzi podaním žiadosti o zmenu statusu do schválenia zmeny statusu), podľa účelu pobytu v r. 2014

Na \ Z	Zlúčenie rodiny	Štúdium	Vedecký výskum	Držiteľ modrej karty	Vysokokvalifikované zamestnanie	Zamestnanie	SZČO	Vlastník podniku	Sezónna práca	ICT	Investor	Držiteľ víza typu D	Azyl	Obeť obchodovania s ľuďmi
Zlúčenie rodiny		2: BG 3: FI, LV, PL 4: EE, LT	1: BG 3: ES, FI, LV, PL 4: EE, LT	1: BG 3: FI, LV, PL 4: EE, LT	1: BG 3: ES, FI, IE, LV 4: EE, LT	2: BG 3: IE, LV, PL 4: EE, FI, LT	2: BG 3: LV 4: EE, FI	2: BG 3: ES, LV, PL 4: EE, LT	3: LV	3: LV, PL 4: EE, LT	2: BG 3: ES, LV	3: BG, EE, LV 4: LT	3: BG, LV 4: EE, FI, LT, PL	1: EE 2: BG 3: FI, LV, PL 4: LT
Štúdium	2: BG 3: ES, LV, PL 4: EE, FI, LT		1: BG 3: ES, FI, LV, PL 4: EE, LT	1: BG 3: FI, LV, PL 4: EE, LT	1: BG 3: ES, FI, IE, LV 4: EE, LT	2: BG 3: IE, LV, PL 4: EE, FI, LT, SE	2: BG 3: LV 4: EE, FI	2: BG 3: ES, LV, PL 4: EE, LT	3: LV	3: LV, PL 4: EE, LT	2: BG 3: ES, LV	3: BG, EE, LV 4: LT	3: BG, LV 4: EE, FI, LT, PL, SE	1: EE 2: BG 3: FI, LV, PL 4: LT
Vedecký výskum	2: BG 3: ES, LV, PL	2: BG 3: FI, LV, PL 4: EE, LT		1: BG 3: FI, LV, PL 4: EE, LT	1: BG 3: ES, FI, IE, LV 4: EE, LT	2: BG 3: IE, LV, PL 4: EE, FI, LT	2: BG 3: ES, LV 4: EE	2: BG 3: ES, LV, PL 4: EE, LT	3: LV	3: LV, PL 4: EE, LT	2: BG 3: ES, LV	3: BG, EE, LV 4: LT	3: BG, LV 4: EE, FI, LT, PL	1: EE 2: BG 3: FI, LV, PL 4: LT
Držiteľ modrej karty karta	2: BG 3: ES, LV, PL 4: EE, FI, LT	2: BG 3: FI, LV, PL 4: EE, LT	1: BG 3: ES, FI, LV, PL 4: EE, LT		1: BG 3: ES, FI, LV 4: EE, LT	2: BG 3: LV, PL 4: EE, FI, LT	2: BG 3: ES, LV 4: EE, FI	2: BG 3: ES, LV, PL 4: EE, LT	3: LV	3: LV, PL 4: EE, LT	2: BG 3: ES, LV	3: BG, EE, LV 4: LT	3: BG, LV 4: EE, FI, LT, PL	1: EE 2: BG 3: FI, LV, PL 4: LT
Vysokokvalifikované zamestnanie	2: BG 3: ES, LV 4: EE, FI, LT	2: BG 3: FI, LV 4: EE, LT	1: BG 3: ES, LV, FI 4: EE, LT	1: BG 3: FI, LV 4: EE, LT		2: BG 3: IE, LV 4: EE, FI, LT	2: BG 3: ES, LV 4: EE, FI	2: BG 3: ES, LV 4: EE, LT	3: LV	3: LV 4: EE, LT	BG, LV	3: BG, EE, LV 4: LT	3: BG, LV 4: EE, FI, LT	1: EE 2: BG 3: FI, LV 4: LT
Zamestnanie	2: BG 3: ES,	2: BG 3: FI, LV,	1: BG 3: ES, FI,	1: BG 3: FI, LV,	1: BG 3: ES, FI, IE, LV		2: BG 3: ES,	2: BG 3: ES, LV,	3: LV	3: LV, 4: EE, LT	2: BG 3: ES,	3: BG, EE, LV	3: BG, LV	1: EE 2: BG

Z \ Na	Zlúčenie rodiny	Štúdium	Vedecký výskum	Držiteľ modrej karty	Vysokokvalifikované zamestnanie	Zamestnanie	SZČO	Vlastník podniku	Sezónna práca	ICT	Investor	Držiteľ víza typu D	Azyl	Obet obchodovania s ľuďmi
	LV, PL 4: EE, FI, LT	PL 4: EE, LT	LV, PL 4 : EE, LT	PL 4 : EE, LT	4: EE, LT		LV 4: EE, FI	PL 4: EE, LT		PL 4: EE, LT	LV	4: LT	4 : EE, FI, LT, PL, SE	3: FI, LV, PL 4: LT
SZČO	2: BG 3: ES, LV 4:EE, FI	2: BG 3: FI, LV4: EE	1: BG 3: ES, FI, LV 4: EE	1: BG 3: FI, LV 4: EE	1: BG 3: ES, FI, LV 4: EE	2: BG 3: LV 4: EE, FI		2: BG 3: ES, LV 4: EE	3: LV	3: LV 4: EE	2: BG 3: ES, LV	3: BG, EE, LV	3: BG, LV 4: EE, FI	1: EE 2: BG 3: FI, LV
Vlastník podniku	2: BG 3: ES, LV, PL 4: EE, LT	2: BG 3: LV, PL 4: EE, LT	1: BG 3: ES, LV, PL 4: EE, LT	1: BG 3: LV, PL 4: EE, LT	1: BG 3: ES, LV 4: EE, LT	2: BG 3: LV, PL 4: EE, LT	2: BG 3: LV 4: EE		3: LV	3: LV, PL 4: EE, LT	2: BG 3: ES, LV	3: BG, EE, LV 4: LT	3: BG, LV 4: EE, LT, PL	1: EE 2: BG 3: LV, PL 4: LT
Sezónna práca	3: ES, LV	3: LV	3: ES, LV	3: LV	3: ES, LV	3: LV	3: LV	3: ES, LV		3: LV	3: ES, LV	3: BG, LV	3: BG, LV	3: LV
ICT	3: ES, LV, PL 4: EE, LT	3: LV, PL 4: EE, LT	3: ES, LV, PL 4: EE, LT	3: LV, PL 4: EE, LT	3: ES, IE, LV 4: EE, LT	3: IE, LV, PL 4: EE, LT	3:LV 4: EE	3: ES, LV, PL 4: EE, LT	3: LV		3: ES, LV	3: BG, EE, LV 4: LT	3: BG, LV 4: EE, LT, PL	1: EE 3: LV, PL 4: LT
Investor	2: BG 3: ES, LV	2: BG 3: LV	1: BG 3: ES, LV	1: BG 3: LV	1: BG 3: ES, LV	2: BG 3: LV	2: BG 3: LV	2: BG 3: ES, LV	3: LV	3: LV		3: BG, LV	3: BG, LV	2: BG 3: LV
Držiteľ víza typu D	2: BG 3: ES, LV, PL 4: EE, LT	2: BG 3: LV, PL 4: EE, LT	1: BG 3: LV, PL 4: EE, LT	1: BG 3: LV, PL 4: EE, LT	1: BG 3: LV 4: EE, LT	2 : BG 3 : LV, PL 4 : EE, LT, SE	2: BG 3: LV 4: EE	2: BG 3: ES, LV, PL 4: EE, LT	3: LV	3: LV, PL 4: EE, LT	2: BG 3: ES, LV		3 : BG, LV 4 : EE, LT, PL, SE	1: EE 2: BG 3: LV, PL 4: LT
Azyl	2: BG 3: ES, LV 4:EE, FI, LT	2: BG 3: FI, LV 4: EE, LT	1: BG 3: ES, FI, LV 4: EE, LT	1: BG 3: FI, LV 4: EE, LT	1: BG 3: ES, FI, LV 4: EE, LT	2 : BG 3 : LV 4 : EE, FI, LT, SE	2: BG 3: LV 4: EE, FI	2: BG 3: ES, LV 4: EE, LT	3: LV	3: LV 4: EE, LT	2: BG 3: ES, LV	3: BG, EE, LV 4: LT		1: EE 2: BG 3: FI, LV, PL 4: LT

Z \ Na	Zlúčenie rodiny	Štúdium	Vedecký výskum	Držiteľ modrej karty	Vysokokvalifikované zamestnanie	Zamestnanie	SZČO	Vlastník podniku	Sezónna práca	ICT	Investor	Držiteľ víza typu D	Azyl	Obeť obchodovania s ľuďmi
Obeť obchodovania s ľuďmi	2: BG 3: LV, PL 4: EE, FI, LT	2: BG 3: FI, LV, PL 4: EE, LT	1: BG 3: FI, LV, PL 4: EE, LT	1: BG 3: FI, LV, PL 4: EE, LT	1: BG 3: LV 4: EE, LT	2: BG 3: LV, PL 4: EE, FI, LT	2: BG 3: LV 4: EE, FI	2: BG 3: LV, PL 4: EE, LT	3: LV	3: LV, PL 4: EE, LT	2: BG 3: LV	3: BG, EE, LV 4: LT	3: BG, LV 4: EE, FI, LT, PL	

Zdroj: národné štúdie

Vysvetlivky: 1- niekoľko dní až 1 týždeň, 2 – do 2 týždňov, 3 – do mesiaca, 4 – viac než mesiac (v niektorých krajinách to v praxi môže trvať aj oveľa dlhšie – napr. v niektorých častiach Poľska trvá spracovanie žiadosti aj 2 – 3 mesiace)

